

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА БІБЛІОТЕКА

Серія

«Біобібліографія діячів науки, освіти, культури України»

Книга 2

Професор
СЛОБОДЯНИК
МИХАЙЛО СЕМЕНОВИЧ
(1949–2015)

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за 1974–2015 роки



Київ – 2015

УДК 012+002.2(477)(092)
ББК 91.9:78.3(4Укр) Слободяник М.С.

Серія
«Біобібліографія діячів науки, освіти, культури України»
Книга 2
Заснована ННСГБ НААН у 2014 р.

Рекомендовано до друку
вченою радою Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки
Національної академії аграрних наук України
26 серпня 2015 р. (протокол № 8)

Укладачі:
В.А. Вергунов, , В.В. Добровольська,
О.П. Анікіна, Л. М. Татарчук, Л.А. Кириленко

Науковий редактор –
В. А. Вергунов, доктор сільськогосподарських наук,
професор, заслужений працівник сільського господарства України,
член-кореспондент НААН

Рецензенти:
О.Г. Кириленко, кандидат історичних наук, доцент, завідувач відділу з охорони інтелектуальної власності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

О.Б. Виноградова, кандидат історичних наук, доцент, заступник директора з науково-бібліотечної роботи Державної бібліотеки України для юнацтва

Професор Михайло Семенович Слободяник (1949–2015) :
біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1974–2015 роки / НААН, ННСГБ ; уклад.
В. А. Вергунов, В. В. Добровольська, О. П. Анікіна, Л. М. Татарчук,
Л. А. Кириленко ; авт. вступ. ст. В. А. Вергунов. – К., 2015. – 149 с. – (Сер.
«**Біобібліографія діячів науки, освіти, культури України**» ; кн. 2).

У біобібліографічному покажчику відображено основні напрями 45-річної науково-дослідної, науково-організаційної та педагогічної діяльності відомого вченого, одного з провідних фахівців, українського бібліотекознавця, документознавця і бібліографознавця, доктора історичних наук, професора Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, дійсного члена Академії наук вищої освіти України, члена-кореспондента Міжнародної академії інформатизації Михайла Семеновича Слободяника. Наукова діяльність вченого знайшла широке визнання серед фахівців інформаційно-бібліотечної галузі далекого і ближнього зарубіжжя. Значну увагу приділяє дослідник підготовці наукових кадрів. Під його керівництвом захищено 17 кандидатських дисертацій (8 з бібліотекознавства і 9 з документознавства).

До покажчика ввійшли понад 220 наукових праць, одноосібних та написаних у співавторстві, у тому числі праці за його науковою редакцією. Це монографії, підручники, навчальні посібники, статті з періодичних видань, наукових збірників, матеріалів конференцій та інших наукових форумів.

Видання адресовано викладачам, аспірантам і студентам, бібліотечним та інформаційним працівникам.



С. М. М. М.



ЗНАНИЙ БІБЛІОТЕКОЗНАВЕЦЬ, ДОКУМЕНТОЗНАВЕЦЬ, ПЕДАГОГ



Нині вся вітчизняна бібліотечно-інформаційна спільнота сумує з приводу того, що пішов із життя наш колега, відомий учений і висококласний фахівець своєї справи доктор історичних наук, професор Михайло Семенович Слободяник.

Народився він 21 грудня 1949 року, в м. Поліське Київської області. Трудову діяльність розпочав у 1967 р., працюючи на робітничих посадах на підприємствах м. Василькова Київської області. Без відриву від виробництва закінчив Київський державний інститут культури ім. О.Є. Корнійчука й одержав спеціальність бібліотекар-бібліограф.

Інформаційно-бібліотечну діяльність за фахом розпочав у 1972 році у відділі науково-технічної інформації Української філії Державного всесоюзного інституту ремонту та експлуатації машинотракторного парку (ДержНДТІ), що займався дослідженням проблем ремонту сільськогосподарської техніки. Це значною мірою визначило тематику й специфічні риси наукової роботи Михайла Семеновича, його інтерес до проблем інформаційного забезпечення аграрної науки. Досліджуючи дану проблематику М.С. Слободяник пройшов шлях від узагальнення практичного досвіду до теоретичних робіт, надрукованих у всесоюзних і зарубіжних виданнях. Логічним завершенням даного дослідження став захист кандидатської дисертації, у якій вчений на прикладі конкретної галузі – механізації сільського господарства обґрунтував оригінальну систему бібліотечно-інформаційного забезпечення фахівців НДІ, організація і управління якою здійснюється на основі сітьового моделювання. Автор вперше у вітчизняній бібліотечній науці використав пізнавальні можливості системного аналізу, невід’ємною частиною якого є імітаційне моделювання.

Під час навчання в аспірантурі відбулося становлення М.С. Слободяника і як педагога вищої школи. Значною мірою цьому сприяло спілкування з визначними вченими Станіславом Олексійовичем Трубніковим, Юрієм Сергійовичем Зубовим, Алісою Леопольдівною Шполянською і, звичайно, з науковим керівником – доктором технічних наук, професором Костянтином Васильовичем Таракановим. Вони щедро ділилися з молодим колегою секретами своїх творчих лабораторій і педагогічною майстерністю, сприяли його формуванню як дослідника і педагога.

Самостійну науково-педагогічну роботу М.С. Слободяник розпочав у 1982 роц, коли прийняв пропозицію Міністерства культури Узбекистану

і зайнявся організацією нової кафедри бібліотекознавства і бібліографії в Наманганському факультеті Ташкентського державного інституту культури. Територіальна віддаленість від основних центрів не відірвала М.С. Слободяника від активної участі в обговоренні актуальних теоретичних проблем бібліотечної науки і практики. Він не лише безпосередньо займався інструктивно-методичним забезпеченням навчального процесу, а й брав активну участь у фаховому обговоренні найбільш гострих і дискусійних проблем організації вищої бібліотечної освіти. Зокрема, незважаючи на несприятливу кон'юнктуру, молодий кандидат наук був чи не єдиним завідувачем кафедри, який наважився підняти бібліотечну громадськість на захист галузевого бібліографознавства, яке на той час під впливом ідей професора О.П. Коршунова, вважалось безперспективним. Відзначимо, що і на наступних етапах своєї наукової діяльності М.С. Слободяник продовжує брати активну участь у підготовці кадрів і розвитку бібліотечної професіології як наукової дисципліни.

Зокрема, він обґрунтував основні напрями безперервної бібліотечної освіти в умовах інформатизації, підготовки фахівців-організаторів професійного читання. У результаті співпраці з фахівцями кафедри бібліотекознавства Харківської державної академії культури М.С. Слободяник підготував два навчальних посібника з організації діяльності бібліотек.

Найбільш продуктивний у творчому відношенні період у науковій діяльності вченого перепадає на час його роботи в Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського НАН України. У цей період значно розширилось коло його наукових інтересів.

У 1986 р. М.С. Слободяник очолив відділ бібліотекознавства, який на той час займався питаннями наукової організації праці (НОП) у бібліотеці. Нове коло обов'язків зумовило зміну його фахових інтересів. Глибокий аналіз сутності і змісту НОП у бібліотеці привів до переконання про необхідність комплексного дослідження наукової організації діяльності бібліотеки, складовими частинами якої є організація праці бібліотекарів і читачів та бібліотечна технологія. Під його керівництвом відділ бібліотекознавства розширив сферу діяльності до рівня постановки задач для автоматизації та наукового забезпечення трансформації бібліотеки в умовах інформатизації. Таке складне й нове для бібліотек України завдання могло бути вирішеним лише в результаті спільної роботи вчених різних спеціальностей. М.С. Слободяник був активним учасником творчого колективу, який розробив концепцію розвитку бібліотек України та найбільшої книгозбірні держави, визначив концептуальні засади інформатизації українських бібліотек. Така спільна робота сприяла розробці авторської концепції бібліотечної технології як

інноваційного процесу. Це дало можливість теоретично обґрунтувати процес технологічного оновлення бібліотеки, здійснити структурування технології на підсистеми ресурснакопичення, ресурсозбереження і ресурсовикористання, що спрямовані на реалізацію сутнісних функцій бібліотеки. Відповідно до вимог часу М.С. Слободяник значну увагу приділяв бібліотекознавчому обґрунтуванню функціонування бібліотеки в умовах переходу до ринкової економіки, розробці нового економічного механізму її діяльності.

В 1992 році відбулась реорганізація наукової роботи НБУВ, у структурі якої відновлена діяльність Інституту бібліотекознавства. Директором нового наукового підрозділу призначено М.С. Слободяника. Діяльність Інституту орієнтувалася на забезпечення ефективного функціонування наукової бібліотеки. Результати наукових досліджень систематично обговорювались на наукових сесіях Інституту. Пріоритетними напрямками наукової роботи М.С. Слободяника у контексті нових завдань стали фондознавство і бібліотечне обслуговування. У галузі фондознавства дослідник основну увагу приділяв науковому забезпеченню формування національного бібліотечного фонду України, а у царині бібліотечного обслуговування – вивченню інформаційних потреб вчених, здійсненню їх комплексного обслуговування первинними і вторинними документами на основі освоєння інформаційних технологій.

Багатогранна практика НБУВ визначальним чином позначилась на формуванні широкого діапазону наукових інтересів вченого, спрямованих на розв'язання проблем, що мають принципове значення для бібліотечної практики. Згодом це логічно привело М.С. Слободяника до розробки фундаментальних теоретико-методологічних засад бібліотекознавства, що знайшло відображення у його відомій монографії, докторській дисертації та ряді ґрунтовних публікацій.

Зокрема, він обґрунтував сутнісну особливість наукової бібліотеки, її включеність як органічної цілісності до системи наукових комунікацій, визначив методологічні засади дослідження бібліотеки на основі загальнонаукових підходів до пізнання. В основних наукових працях М.С. Слободяника побудована і всебічно досліджена якісно нова модель бібліотеки в системі наукових комунікацій, яка об'єднує взаємодію структури, функцій, технології та організації. Вчений обґрунтував сутнісні функції бібліотеки та організаційно-технологічні засади їх реалізації.

Дослідник провів значну пошукову роботу по вивченню початкового етапу історії НБУВ, ґрунтовно проаналізував діяльність Тимчасового Комітету по заснуванню бібліотеки.

Важливий етап діяльності М.С. Слободяника пов'язаний з його роботою на посаді директора Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук (ЦНСГБ УААН, нині –

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України, м. Київ).

Під його керівництвом бібліотека одержала статус наукової установи. Це дозволило розгорнути дослідження з низки актуальних проблем, серед яких центральне місце посіла інформатизація. Спираючись на попередній досвід з урахуванням нових практичних завдань М.С. Слободяник запропонував перспективну модель функціонування бібліотеки в умовах інформатизації. Ця модель інтегрує чотири основних елементи: формування інформаційного потенціалу, інтелектуальну обробку інформації, виробництво інтегрованої і синтезованої інформації, забезпечення комунікаційного процесу.

У бібліотеці з реалізації запропонованої моделі було розроблено концептуальні засади та ескізний проект мережі електронних сільськогосподарських бібліотек України, запроваджено випуск єдиного в країні реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України», започатковано інформаційне супроводження наукових досліджень. Це дозволило включити діяльність з інформатизації сільськогосподарських бібліотек до загального проекту робіт УААН (нині НААН) з інформатизації агропромислового комплексу України.

Слід відзначити, що М.С. Слободяник разом із академіками М.В. Зубцем та В.П. Буркатом ініціював інтеграційний напрям у діяльності ЦНСГБ УААН (нині ННСГБ НААН) – історико-бібліографічне забезпечення розвитку аграрної науки в Україні. У межах цього напрямку вчений працював над формуванням сільськогосподарського джерелознавства. Значний інтерес має біобібліографічна серія «Академіки Української академії аграрних наук» (1998 р. заснування), першим науковим редактором якої виступив М.С. Слободяник.

Новий етап його діяльності пов'язаний з переходом на постійну роботу у систему підготовки кадрів. За короткий час праці у Київському національному університеті культури і мистецтв (КНУКіМ) Він розробив інформаційну концепцію підготовки бібліотечних кадрів, яка знайшла практичну реалізацію у навчальних планах, затверджених Міністерством освіти і науки на 2000/2001 навчальний рік.

У публікаціях вченого завжди відображалися найактуальніші проблеми бібліотечної теорії і практики.

Проте, після переходу на постійну роботу до Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККіМ) пріоритетним напрямом його наукової діяльності стало документознавство. Значну увагу приділяв М.С. Слободяник дослідженню теоретичних проблем документознавства. Дослідник уперше обґрунтував новий напрям цієї науки – галузеве документознавство, у межах якого під його науковим керівництвом захищено низку кандидатських дисертацій. Також розробляв теоретичні

засади підготовки майбутніх документознавців. Ця робота стала науковим підґрунтям для вдосконалення напряму на основі розробки і впровадження в практику НАКККиМ ряду спеціалізацій, зокрема: «документознавець фінансових, банківських і підприємницьких структур», «Юридичне і кадрове документознавство», «Документознавець, менеджер електронної документації», «Документознавець, аналітик управлінської і кадрової документації» тощо. Доробок ученого значною мірою використано при розробці стандарту освіти із спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність», кваліфікаційний рівень – бакалавр.

Пильну увагу приділяв дослідник підготовці наукових кадрів. Під його керівництвом захищено 17 кандидатських дисертацій (8 – з бібліотекознавства і 9 – з документознавства). Чотири роки Він був заступником голови спеціалізованої вченої ради НАКККиМ із спеціальності 27.00.02 – документознавство, архівознавство. Був також заступником голови спеціалізованої вченої ради НТТУ «КПІ» із соціальних комунікацій та членом спеціалізованих вчених рад ХДАК і КНУКиМ із спеціальності 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографія.

Показово, що вчений займався практичною бібліографічною роботою. Зокрема спільно із своєю ученицею кандидатом історичних наук О.А. Політовою він підготував два фундаментальних науково-допоміжних покажчика у яких підведено бібліографічний підсумок розвитку бібліотекознавства і документознавства в сучасній Україні.

Результати його праці знайшли широке професійне визнання. Міжнародний біографічний інститут нагородив його почесним званням «Людина 1999 року», медаллю «За заслуги у XX столітті» та включив до міжнародної ради наукових експертів.

Він входив до складу редколегій провідних фахових журналів «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечна планета», «Вісник Харківської державної академії культури».

Важливим напрямом діяльності М.С. Слободяника було наукове редагування відомого фахового журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», до участі у редколегії і авторському колективі якого Він залучив провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, та розробив оригінальну структуру цього часопису.

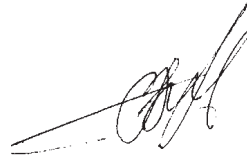
Бібліографія вченого нараховує понад 220 позицій. Вона яскраво відображає плідний 45-річний шлях становлення та формування вченого, його ґрунтовний внесок у розвиток методології, теорії та історії бібліотекознавства, бібліографознавства та документознавства. Вона є свідченням широти його наукових зацікавлень, джерелом аналізу

розвитку найскладніших питань наук інформаційно-комунікаційного циклу.

Вчений завжди обирав актуальні проблематики досліджень і успішно розв'язував їх. До останніх днів свого яскравого життя він залишався романтиком, сповненим величчю нових ідей та задумів в ім'я процвітання бібліотек та бібліотечної справи України. З відходом із життя М.С. Слободяника багато далекоглядних проєктів так і залишились на папері.

Світла пам'ять про вченого назавжди збережеться у наших серцях, а теоретичні, науково-методичні напрацювання залишаться у скарбниці такої необхідної фахової літератури для поглиблення знань у галузі бібліотекознавства, документознавства і бібліографознавства.

**Директор ННСГБ НААН,
доктор сільськогосподарських
наук, професор,
член-кореспондент НААН**



В.А. ВЕРГУНОВ



ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

- | | |
|-----------------------|---|
| 21 грудня 1949 | Народився у м. Поліське Київської області |
| 1967 | Закінчив Васильківську середню школу № 7 (Київська обл.) |
| 1968–1973 | Навчався без відриву від виробництва у Київському державному інституті культури |
| 1972–1978 | Працював у відділі науково-технічної інформації Української філії Державного всесоюзного інституту ремонту та експлуатації машинотракторного парку (ДержНДТІ) |
| 1979–1981 | Навчався в аспірантурі Московського державного інституту культури, кафедра галузевого бібліографознавства |
| 1982 | У Московському державному інституті культури захистив дисертацію на тему: «Совершенствование системы информационно-библиографического обслуживания специалистов НИИ (на материалах НИИ по механизации сельского хозяйства)», присуджено науковий ступінь кандидата педагогічних наук за спеціальністю 05.25.03 «Бібліотекознавство і бібліографознавство» |
| 1982–1985 | Завідувач кафедри бібліотекознавства і бібліографії Наманганського факультету Ташкентського державного інституту культури |
| 1986–1992 | Завідувач відділу бібліотекознавства Центральної наукової бібліотеки НАН України (ЦНБ) (з 1993 р. – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського) |
| 1990 | Член міжвідомчої робочої групи по розробці «Концепції бібліотечної справи в Українській РСР» |
| 1991 | Присвоєно вчене звання старший науковий співробітник за спеціальністю бібліотекознавство, книгознавство |

1991–1992	Член редколегії журналу «Советское библиотековедение» (м. Москва)
1993–1997	Директор Інституту бібліотекознавства, заступник директора з наукової частини Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського НАН України
1994	Обрано членом-кореспондентом Міжнародної академії інформатизації при ООН
1994–1995	Член редколегії науково-теоретичного та практичного журналу «Бібліотечний вісник»
1995	Вперше в Україні у Центральній науковій бібліотеці ім. В. І. Вернадського НАН України захистив дисертацію за спеціальністю 05.25.03 «Бібліотекознавство і бібліографознавство» на тему: «Наукова бібліотека : еволюція структури і функцій в період освоєння інформаційних технологій», присуджено науковий ступінь доктора історичних наук
1998	Член редколегії щоквартального науково-виробничого журналу «Бібліотечна планета»
1998–2000	Директор Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук
1999	Міжнародним біографічним інститутом удостоєний звання «Людина року», нагороджений почесною медаллю «За заслуги у XX столітті» Засновник та головний редактор реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України» Член редколегії теоретичного та науково-практичного журналу «Інформація і ринок»
1999–2014	Член редколегії збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури»



- 1999–2015** Член редколегії науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати»
- 2000–2002** Декан факультету документальних комунікацій і міжнародної інформації Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ)
Завідувач кафедри документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Європейського університету (м. Київ)
- 2002** Присвоєно вчене звання професора кафедри гуманітарних та соціальних дисциплін
- 2002–2015** Професор, завідувач кафедри Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
- 2004–2013** Головний редактор наукового фахового журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» (м. Київ)
- 2014** Обрано дійсним членом Академії наук вищої освіти України
- 12 серпня 2015** Пішов із життя і похований у м. Києві



Розділ 1

СПОГАДИ ПРО ВЧЕНОГО

З великою вдячністю другу і колезі

Вересень 1987 року. Мій перший день роботи у Державній ордена Трудового Червоного Прапора республіканській бібліотеці УРСР ім. КПРС на посаді завідувача відділом координації функціонування бібліотек різних систем і відомств. Нікого не знаю, хвилююся. І саме у цей перший день до мене підходить така собі вальяжна людина і починає розмову про бібліотеки й інформаційно-бібліографічне обслуговування, про Москву і Ташкент, про красивих жінок і розумних чоловіків, одним словом, про все. Так відбулося моє знайомство з Михайлом Семеновичем Слободяником, який у той самий час працював у науково-методичному відділі. Згодом воно переросло у дружні, професійні стосунки протягом багатьох років. Але все це – особисте. Я б хотіла сказати, ким була ця людина для колективу Національної парламентської бібліотеки України. Інтелектуал, професіонал, генератор ідей, багатогранний вчений, бібліотекознавець, бібліографознавець, документознавець, організатор бібліотечної науки, викладач, ентузіаст, новатор... Протягом багатьох років він був справжнім другом, наставником і порадиником. Плідна співпраця поєднувала нас з Михайлом Семеновичем, як членом Редакційної колегії журналу «Бібліотечна планета» (з 1998 р.) , активним учасником науково-практичних конференцій та соціологічних читань Бібліотеки. Він постійно підкреслював значення науки для плідної діяльності бібліотек.

Михайло Семенович Слободяник неодноразово писав статті до журналу «Бібліотечна планета», які піднімали імідж видання, приймав участь в обговоренні стратегії його розвитку, підкреслював, що часопис став справжньою трибуною, як для вчених, так і для численних практиків з різних регіонів України.

Найбільш активна співпраця відбувалася з питань наукової роботи Бібліотеки. Вчений активно обговорював напрями розвитку прикладної соціології, приймав участь у підготовці вступу до огляду НДР наукових бібліотек та вищих навчальних закладів культури України, в якому зазначав цінність цього видання і вважав, що воно займе гідне місце в історіографії бібліотечної науки.

Відвідування Михайлом Семеновичем Слободяником Бібліотеки завжди позитивно сприймалися фахівцями і перетворювалися у міні-семінари де можна подискутувати, обговорити найбільш актуальні проблеми. І саме у зв'язку з цим, слід відзначити його вміння залучати до активного наукового життя спеціалістів бібліотек різного відомчого підпорядкування. Під його керівництвом кандидатські дисертації

захистили представники НПБУ О.Б. Виноградова, О.М. Збанацька, С.Л. Зворський.

У своїх виступах та вибраних працях М.С. Слободяник завжди високо оцінював наукову діяльність НПБУ. Вчений відносив це на рахунок гостро розвинутого у спеціалістів Бібліотеки почуття особистої відповідальності за стан бібліотечної справи в Україні, що особливо проявляється у цілеспрямованому залученні до наукової роботи фахівців обласних універсальних наукових бібліотек.

Під час проведення Соціологічних читань, присвячених 40-річчю створення науково-дослідницького відділу НПБУ (2009р.), він у своєму виступі дав позитивну оцінку багатогранній науковій діяльності Бібліотеки, вказавши на три її найважливіші напрями: розвиток бібліотечної соціології, дослідження історії НПБУ, інформаційно-консультаційне та науково-аналітичне забезпечення ОУНБ у сфері розвитку наукової роботи, зокрема бібліотечної соціології. Він зазначив, що соціологічні дослідження характеризуються практичним спрямуванням і націлені на розв'язання конкретних бібліотечних проблем.

Михайло Семенович дав високу оцінку багаторічному дослідженню історії НПБУ, результатом якого стало унікальне видання «Літопис Національної парламентської бібліотеки України» і фахівцям, які це видання створювали: С. Зворському, П. Гапченку, О. Мастіпан, Л. Любаренко.

Перегортаю сторінки журналів, наукових збірників зі статтями М.С. Слободяника і зовсім не сприймаю того факту, що ця людина пішла з життя. З Великою пошаною та вдячністю хочу сказати: **«Він був»!**

**Генеральний директор НПБУ,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
Заслужений працівник культури України,
Кавалер ордена княгині Ольги III ступеня,
Віце-президент Української
бібліотечної асоціації**

Т.І. ВИЛЕГЖАНІНА

Науковець, педагог, учитель

У галузях бібліотекознавства та документознавства Михайло Семенович Слободяник – постать знакова як в Україні, так і за її межами. Як теоретик він має солідну кількість ґрунтовних напрацювань у питаннях, що входили до кола його наукових інтересів.

М.С. Слободяник є багатогранною особистістю. Він завжди вдало поєднував наукову, організаційно-управлінську та викладацьку діяльність. Багато уваги приділено організації інформаційно-бібліотечної справи в умовах переходу на інноваційні технології. Для Михайла Семеновича характерним було прийняття нестандартних рішень

професійних проблем. Він залишив помітний слід в таких провідних бібліотечних установах України, як Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Національна парламентська бібліотека України, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН.

Особливе задоволення професор Слободяник отримував від спілкування зі студентами, аспірантами та здобувачами наукових ступенів. Метою викладацької діяльності була передача багатого професійного досвіду новому поколінню фахівців. Саме підготовка кадрів для інформаційної сфери була стрижневою у діяльності М.С. Слободяника в останні роки.

Працюючи професором в таких вищих навчальних закладах, як Київський національний університет культури і мистецтв, Європейський університет фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу, Державна (згодом Національна) академія керівних кадрів культури і мистецтв, Михайло Семенович розвивав напрями підготовки фахівців з бібліотекознавства, книгознавства, документознавства, архівознавства та інформаційної діяльності. Під його керівництвом були розроблені нові програми навчальних дисциплін, що відповідають останнім вимогам підготовки кадрів для роботи в інформаційній галузі.

Особливе місце в житті М.С. Слободяника займало формування наукового кадрового потенціалу інформаційно-аналітичної та бібліотечної сфери. Започаткувавши та розвиваючи свою наукову школу, він постійно опікувався підготовкою наукових кадрів нової формації, які б були спроможні плідно працювати в умовах інноваційних технологій.

За його сприяння було виховано цілу плеяду авторитетних наукових працівників, викладачів, керівників провідних бібліотечних закладів. На сьогодні учні професора своєю діяльністю займають помітне місце в галузі культури та освіти України. До останнього часу Михайло Семенович постійно тримав у полі зору подальшу долю всіх своїх учнів. Намагався чи порадою, чи конкретною справою реально допомогти у вирішенні будь-яких професійних або життєвих питань. Рекомендації та поради вчителя завжди були доречними і високо професійними. Він радо сприймав здобутки та успіхи своїх учнів. Я спостерігала, як Михайло Семенович пишався мною, як своєю ученицею, коли дисертації захистили вже мої аспіранти. Відтоді він почав називати себе "дідом".

Широко відомою є наукова діяльність М.С. Слободяника, як члена декількох спеціалізованих вчених рад. Він також постійно опонував на захистах докторських, кандидатських дисертацій та виступав науковим редактором монографій, підручників, навчальних посібників, інших наукових видань.

З 2002 року М.С. Слободяник розпочав свою діяльність в Державній (нині Національній) академії керівних кадрів культури і мистецтв, де він і отримав вчене звання професора.

Саме з цього часу під його керівництвом в Академії було створено Інститут державного управління та інформаційної діяльності, а також відкрито кафедру документальних комунікацій.

Михайло Семеновичем започатковано проведення щорічних Міжнародних наукових конференцій «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики», а також щорічно проводились студентські наукові конференції з актуальних питань розвитку інформаційної галузі.

У 2004 році Академія заснувала щоквартальний науковий журнал «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», як фахове видання з історичних та педагогічних наук, а з 2008 року вже і в галузі соціальних комунікацій. Головним редактором та генератором ідей щодо видавничої політики часопису багато років був саме М.С.Слободяник.

Усвідомлюючи необхідність посилення підготовки наукових кадрів Михайло Семенович став ініціатором створення спеціалізованої вченої ради з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук зі спеціальності 27.00.02 – «документознавство, архівознавство» в Державній академії керівних кадрів культури і мистецтв, яка діяла у період з 2008 по 2010 рік.

У 2010 році діяльність ради було поновлено та розширено її повноваження. Створена спеціалізована вчена рада, вже в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв, отримала можливість проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) історичних наук та наук із соціальних комунікацій за спеціальністю «документознавство, архівознавство».

Увесь час функціонування спеціалізованих вчених рад, перебуваючи на посаді заступника голови ради, фактично саме М.С. Слободяник був їх ідейним натхненником та рушійною силою.

Взагалі слід сказати, що професору М.С. Слободянику був притаманний постійний неспокій та професійний пошук. Тому він залишив у своєму доробку вагомі теоретичні напрацювання, когорту своїх вдячних учнів та повагу колег-однодумців. Я особисто завдячую долі за можливість спілкування з Михайло Семеновичем Слободяником та роки спільної діяльності з ним.

**Заступник директора
Державної бібліотеки України для юнацтва
з бібліотечної роботи,
кандидат історичних наук, доцент**

О.Б. ВІНОГРАДОВА

Педагогу і наставнику

Життя Михайла Семеновича Слободяника можна розглядати у різних професійних вимірах: науковому, педагогічному, адміністративному. Він був надзвичайно неординарною творчою особистістю. Особливо це відчували студенти. Пам'ятаю, коли вони запропонували Михайлу Семеновичу разом з ними взяти участь у посвяті в студенти, він, не розмірковуючи ні хвилини, відразу погодився, і потім дуже часто з гордістю розповідав колегам про свої успіхи у «сольній кар'єрі». Особливе місце у його житті посідав такий аспект професійної діяльності, як робота зі студентами. Він придумував для них різні заходи, аби вони мали змогу розкрити свої таланти та знайти себе.

Під час декади Інституту державного управління та інформаційної діяльності, який Михайло Семенович очолював з 2006 по 2011 роки, у студентів була можливість і зустрітися з відомими вченими за круглими столом, і продемонструвати свої здібності у художній самодіяльності, і виступити на студентській конференції. Михайло Семенович пишався своїми талановитими студентами, а вони його просто обожнювали. Він був завжди відкритий для спілкування з молоддю, яка часто заходила порадитись або просто поспілкуватись на професійні чи особисті теми.

Особливо приємним був для Михайла Семеновича подарунок від студентів до ювілею з нагоди 60-ти річчя. Вони влаштували справжній святковий концерт із піснею, присвяченою професору; із виконанням його улюблених пісень.

Характерною особливістю навчального процесу на нашій кафедрі було тісне спілкування викладачів і студентів. Кредо кафедри, покладене в основу її діяльності саме Михайлом Семеновичем – ставитися до студентів як до колег, до професіоналів: вимогливо і в той же час душевно.

Михайло Семенович активно залучав студентів до наукової роботи. Він започаткував проведення щорічних студентських наукових конференцій, в якій студенти завжди брали активну участь. Завдяки таким виступам вони відкривали у собі здібності і зацікавленість до наукової роботи; іноді навіть публічні виступи на заході додавали їм впевненості у своїх силах. Переможці всеукраїнської конференції отримували право виступити на міжнародній «дорослій» конференції, вводячи молодь до кола професіоналів.

Михайло Семенович ініціював проведення постійно діючого семінару «Підготовка діловодів: сучасність і перспективи» та проведення Київської міської студентської олімпіади зі спеціальності «Діловодство», яка проходила в НАКККиМ для студентів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації за підтримки Міністерства культури України (2014-2015 р.).

Разом з тим Михайло Семенович був дуже вимогливим до студентів. За час навчання студенти одержували ґрунтовну підготовку у царині документознавства і управління документацією; інформаційної діяльності та аналізу управлінської інформації; вивчали прийоми та методи наукової експертизи документів; традиційні та інноваційні форми інформаційно-документаційного забезпечення діяльності установ всіх форм власності. Суттєва увага приділялась підготовці студентів до роботи в умовах інформатизації; вивчення основ інформаційної безпеки і захисту інформації, управління електронними ресурсами; вивченню Інтернет-ресурсів і технологій.

До навчального процесу Михайло Семенович залучав справжніх професіоналів своєї справи, для читання лекцій студентам він запрошував відомих вчених, науковців, практиків.

Педагогічна майстерність у поєднанні з високим професіоналізмом, толерантністю, вимогливим і доброзичливим ставленням до студентів дозволили йому завоювати повагу студентської молоді і педагогічного колективу.

Як наставник, Михайло Семенович був унікальною людиною, одночасно вимогливою і разом з тим доброзичливою. Михайло Семенович як ніхто розумів своїх підлеглих, і у більшості випадків намагався, щоб кожен був не байдужим до спільної справи. Найбільш людяним було життєве кредо Михайла Семеновича – *«Наші діти понад усе»*.

Михайло Семенович був щасливий у своїй родині, пишався своїм сином, радів усім його здобуткам і перемогам.

Він раптово залишив нас, заповівши необхідність працювати і надалі над здійсненням наших мрій. Нам не вистачатиме мудрих порад Михайла Семеновича, його надійного плеча.

Світла пам'ять Вам, наш учителю і наставнику!

**Професор кафедри
інформаційних комунікацій та бібліотекознавства,
Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент, член-кор. АН ВО України**

В.В. ДОБРОВОЛЬСЬКА

**Щоб віддати справжню данину його пам'яті,
довелося б написати велику книгу**

Тридцять років тому (майже одночасно) ми разом з Михайлом Семеновичем переступили поріг Центральної наукової бібліотеки Академії наук України – сьогодні Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Важко писати ці рядки, розуміючи, що пішов з життя

друг, колега, соратник, просто людина, яка була з тобою поруч багато років і з яким багато пов'язувало, який завжди готовий був прийти на допомогу в найнеймовірніших життєвих обставинах. Тоді ми разом проходили конкурс, затверджувалися в Президії Академії наук на посаду завідуючих відділів рукописів та бібліотекознавства, починали працювати з концепцією розвитку нашої бібліотеки, відпрацьовували методологічні питання розвитку фондів, організації каталогів і картотек, обговорювали методичні документи. Саме тоді ми зрозуміли, що бібліотека – це «мартен». І це було нашим щасливим життям.

Період 80 – початку 90-х років був дуже цікавим в нашому житті, може бути тому, що це був період зрілості, ми були молоді, повні сил, достатньо професійними, щоб не боятися самих неймовірних наукових подвигів, а може це був ще й просто час великих змін в країні, яка жила очікуванням нового. У бібліотеку прийшов молодий і енергійний директор Н.І. Сенченко, який ставив і розв'язував задачі докорінної зміни бібліотечної справи. Це була нова хвиля, в бібліотеці з'явилося багато молоді, які працювали у сфері інформаційних наук, відкривалися нові горизонти. Згадую відчуття підйому того періоду, коли ми обговорювали перспективи розвитку нашої бібліотеки, продукували і обговорювали численні ідеї, працювали у вченій раді, різних проектах, будівництві нової будівлі, реорганізації обмінних фондів і багато іншого. Наші ідеї знаходили відгук серед наших колег, ми працювали з натхненням і багато змогли змінити в нашому бібліотечному житті, воно залишається в моїй душі і після відходу Михайла Семеновича до іншого життя.

Він був людиною кипучої енергії, занурювався в бібліотечне життя з усією пристрасністю своєї душі, його невгамовна діяльність завжди мала великий резонанс не тільки в нашій бібліотеці, а і в бібліотечному світі України та країнах СНД. Його характер не завжди дозволяв йому бути помірним у всьому, що, звичайно ж, відбивалося на його долі. Але він був професіоналом у бібліотечній справі, умів прислухатися до думки колег, володів справжнім почуттям товариства і у важкі хвилини завжди готовий був підтримати кожного, хто звертався до нього за допомогою.

90-і роки в бібліотеці стали вирішальними у нашому науковому розвитку – реорганізація, яка була проведена новим директором академіком О.С. Онищенко наприкінці 1992 р, тоді були створені інститути – рукописів і бібліотекознавства, які ми очолили. Властива новому директору виважена позиція у всьому, широка постановка питань, проблемно-орієнтовані підходи в рішеннях, наголос на розвиток науки в бібліотеці і впровадження її результатів у практику і багато іншого, навчили нас не тільки вмінню стримувати наші емоції, а й підніматися над ситуацією і бачити необхідність системних рішень в бібліотеці, постійно розвивати свої наукові та організаційні здібності. По мені, так це був

період, коли молоде вино вченого і організатора перебрало і набуло міцності. Організація інститутів, визначення їх діяльності, швидкий розвиток нових наукових напрямів, захист докторських дисертацій, активну участь у всіх нововведеннях в бібліотеці, – все це теж було щастям.

Багато епізодів нашого життя, гідних спогадів, приходить мені на пам'ять. Ці епізоди не увійшли в численні бібліотечні довідники, де поміщається наукова біографія вченого. Але важко вибрати щось одне. Напевно, для того, щоб віддати справжню данину його пам'яті, довелося б написати велику книгу. Можливо, коли-небудь це буде. Я думаю, що Михайло Семенович цього гідний.

**Директор Інституту рукопису
Національної бібліотеки України
імені В.І. Вернадського НАН України,
член-кореспондент НАН України**

Л.А. ДУБРОВІНА



Спогади про кафедру, наукового керівника та останні його розробки

Він пішов, але пам'ять про нього залишилася...

Перша моя зустріч з Михайлом Семеновичем відбулася в Київському державному інституті культури (нині – Київський національний університет культури і мистецтв, КНУКіМ) восени 1992 р., коли я навчалась на останньому курсі інституту вечірнього відділення. До студентів вечірньої форми навчання на пари ввечері не дуже хотіла їздити жіноча половина професорсько-викладацького складу, тому більшість викладачів представляла сильна половина людства – чоловіки, і серед них якось по-особливому виділялася постать Михайла Семеновича. Тоді у нас було небагато спільного: шлях додому після інституту відрізком «вул. Чигоріна – метро «Нивки»» та розмови про виховання дітей (у мене – дівчинка, у Михайла Семеновича – хлопчик). Звичайно, що переважно говорив Михайло Семенович, а я слухала і розуміла: як йому подобається нова для нього роль – роль батька.

Наступна зустріч відбулася 2004 р. у Національній парламентській бібліотеці України. Тоді Михайло Семенович організовував кафедру документознавства у Державній академії керівних кадрів культури і мистецтв (нині – Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв, НАКККіМ). Перший склад кафедри за кількістю штатних одиниць був невеликим: *Слободяник Михайло Семенович* (до цього був деканом факультету документальних комунікацій і міжнародної інформації КНУКіМ); *Проценко Марина Борисівна* (до цього працювала в

НБУВ на різних посадах; з 1999 р. займалася розробкою та створенням національної системи реферування української наукової літератури); *Христова Наталія Миколаївна* (до цього була заступником директора Українського науково-дослідного інституту архівної справи і документознавства, УНДІАСД); *Чепуренко Яна Олексіївна* (до цього була завідувачкою відділу пошуку та обліку документів Фонду Президентів України Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, НБУВ); *Збанацька Оксана Миколаївна* (до цього була завідувачкою сектору Інформаційно-пошукового тезауруса Національної парламентської бібліотеки України, НПБУ).

За якісною характеристикою професорсько-викладацький склад кафедри був потужним, оскільки Михайло Семенович зібрав всіх практиків. Працювати в такому колективі було цікаво і складно одночасно, потрібно було весь час бути на висоті.

Як сумісники до викладання на кафедрі першими були злучені відомі вчені-практики, зокрема С.Г. Кулешов, О.Б. Виноградова, В.І. Воронков, Г. А. Саприкін, І. М. Криворучко.

Основними напрямками наукової діяльності кафедри були розвиток інформаційної концепції документознавства і концепції галузевого документознавства М.С. Слободяника і архівно-діловодного документознавства, започаткованого С.Г. Кулешовим. Тематика захищених дисертацій теж була різноманітною. Як науковий керівник Михайло Семенович міг бути оригінальним та кардинально непередбачуваним. Зокрема, в моїй кандидатській дисертації спочатку планувалося розглядати бібліотечні інформаційно-пошукові системи (був написаний перший варіант дисертації), потім – бібліотечно-архівні інформаційно-пошукові системи (був написаний другий варіант дисертації), а до захисту представлено третій – архівні інформаційно-пошукові системи.

За неповні 11 років існування кафедри та співпраці з Михайлом Семеновичем я отримала знання та набула безцінного життєвого досвіду.

Серед останніх праць Михайла Семеновича, які так і не довелося йому побачити є два випуски хрестоматії з документознавства та інформаційної діяльності. Зміст одного з них такий:

Переднє слово
Від укладачів
Кафедра в освітньо-науковому просторі українського документознавства
ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КАФЕДРИ
<i>Штатні викладачі кафедри</i>
Слободяник Михайло Семенович
Петрова Людмила Григорівна
Боряк Тетяна Геннадіївна
Добровольська Вікторія Василівна

Збанацька Оксана Миколаївна
Саприкін Олександр Анатолійович
<i>Штатні викладачі, які працювали на кафедрі у різні роки</i>
Папакін Георгій Володимирович
Виноградова Олена Борисівна
Зеленська Лариса Михайлівна
Кириленко Олександр Григорович
Мага Ірина Миколаївна
Політова Олена Аркадіївна
Прокопенко Лілія Сергіївна
Проценко Марина Борисівна
Рудюк Володимир Вікторович
Христова Наталія Миколаївна
Чепуренко Яна Олексіївна
<i>Сумісники, які працювали на кафедрі у різні роки</i>
Кулешов Сергій Георгійович
Ковальчук Галина Іванівна
Семенченко Андрій Іванович
Кашеварова Наталія Григорівна
Палеха Юрій Іванович
ДИСЕРТАНТИ КАФЕДРИ
Боряк Тетяна Геннадіївна
Вилегжаніна Маріанна Вадимівна
Добровольська Вікторія Василівна
Дубова Світлана Володимирівна
Збанацька Оксана Миколаївна
Климчук Людмила Вікторівна
Кравцова Олена Анатоліївна
Кудлай В'ячеслав Олегович
Матвієнко Анатолій Тихонович
Петрова Ірина Олександрівна
Політова Олена Аркадіївна
Рудюк Володимир Вікторович
Сокур Людмила Анатоліївна
Якимюк (Юхименко) Юлія Петрівна

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Закони

Постанови, розпорядження, накази

Стандарти

Довідкові видання

Документознавство

Галузеве та спеціальне документознавство

Електронне документознавство

Зарубіжне документознавство

Управлінське документознавство

Юридичне документознавство

Документознавча термінологія

Документ. Документація

Організаційно-розпорядча документація

Керування документацією
Діловодство. Документування
Кадрове діловодство
Спеціальне діловодство
Електронний документообіг
Документальні потоки
Документальні комунікації
Документознавча професіологія
Аналітико-синтетична переробка інформації
Архівознавство
Інформаційний менеджмент та ресурси
Інформаційно-аналітична діяльність
Фахові часописи
Персоналії
НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
Архівознавство
Боряк Т. Г. Формування сучасного напрямку розвитку архівної україніки: спроби унормування та надання інтелектуального доступу до ресурсів (перша половина 2000-х рр.)
Дубровіна Л. А. Збереження та використання документів у бібліотеках і архівах: функціональний аспект протиріччя та його наслідки
Збанацька О. М. Понятійно-категоріальний апарат архівних інформаційно-пошукових систем
Матяш І. Б. Десятиліття діяльності УНДІАСД і розвиток архівної науки в Україні
Інформаційна діяльність
Збанацька О. М. Класифікаційні таблиці, рубрикатори, класифікатори як засоби створення пошукового образу документа
Кобелєв О. М. Біобібліометричний аналіз наукової діяльності <i>М. С. Слободяника</i>
Слободяник М. С. До питання структуризації комунікаційних наук
Чекмарьова Л. О. Інформаційна структура та ресурси веб-сайтів органів виконавчої влади в Україні: правовий аспект
Швецова-Водка Г. М. Документальна комунікація як об'єкт загальної теорії документології

Над статтею про кафедру ми працювали у Михайла Семеновича вдома, коли він вже тяжко хворів і йому було важко. Незважаючи на це, за кілька годин плідної праці стаття була готова. Текст статті я навожу нижче:

Кафедра в освітньо-науковому просторі українського документознавства

Документознавство та інформаційно-аналітична діяльність є однією з найбільш популярних спеціальностей у вищих навчальних закладах. Це пов'язано із стрімким зростанням значення науки про документ і практики документаційного забезпечення управління та значною кількістю вакансій в установах всіх форм власності, що працюють з документами.

В академії за ініціативою проф. Василя Гнатовича Чернеця ця спеціальність була започаткована у 1998 р. на кафедрі бібліотекознавства та інноваційної діяльності – завідувача кафедрою проф. Валентина Кирилівна Скарнь.

На заочному відділенні цієї кафедри була започаткована спеціалізація документознавець-референт органів місцевого самоврядування. Формування навчального плану цієї спеціальності було здійснено професором кафедри завідуючим відділом документознавства Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (УНДІАСД) Сергієм Георгійовичем Кулешовим.

У 2001 р. завідувача кафедрою інформаційних систем і технологій доцент Галина Вікторівна Власова започаткувала нову спеціалізацію документознавець-менеджер міжнародних інформаційних систем. Ця спеціалізація відрізнялась поєднанням документознавства та інформаційних технологій. Набір здійснювався на денну і заочну форми навчання.

У 2002 р. професор цієї ж кафедри Михайло Семенович Слободяник започаткував набір студентів за кваліфікацією документознавець фінансових, банківських і підприємницьких структур.

У 2004 р. підготовка документознавців була організована на єдиній кафедрі документальних комунікацій, яку очолив М.С. Слободяник. Першими штатними викладачами цієї кафедри стали: доцент М.Б. Проценко, старші наукові співробітники Н.М. Христова і Я.О. Чепуренко, старший викладач О.М. Збанацька. До викладання на кафедрі першими були злучені відомі вчені-практики: С.Г. Кулешов, О.Б. Виноградова, В.І. Воронков, Г.А. Саприкін, І.М. Криворучко.

За десять років діяльності кафедра започаткувала низку кваліфікацій: «юридичне і кадрове документознавство», «документознавець електронної документації», «документознавець-референт органів державної влади та місцевого самоврядування», «документознавець, менеджер інформаційно-аналітичних структур, викладач фахових дисциплін», «документознавець, аналітик управлінської і кадрової інформації, викладач фахових дисциплін» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Навчальні плани цих кваліфікацій розроблені М.С. Слободяником.

При кафедрі було організовано три навчально-консультаційні пункти на базі: Кам'янець-Подільського коледжу культури і мистецтв (директор – заслужений працівник культури України Руслан Миколайович Нелюбов; методист – Олександра Ярославівна Павлюк), Терехівського вищого училища культури (директор – заслужений працівник культури України Микола Іванович Виннічек; методист – Лариса Омелянівна Федчишин), Канівського училища культури та мистецтв (директор – Віктор Петрович Тихомир, методист – Галина Олексіївна Седченко).

Характерною особливістю роботи кафедри є орієнтація на розвиток науки про документ. Основними напрямками наукової діяльності кафедри є розвиток інформаційної концепції документознавства і концепції

галузевого документознавства М.С. Слободяника і архівно-діловодного документознавства, започаткованого С.Г. Кулешовим. В межах розробки цих концепцій відбувся захист викладачів кафедри (прізвища наведені у порядку захисту) В.В. Рудюк, Т.Г. Боряк, О.А. Політова, О.М. Збанацька, С.В. Дубова, В.В. Добровольська. Значна частина цих дослідників започаткувала напрями документознавства, що раніше не досліджувалися в Україні, зокрема В.В. Рудюк першим захистив дисертацію з проблем управління електронною документацією, активно використовуючи при цьому досвід ФРН. Т.Г. Боряк активно досліджує проблеми архівної україніки, О.А. Політова спеціалізується на вивченні інформаційних потоків, О.М. Збанацька започаткувала напрям документної евристики, В.В. Добровольська аналізує проблеми впровадження в Україні теорії управління документацією та розглядає комунікаційне середовище документознавства.

Матеріали досліджень викладачів, аспірантів та здобувачів кафедри активно друкуються у фаховому журналі академії «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» (журнал затверджено постановою президії ВАК України від 15.12.2004 р. № 3-05/11 як фахове видання з історичних та педагогічних наук (Перелік № 15) та постановою президії ВАК України від 12.03.2008 р. № 3-05/3 як фахове видання з соціальних комунікацій (Перелік № 21)), який видавався протягом 2004–2012 рр. під науковою редакцією М.С. Слободяника.

Обговорення результатів дослідження здійснювались на започаткованих кафедрою щорічних міжнародних науково-практичних конференціях «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» протягом 2004–2012 рр. (керівник М.С. Слободяник) і 2013–2014 рр. «Документ. Мова. Соціум» (керівник С.В. Харченко).

До навчального процесу і наукових розробок кафедри активно залучались відомі фахівці: проф. Г.В. Папакін, проф. В.В. Бездрабко, проф. С.Х. Литвин, доц. Ю.І. Палеха, доц. Л.М. Зеленська, доц. Л.С. Прокопенко, доц. І.М. Криворучко, доц. В.Я. Яковенко та провідні фахівці-практики доц. В. В. Павлятенко та І.А. Іванченко.

У 2012 р. змінилась назва кафедри на «кафедру документознавства та управління соціальними комунікаціями». Протягом 2012–2013 рр. її очолювали професори А.І. Семенченко, Г.В. Папакін, Л.Г. Петрова, доцент С.В. Харченко.

У 2014 р. кафедра була знову перейменована на кафедру документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності. У планах кафедри суттєве поліпшення підготовки кадрів за рахунок надання студентам знань з аналітики, управління документацією, документної

евристики, електронного документообігу та перспективних технологій роботи з документами».

**Старший викладач
кафедри кафедри
інформаційних комунікацій та бібліотекознавства,
Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
кандидат історичних наук**

О.М. ЗБАНАЦЬКА



Слово памяти о Михаиле Семёновиче Слободянике

Ушёл из жизни человек, профессионал, генератор идей, мудрый управленец, талантливый учёный, педагог и организатор – Михаил Семёнович Слободяник. С его жизнью и деятельностью была связана целая эпоха в современной истории украинского библиотековедения и библиотечно-информационной деятельности, становления и развития библиотечной системы Украины.

Михаил Семёнович был инициатором и одним из первых организаторов работы библиотек Украины в конце 80-х начале 90-х гг., когда в силу исторических процессов библиотечная общественность нуждалась в новых ориентирах, управленческих подходах налаживании межбиблиотечных связей, развитии национального профессионального образования. Масштабы его деятельности были связаны не только с работой Михаила Семёновича в НБУ им. В.И. Вернадского, где он мужественно принял на себя всю ответственность за консолидацию библиотечной общественности Украины. Ему удалось привлечь лучшие кадры и при этом не только обеспечить выполнение стоящих на тот период задач, но и удержать на долгие годы связи с представителями библиотечной сферы других бывших республик Советского Союза. Библиотечная сфера Украины стала средой активного обмена мнениями, опытом, проведения научных исследований, дискуссий и внедрения научных проектов.

Михаил Семёнович Слободяник стал первым, защитившимся в Украине, доктором наук по библиотековедению, библиографии и книговедению, и с 1995 г. являлся одним из ведущих организатором системы научной подготовки кадров для библиотечной сферы Украины, а впоследствии и для документально-коммуникационной. Безусловно, он стоял у истоков профессиональной научной библиотечной, документоведческой печати, в том числе журналов «Бібліотечний вісник», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія». Михаил

Семёнович мечтал создать новый общетеоретический журнал социально-коммуникационной тематики международного уровня. Последние месяцы мы часто обсуждали этот проект.

На протяжении своей карьеры в Украине Михаил Семёнович занимал разные должности, но не зависимо от их статуса, ранга и уровня влияния на сферу профессиональной деятельности, всегда оставался доступным, внимательным, зажигательным человеком, способным прийти на помощь, дать дельный совет, связать с необходимыми людьми. Он был уникальным коммуникатором. Не смотря на перипетии профессиональных и административных ситуаций, которые складывались на его пути, на реакции, которые вызывали его мнения, предложения, проекты, колкие замечания или острая критика, – он сумел оставить после себя добрую память. Михаил Семёнович умел собрать возле себя круг единомышленников, способных выступать единой командой и этому учил всех, кто имел случай с ним работать. Он умел дружить и предавать забвению, тех кто наносил удары в спину, умел прощать и протянуть руку в поддержание мира и ради дела, которому отдавался всей своей широкой и жизнелюбивой душой.

Он инициировал, создал, организовал работу по новым направлениям профессионально-специальной подготовки в социально-коммуникационной сфере, которые знает и ценит целое поколение украинских библиотекарей, научных работников, преподавателей высших профессиональных заведений.

До последних дней он работал, читал, правил рукописи, наставлял своих учеников и младших коллег. Память про Михаила Семёновича Слободяника останется в каждом, кому посчастливилось с ним работать, учиться, познавать рядом с этим незаурядным человеком мир. Его научное наследие ещё послужит развитию дела, которому он посвятил всю свою жизнь и найдёт воплощение и продолжение в делах его учеников и коллег. Научные работы Михаила Семёновича будут ещё долгие годы являться источником профессиональных знаний, примером владения методологией науки и научной полемики, питать новые исследования в нашей профессиональной сфере.

**Доктор исторических наук,
профессор кафедры «Библиотекосведение
и социальные коммуникации**

Харьковской государственной академии культуры

В.А. ИЛЬГАНАЕВА



Слово на згадку про вчителя

Вчителю, ми пам'ятаємо тебе...

Учнів Михайла Семеновича Слободяника єднає сум, переповнює біль значної життєвої втрати... У вічність відійшов науковець, педагог, організатор, досвідчений керівник і просто Людина з великої літери. Життя науковця, наповнене повсякденними професійними клопотами, обірвалося залишивши не реалізований потенціал, надзвичайно актуальних для сьогодення стратегічних ідей та реальних планів розвитку бібліотечно-інформаційної інфраструктури суспільства.

Михайло Семенович Слободяник – видатний науковець, відомий своїми фундаментальними працями з бібліотекознавства, документознавства, методики викладання у вищій школі, організації науки і освіти. Його численні праці – монографія, підручники, статті, наукові проекти – вирізняються концептуальністю запропонованих теоретичних положень, високою дослідницькою культурою. Фундаментальні роботи з теорії бібліотекознавства, документознавства і багатьох інших наукових проблем є несподіваними, оригінальними за постановкою проблем, але переконливими за науковою обґрунтованістю.

Упродовж свого більш ніж 40-річного професійного життя Михайло Семенович гідно представляв бібліотекознавчу і документознавчу думку в науковому світі, був організатором діяльності провідних інформаційних установ, вишів інформаційної сфери. В його творчому доробку організація і проведення багатьох міжнародних, всеукраїнських конференцій, семінарів, круглих столів, присвячених актуальним проблемам бібліотечної та інформаційно-комунікативної діяльності.

Михайло Семенович увійшов в історію НБУВ як ініціатор відродження національної бібліотеки, фундатор української бібліотекознавчої наукової школи. Результатом його роботи на посаді директора інституту державного управління НАКККіМ є введення в систему освіти України та відкриття нової спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність», формування мережі навчально-консультативних пунктів в Україні. В основу системи підготовки фахівців зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» Михайлом Семеновичем було покладено глибоко і ретельно продумані, науково обґрунтовані учбові плани, а його улюбленим дітищем завжди була кафедра документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності НАКККіМ, якій він віддавав усі свої знання, багатий досвід, сили і енергію, не тільки здійснюючи керівництво нею, а й працюючи на інших посадах та в інших установах. При активній участі Михайла Семеновича вперше була створена в Академії рада із захисту

кандидатських дисертацій за спеціальністю: «Документознавство і архівознавство», беззмінним заступником голови якої він був протягом багатьох років.

Незважаючи на широке визнання професійною спільнотою, Михайло Семенович завжди залишався простою людиною, доступною для спілкування на будь-які теми, але він ніколи не зраджував своїм поглядам, власній вимогливості й завжди був відкритим і готовим до дискусії. Як науковий керівник М.С. Слободяник не приймав ніяких відмовок, поважних і надуманих причин, саме тому його аспіранти, певним чином обурюючись, але за його вагомої підтримки, захищалися вчасно й на відповідному рівні.

Він дуже любив своїх студентів, аспірантів і учнів. Михайло Семенович часто неформально спілкувався зі студентами, адже вважав, що саме молодь здатна зробити прорив в інформаційній сфері, яка повинна відповідати кращим європейським стандартам.

Учням і студентам дуже бракуватиме його теплої посмішки, його авторитетного, мудрого слова, досвіду та невичерпного життєвого запалу, якими Михайло Семенович завжди так щедро й по-батьківськи ділився з усіма учнями. Складно повірити в те, що ми ніколи не зможемо відчувати його турботи, якої завжди вистачало для нас усіх.

Пам'ять про Михайла Семеновича – чиста і світла – назавжди залишиться в серцях великої бібліотечної родини, у літописі української бібліотечної та документознавчої науки. Всі ми – усвідомлюємо, що втратили мудрого керівника, відомого науковця, надійного друга. Жив він гідно і красиво в ім'я майбутнього та назавжди залишив глибокий слід у наших серцях і помислах. Свої справи, свої ідеї він залишив учням... – треба зробити все можливе щоб ми були вдячними нащадками відомого вчителя.

**Завідувач відділу
з охорони інтелектуальної власності
Національної бібліотеки України
імені В.І. Вернадського,
кандидат історичних наук, доцент**

О.Г. КИРИЛЕНКО

Дорога Світлано Давидівно!

Пішла з життя найдорожча Вам людина – мій добрий товариш **Михайло Семенович**. Певно, 40 років спілкування – це замало, проте достатньо, аби зважено оцінити і його людські якості, і творчий потенціал, і такі категорії як совість, порядність, відданість сім'ї і справі.

А зблизила нас любов Михайла Семеновича до інформатики – раніше її називали кібернетикою. Михайло Семенович, очолюючи наукову сільськогосподарську бібліотеку, був чи не найбільшим прибічником, агітатором впровадження комп'ютерної техніки та новітніх інформаційних технологій. Настільки переконаний, настільки далекоглядний – він був одним з небагатьох людей, а в аграрній сфері чи не єдиним, які реально наближали в Україні епоху інформаційного суспільства.

Пам'ятаю, у 80-их роках «Агропромсистема» – організація, в якій я працював, подарувала бібліотеці два поганенькі комп'ютери, які не варті доброго слова. Це зараз комп'ютерів більш ніж достатньо, а тоді Михайло Семенович з десятків років – уже й тих комп'ютерів не стало – на всіх зібраннях дякував мені. Ми підтримували один одного, ми раділи за кожен успіх. Коли в 1997 році ми разом створили перший серед міністерств сайт Мінагропроду (який до речі, нікого тоді з можновладців не цікавив) – не було меж нашої гордості.

У 1998 році на розгляд колегії Мінагропроду (Міністром тоді був академік М.В. Зубець) ми з Михайлом Семеновичем та академіком Кропивком М.Ф.) підготували Програму інформатизації агропромислового виробництва України, яка з успіхом була прийнята – і в цьому величезна заслуга професора М.С. Слободяника – однією з чотирьох складових цієї програми була підпрограма інформатизації інформаційно-бібліотечної справи в АПК.

Ми разом готували у 2001 році Міжнародну конференцію в НУБІП «Роль аграрної інформації в процесі Європейської інтеграції», яка з великим успіхом пройшла, отримала величезний міжнародний резонанс. Тільки зі США, Німеччини в роботі конференції брали участь більш як по два десятки учасників. Ніхто, звичайно, не помітив, що в процесі підготовки була дуже кропітка робота – та творчість, від якої ми отримували величезне задоволення. Талант Михайла Семеновича як організатора надзвичайно підсилив успіх конференції.

У 2002–2003 роках мені як керівнику установи прийшлося зіткнутися з бандитами-рейдерами. Рік нелегкої боротьби – і ми вже бачили близько перемогу. Проте не врахували, що є ще бандити від влади – міністр та його перший заступник, які продали бандитам-рейдерам майновий комплекс Агропромсистеми. Пів-року, проведені у відділенні травматології на проф. Підвисоцького добили мене – життя закінчилось. І Михайло Семенович першим подав мені руку підтримки – вставай Іване, треба жити, треба йти вперед.

Десять років педагогічної роботи за сумісництвом на кафедрі в Академії керівних кадрів культури і мистецтва під керівництвом Михайла Семеновича – це моє повернення до життя. Я повсякчас міг бачити, як

розкривається педагогічний талант Михайла Семеновича. Це був авторитет, це був потужний науково-педагогічний працівник, який не втратив свою любов до інформатики, а тільки посилив її практичне застосування, з його думкою рахувались ректор і проректори Академії. Він надзвичайно вимогливий до себе і до підлеглих – але ні сам, ні комусь іншому не давав образити працівників кафедри. Він був батьком на кафедрі.

Я глибоко поважаю цього чоловіка – вченого, педагога, сім'янина, безмежно вдячний йому за дружбу, за підтримку. Сумую з приводу передчасної втрати.

Дорога Світлано Давидівно. Можливо пишу кострубато, вибачте. Прийміть мої глибокі співчуття. Нехай земля буде пухом Михайлу Семеновичу. Він був світлою людиною. Його, на жаль, нема з нами. Але треба жити, треба йти далі, як він мені казав – у Вас є син Данило – продовження роду Михайла Семеновича. Пам'ять про Михайла Семеновича назавжди збережеться в наших серцях.

**Начальник Управління
науково-інноваційної діяльності,
трансферу технологій
та інтелектуальної власності
Президії НААН,
канд. сільськогосподарських наук**

І.М. КРИВОРУЧКО



Память о друге

Печальная вестъ с Украины пришла неожиданно – не стало моего доброго друга, доктора исторических наук, человека, оставившего большой след в библиотечной науке, Михаила Семеновича Слободяника, а для меня просто Миши. До сих пор никак не смогу свыкнуться с этой мыслью. Наша дружба началась в 1979 году, когда мы оказались на первом курсе аспирантуры Московского государственного института культуры. Миша как-то сразу стал выделяться среди других аспирантов своей эрудированностью, умением аргументированно и обстоятельно обосновывать и доказывать свою точку зрения. А ещё, на равных, но с уважением, общаться с нашими «небожителями» – профессурой института, в присутствии которых мы все робели.

Но не только в этом состояли его многочисленные достоинства. В неформальной обстановке, стоило ему где-то появиться, он сразу же занимал ведущее место и становился центром любой компании. Любые мои попытки свергнуть его с этого пьедестала заканчивались провалом. И я быстро прекратил эти усилия, навсегда отдав ему пальму первенства.

Вспоминаю об этом сейчас, когда Миши не стало, с грустной улыбкой. Для многих молодых Михаил Семенович один из столпов науки, солидный ученый. И когда такие люди уходят, для тех кто их не знал, они предстают в монументальном, покрытым бронзой виде. А ведь все эти «столпы» были живыми людьми, со своими слабостями, надеждами, влюбленностями и разочарованиями. Миша был большой и добрый человек с обезоруживающей улыбкой, обладающий хорошим чувством юмора. Это чувство юмора и спасало меня от того, чтобы наши отношения не испортились, когда я стал писать про него короткие стихи, хотя стихами это рифмоплетство можно было назвать условно. Эти стихидразнилки с моей легкой руки стали называться «слобониадой» и распространялись на листочках по аспирантскому сообществу. И если вдруг новых стихов значительное время не появлялось, Миша первым начинал приставать ко мне и требовать продолжения. Таким образом, я внезапно стал Мишиным биографом, а вернее первым «слободяниковедом». Помню один из первых «шедевров:

Одна была у Миши слабость
С подругой отправляясь в лес,
Он от зари и до заката ей мог твердить про ИПС.

Миша действительно был очень увлекающимся человеком. Если его что-то интересовало, он мог просиживать часами в институтской читалке или в «ленинке», пока не удавалось докопаться до истины. А потом доказывать эту истину со всем своим темпераментом. В эти минуты куда-то исчезал большой и добрый улыбающийся Миша и появлялся прообраз будущего научного мэтра Михаила Семеновича Слободяника, предельно сконцентрированного, жесткого в дискуссии. Особенно доставалось оппонентам, когда у Миши появлялся какой-то особый кураж. Я знал, что в этот момент, как говорил сам Миша, в нем «просыпался Слободяник».

А потом были наши встречи в Киеве, Судак, в Химках. Я приезжал к нему на пятидесятилетие, радовался его успехам. Потом он обращался ко мне, чтобы я помог с отзывами его аспирантам, я обращался к нему с аналогичными просьбами. Через общих знакомых мы передавали друг другу приветы. Пишу эти строки и лихорадочно пытаюсь вспомнить, когда мы виделись с ним в последний раз и не могу.

Когда я узнал о Мише, вдруг с ужасом осознал, что мы не общались практически более года. Всё время собирался ему позвонить, написать письмо, но появлялись какие-то другие дела и я откладывал это на потом. Ведь не мог представить себе, что этого «потом» уже не будет и Миши не будет....

Прости меня, Миша. Теперь ты стал моей памятью, памятью о нашей молодости, нашей дружбе. Остались твои близкие, твои ученики и

последователи. Я могу считать себя счастливым человеком, что часть моей жизни связана с тобой, Миша. Завершая могу сказать только одно, Михаил Семенович Слободяник был явлением в библиотечной науке. К его трудам будет обращаться ни одно поколение исследователей.

**Профессор кафедры
библиотечно-информационной деятельности
Московского государственного
лингвистического университета,
доктор педагогических наук**

А.М. МАЗУРИЦКИЙ

Пам'яті відомого вченого

12 серпня 2015 року на 66 році пішов з життя Михайло Семенович Слободяник – доктор історичних наук, професор, відомий вчений-документознавець, книгознавець та бібліотекознавець.

Моє знайомство з видатним ученим відбулось у вересні 2001 р. в Європейському університеті. Саме там Михайло Семенович уперше розробив навчальні плани й програми підготовки документознавців, інформаційних аналітиків й заснував у вишній кафедрі документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, що успішно функціонує й до сьогодні.

Життя та діяльність професора М.С. Слободяника тісно пов'язане з розвитком вітчизняної документознавчої науки. Саме він зробив суттєвий внесок у розвиток теорії документології. На якій би посаді не працював відомий учений, він завжди говорив: «Я працюю Слободяником!». Михайло Семенович був одним із фундаторів створення кафедри документознавства в Національній Академії керівних кадрів культури і мистецтв, засновником проведення міжнародних наукових конференцій з актуальних проблем документознавства та інформаційної діяльності в нашій молодій державі.

Непересічною подією в царині вітчизняного документознавства став вихід у світ збірника вибраних праць М.С. Слободяника «Бібліотека. Документ. Комунікації». Це видання має біографічне спрямування, оскільки підготовлено з нагоди 60-річчя від дня народження і 35-річчя наукової діяльності Михайла Семеновича. Необхідно зазначити, що це перше видання, де на рівні методологічних публікацій, відбито багатогранну творчу діяльність дослідника й подано оцінку його праці провідними науковцями України та Росії.

М.С. Слободяник входив до складу Міжнародного біографічного інституту, який удостоїв його почесним званням «Людина року», він нагороджений почесною медаллю «За заслуги у XX столітті». Під його

науковим керівництвом захищено 17 кандидатських дисертацій (8 – за спеціальністю «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» та 9 – за спеціальністю «Документознавство, архівознавство»).

М.С. Слободяник – автор понад 200 наукових праць, у тому числі монографій, настанов, довідників, підручників, наочних посібників для бібліотечних працівників, викладачів, студентів. Бібліотекознавчі статті вченого присвячені науковому забезпеченню трансформації наукової бібліотеки в умовах інформатизації, логічним висновком яких стала теоретична розробка й визначення шляхів реалізації якісно нової моделі функціонування бібліотеки в системі наукових комунікацій. Наукові праці відомого вченого відбивають також глобальні проблеми захисту документальної спадщини важливих соціальних інституцій суспільства – бібліотек і архівів, надання їм відповідної державної підтримки в отриманні спеціального соціального статусу.

Михайло Семенович активно брав участь у дискусіях відомих вчених, пов'язаних із визначенням теоретичних підвалин документології, етапами розвитку й структурою сучасного документознавства в Україні, запропонував напрями удосконалення підготовки фахівців бібліотечної сфери та документознавства в умовах інформатизації інфраструктури суспільства та входження України до європейського освітнього простору.

М.С. Слободяник користувався заслуженим авторитетом в наукових колах України, він був членом низки Вчених та Спеціалізованих Рад, асоціацій та товариств, редколегій українських фахових журналів, головним редактором створеного ним відомого на всю країну та за її межами наукового журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія».

Прощаючись з Михайлом Семеновичем, яскравою творчою особистістю, знаним вченим та фахівцем, принциповою та доброзичливою людиною, ми з сумом відчуваємо непоправність втрати, але пам'ять про нього назавжди залишиться в наших серцях.

**Завідувач кафедри документознавства
та інформаційно-аналітичної діяльності Європейського
університету, кандидат історичних
та культурологічних наук, професор**

Ю.І. ПАЛЕХА

Натхненному вчителю

Як зазначав американський письменник Вільям Артур Уорд, посередній учитель викладає, хороший вчитель пояснює, видатний вчитель показує, великий вчитель надихає. Михайло Семенович Слободяник, відомий і авторитетний діяч освіти і науки, доктор

історичних наук, професор, для мене, як і для багатьох інших учнів, які мали честь знати його особисто, був перш за все натхненним вчителем. Вчителем, який мав визначний вплив не лише на формування професійної особистості кожного студента, але й їхнього світогляду.

Михайло Семенович назавжди запам'ятається захопленістю, експресивністю, відмінним почуттям гумору і повагою до своїх слухачів. Адже навіть під час лекційних занять студентам завжди надавалась змога приймати участь в обговоренні фундаментальних наукових питань, спонукаючи не тільки засвоювати теоретичні знання, викладені провідним науковцем у галузі документознавства та інформаційної діяльності, але й висловлювати власну думку. І навіть більше – точка зору студента завжди була почута і сприймалась з усією серйозністю.

Професор Слободяник М. С. завжди був готовий вислухати і надати слушну пораду, незалежно від того, йшла мова про навчальний процес, або ж про перші кроки на шляху до професійної або наукової діяльності.

На завершенні спогадів про Михайла Семеновича на думку спадають слова Генрі Адамса: «Вчитель доторкається до вічності: ніхто не може сказати, де закінчується його вплив...».

**Студентка,
аспірантка професора М.С. Слободяника**

Н.П. ФІЛІПОВА



СЛОБОНИАДА

*[вірші, присвячені М.С. Слободянику, написані його другом
А.М. Мазурицьким*

*(профессор кафедри бібліотечно-інформаційної діяльності
Московського державного лінгвістичного університету,
доктор педагогічних наук, м. Москва) в різні роки до різних подій]*

Михайлу Слободянику, пароходу и человеку

Вот весть летит по Интернету, Что Слободяник юбиляр!
 Не верит изумленный мир, Что столь солиден Михаил!
 Что он учен, как сто котов. Глобально все решать готов.
 В науке вечно наготове. Труды кропает на родимой мове.
 Велик неугомонный муж. Солиден вес его к тому ж.
 Своим друзьям всегда он мил. Так здравствуй вечно. Михаил!

21.12.1999 г.

Юбилейное из цикла «Слобониада»

От берегов Днепра святого.
 До химкинских канальных вод,
 О Михаиле скажет слово.
 Библиотечный наш народ.
 Добился он высот отменных,
 Зовется доктор, хоть не лекарь.
 Для нас же то первостепенно.
 Что он у нас библиотекарь.
 Во всяком деле он замечен.
 Спортсмен, строитель, хлопкороб.
 В любой толпе всегда примечен.
 Когда Хрещатиком идет.

Не счесть талантов Михайла,
 Одно лишь только добавленье.
 Куда б судьба не заносила,
 Всегда он в женском окруженье.
 Но верен он одной супруге.
 К жене и сыну он спешил.
 В отце, надежном муже, друге,
 Себя наш Миша воплотил.
 О юбиляре нашем славном.
 Готов вещать я до утра.
 Но не забыли ль мы о главном.
 За Мишу выпить бы пора.

*[написано в день святкування 50-річчя Московського інституту
культури в концертному залі «Россия», 1980 р.]*

Я занял место Михайлу,
В «Россию» прибежав с утра,
Но ждать мне нету больше силы,
Уже звонок сказал – «пора».
Уже доклад давно прочитан,
И первый ряд давно дремал,
Наград всех список перечитан,
Куда же Михаил пропал.
А вдруг он с ней?
А может с нею?
Покинув шумный круг друзей,
И мысль одна другой! страшнее,
Роится в голове моей.
А он сидел и ел в буфете,
Икру «Байкалом» запивал.
И бутерброды с колбасою,
Так прозаически жевал.

07.06.1998 г., Судак
Слобониада Крымская

О, Слободяник, ты все тот же.
Твой сильный дух неистребим.
Ничто тебя согнуть не сможет
От всех напастей ты храним.
Придя в сельхозбиблиотеку,
Ты трудишься неутомимо
Любому ясно человеку,
Что с хлебом будет Украина.

Ты снова в женском окруженье
Вокруг блондинок шумный рой,
И не имею я сомнений.
Что и брюнетки все с тобой.
Ужасно рад я нашей встрече,
Хоть юбилей вдали маячит.
Скажу тебе, еще не вечер.
Полтинник – ничего не значит.

Слобониада

Я знаю, жребий мой суров.
 Как жалок же удел поэта.
 Принять я смерть всегда готов
 Возможно скоро будет это.
 Как не понравятся мои стихи,
 Что посвятил я Михайлу,
 За все обиды и грехи.
 Меня он сгукнет, что есть силы.
 Но я забвенья не боюсь,
 Бессмертен дивных муз избранник,
 Пока я жив, и тем горжусь,
 Что мной прославлен Слободяник.

[прочитано на вечорі аспірантів у Московському інституті культури]

Вдали от шума городского,
 На вольных берегах канала,
 Среди дубрав и рощ зеленых
 Два общежития стояло.
 В одном – на улице центральной,
 Под проржавевшей насквозь крышей.
 Жил и трудился Слободяник,
 В быту и жизни – просто Миша.
 Всегда любим, всегда приметен,
 В делах научных приуспел,
 Он был известен всему свету,
 Как спец библиотечных дел.
 Одна была у Миши слабость,
 С знакомой отправляясь в лес,
 Он от зари и до за ката,
 Ей мог твердить про ИПС.

[написано під час відрядження А.М. Мазурицького на аспірантську конференцію до Казакстану]

Что за скука, что за маята,
 Я четвертый день в Алма-Ата,
 Получил сюда я спец задание,
 Вытянуть из жителей признание,
 Знают ль в Казахстане Михаила,
 Хоть его сюда судьба не заносила.
 И с одним вопросом пристаю,
 По проспекту целый день хожу Абая,

Но ответ один. И он суров.
– Дорогой Алма-Ата – не Васильков,
Хоть и говорится, что мир тесен,
Слободяник Казахстану не известен.

[написано під час прийому в Ташкентському інституті культури]

Я сижу рядом с ним, великим,
Поразившим Ташкент собою
Величавым видом и ликом
И курчавою головою.

Аппетит у него отменный.
Он откусать всегда готов.
И сидит Михаил степенно,
Поедая узбекский плов.
Он большой ценитель лагмана.
И любитель супа-шурпа.
Знают все его как гурмана.
Как восточных блюд знатока.

Только знают друзья и подружки.
Даже самый лучший шербет,
Не идет в сравнение с галушкой
Ничего ее лучше нет.



СВІТЛИНИ З ЖИТТЯ

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ



М.С. Слободяник зі своїми колегами



Жовтень 1995 р.



1999 р.



**Ювілей у колі колективу
Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки УАН та друзів,
1999 р.**



В аудиторії



На лекціях



Хотин, 2005 р.



Кам'янець-Подільський навчально-консультаційний пункт, 2005 р.



Після захисту дипломів. З випускниками, Кам'янець-Подільський, 2006 р.



У Державній науковій сільськогосподарській бібліотеці НААН, 2010 р.



М.С. Слободяник та О.Б. Виноградова



М.С. Слободяник та член-кореспондент НАН України Л.А. Дубровіна



Посвята в студенти, 2010 р.



Всеукраїнська студентська конференція, 2011 р.



**Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, студенти та викладачі кафедри,
квітень 2015 р.**

РОДИННЕ КОЛО



М.С. Слободяник з с сином Данилом, лютий 1992 р.



З братом Дмитром



На відпочинку, літо 1998 р.



З сином Данилом, 1998 р.



Три Слободяника – Дмитро, Данило, Михайло, 2004 р.



М.С. Слободяник із сім'єю та братом, 2004 р.

Розділ 2
БІБЛІОГРАФІЯ ДРУКОВАНОЇ СПАДЩИНИ
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ*
1974

1. *Совершенствование* форм и методов работы по научно-технической информации и пропаганде в Украинском филиале ГОСНИТИ : информ. листок № 41 / С. Л. Авербух, М. С. Слободяник. – К. : УкрНИИНТИ, 1974. – 3 с.

1975

2. *Совершенствование* форм и методов научно-технической информации / С. Л. Авербух, М. С. Слободяник // Пути повышения качества и эффективности использования научно-технической информации : тез. докл. респ. науч. конф., Киев, 1–2 окт. 1975 г. / Гос. план. ком. Совета Министров УССР, Укр. науч.-исслед. ин-т науч.-техн. информации и техн.-экон. исследований, Укр. респ. совет науч.-техн. о-в [и др.]. – К. : УкрНИИНТИ, 1975. – Вып. 5. – С. 54–56.

* * *

3. *Создание* рациональной системы информационного обеспечения и комплектования справочно-информационного фонда филиала ГОСНИТИ : отчёт о НИР (заключ.) № Б461012 / М. С. Слободяник (отв. исп.), С. Л. Авербух, Н. Д. Гурьянова [и др.]. – К., 1975. – 159 с.

Авторами также являются : Л. Н. Кохановский, Т. В. Сидоренко.

1976

4. *Алгоритм* определения оптимального состава информационной службы / М. С. Слободяник, Л. Н. Кохановский, С. Н. Демьяненко, С. Л. Авербух ; АН УССР, Ин-т кибернетики, Респ. фонд алгоритмов и программ. – К., 1976. – 32 с.

5. *К вопросу* выявления и удовлетворения информационных потребностей специалистов ремонтного производства в научно-исследовательском коллективе : деп. рукопись № 159 / М. С. Слободяник. – М. : ЦНИИТЭИ «Союзсельхозтехника», 1976. – 23 с.

6. *Пути* улучшения организации изобретательской работы : информ. листок № 76-0404 / А. С. Мудрук, М. С. Слободяник. – К. : УкрНИИНТИ, 1976. – 2 с.

* * *

* Матеріали розміщені за роками видань, а у межах року – в алфавітному порядку в такій послідовності: книги, брошури, статті у збірниках та періодичних виданнях, у кінці року – наукові звіти.

7. **К вопросу** определения оптимального количественного состава информационной службы / М. С. Слободяник // Республиканская система НТИ и перспективы её развития : [сб. статей] / О-во «Знание» УССР ; [науч. ред. Б. А. Фридман, Л. И. Пилянкевич]. – К. : О-во «Знание», 1976. – С. 25–26.

8. **Создание** рациональной системы информационного обеспечения в НИИ / М. С. Слободяник // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1976. – № 11. – С. 38–39.

1977

9. **Пробник** электрический : свидетельство на пром. образец № 7404 / В. С. Малахов, В. М. Дзюба, Б. И. Голуб, И. Б. Бойко, М. С. Слободяник.

1978

10. **Некоторые** вопросы математического моделирования процесса информационного обеспечения научных исследований : деп. рукопись № 199 / М. С. Слободяник, Л. Н. Кохановский. – К. : ЦНИИТЭИ «Госкомсельхозтехника», 1978. – 25 с.

11. **О системном** подходе к организации информационного обеспечения научно-исследовательских работ : деп. рукопись № 181 / М. С. Слободяник. – К. : ЦНИИТЭИ «Союзсельхозтехника», 1978. – 15 с.

* * *

12. **Изучение** информационной потребности научно-исследовательского коллектива / М. С. Слободяник // Система научно-технической информации в Украинской ССР : информ. материалы о передовом опыте. – К. : УкрНИИНТИ, 1978. – С. 6–8.

13. **Об оптимизации** работы информационной службы в режиме «запрос-ответ» / М. С. Слободяник, Л. Н. Кохановский // Науч.-техн. информ. Сер. 1. – 1978. – № 6. – С. 1–5.

14. **Организация** информационно-библиографического обеспечения научно-исследовательского коллектива / М. С. Слободяник // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1978. – № 7. – С. 12–15.

15. **Optimization** of a Data Service in Interactive Mode / M. S. Slobodyanyk // Journal program New York Scientific and technical information processing. – 1978. – № 2. – P. 48–53.

1979

16. **Организация** информационно-библиографического обеспечения научно-исследовательского коллектива / М. С. Слободяник // Пути

повышения эффективности и качества работы органов НТИ и научно-технических библиотек в организации справочно-информационного и библиотечного обслуживания специалистов народного хозяйства республики : тем. сб. – Кишинев : МолдНИИНТИ, 1979. – С. 9–12.

1980

17. *Использование* научных отчётов специалистами НИИ / М. С. Слободяник // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1980. – № 3. – С. 15–19.

18. *Пути* совершенствования системы информационно-библиографического обеспечения научно-исследовательского института / М. С. Слободяник // Ленинское теоретическое наследие и актуальные проблемы культуры и искусства общества развитого социализма : V Всесоюз. конф. аспирантов вузов и НИИ искусства и культуры, Ташкент, 18–20 нояб. 1980 г. – Ташкент, 1980. – С. 56.

19. *Iszpol'zovanie* naucsnyh otcsetov szpecialisztami NII / М. S. Slobodyanyk // Tadamanyoses muszaki Tajekoztatas. – 1980. – № 10. – P. 437–438.

1981

20. *Разработка* документации об организации библиографической деятельности в стране : отчёт о НИР (заключ.) № 02823055173 / С. А. Трубников (рук.), С. А. Дубинская, Г. К. Быстрова, М. С. Слободяник [и др.]. – М. : МГИК, 1981. – 109 с.

1982

21. *Совершенствование* системы информационно-библиографического обслуживания специалистов НИИ (на материалах НИИ по механизации сельского хозяйства) : дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук. : спец. 05.25.01 «Науч. и техн. информ.» / М. С. Слободяник ; Моск. гос. ин-т культуры. – М. : МГИК, 1982. – 214 с. + прил. (104 с.).

22. *Совершенствование* системы информационно-библиографического обслуживания специалистов НИИ (на материалах НИИ по механизации сельского хозяйства) : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук. : : спец. 05.25.01 «Науч. и техн. информ.» / М. С. Слободяник ; Моск. гос. ин-т культуры. – М. : МГИК, 1982. – 16 с.

1984

23. *Пути* совершенствования библиотечно-информационной деятельности сельскохозяйственных НИИ / М. С. Слободяник // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1984. – № 9. – С. 15–18.

24. *Сетевая* модель информационно-библиографического обслуживания специалистов / М. С. Слободяник // Науч.-техн. информ. Сер. 1. – 1984. – № 8. – С. 6–15.

25. *Широкий* профиль при узкой специализации / М. Слободяник, Е. Мартынова, С. Адылов // Библиотекарь. – 1984. – № 3. – С. 39–40.

1985

26. *Методические* указания и типовая программа непрерывной практической подготовки студентов по специальности 2113 – библиотекарь-библиограф, рассчитанная на весь период обучения в вузе : учеб.-метод. разработка / М. С. Слободяник, А. Абдукадыров, Р. Д. Дадаева ; Ташкент. гос. ин-т культуры, Наманган. фак. – Наманган, 1985. – 41 с.

27. *Методические* указания по выполнению курсовых и дипломных работ по библиотековедению и библиографии : учеб.-метод. разработка / М. С. Слободяник ; Ташкент. гос. ин-т культуры, Наманган. фак. – Наманган, 1985. – 27 с.

* * *

28. *На уровне* современных требований / М. Маматов, М. Слободяник // Библиотекарь. – 1985. – № 4. – С. 60–61.

1986

29. *Использование* системных исследований в управлении крупной библиотекой / М. С. Слободяник // Совершенствование организации труда в библиотеках в условиях ускорения научно-технического прогресса : тез. докл. и сообщ. IV Всесоюз. конф. по НОТ в б-ках, Вильнюс, окт. 1986 г. / М. С. Слободяник. – М., 1986. – С. 100–101.

30. *Совершенствование* управления и библиотечной технологии ЦНБ АН УССР в условиях автоматизации библиотеки : програм.-метод. материалы исследования / М. С. Слободяник ; ЦНБ АН УССР. – К., 1986. – 17 с.

1987

31. *Методические* рекомендации по выполнению курсовых и дипломных работ по курсу «Библиотечные фонды» : учеб.-метод. разраб. / П. Е. Коломиец, М. С. Слободяник, О. К. Олейниченко, В. Г. Ткаченко ; ЦНБ АН УССР. – К., 1987. – 39 с.

32. *Методические* указания к курсовым и дипломным работам по курсу «Библиотечные фонды» для самостоятельной работы студентов заочного отделения : учеб.-метод. разраб. / П. Е. Коломиец,

М. С. Слободяник, О. К. Олейниченко, В. Г. Ткаченко ; Киев. гос. ин-т культуры. – К., 1987. – 24 с.

* * *

33. *[Каким* должен быть учебник по информатике] / М. С. Слободяник // Науч.-техн. инф. Сер. 1. – 1987. – № 11. – С. 35–36.

34. *Об интенсификации* методов преподавания курсов библиографии естественнонаучной, технической и сельскохозяйственной литературы / М. С. Слободяник, А. Л. Шполянская // Активные методы преподавания специальных дисциплин на библиотечных факультетах вузов культуры : межвуз. сб. науч. тр. – М., 1987. – С. 150–157.

35. *Об одном* подходе к автоматизации процесса комплектования фондов крупной научной библиотеки / М. С. Слободяник, Т. А. Муравская // Актуальные вопросы развития культуры и искусства : тез. докл. респ. науч.-теорет. конф. проф.-преподават. состава и аспирантов вузов культуры и искусства, Одесса, 24–26 марта 1986 г. – Одесса, 1987. – Ч. 1. – С. 238–239.

* * *

36. *Основные* направления развития централизации библиотек АН УССР : отчёт о НИР (заключ.) № 0280076985 / М. С. Слободяник, Л. И. Костенко, Т. Л. Кулаковская [и др.] ; ЦНБ АН УССР. – К., 1987. – с. Авторами также являются : А. А. Свобода, Н. И. Смаглова.

1988

37. *Библиотечные* исследования в Центральной научной библиотеке им. В. И. Вернадского АН Украинской ССР / М. С. Слободяник // Оптимизация научных исследований в области библиотечного дела и библиографии : сб. науч. тр. – М., 1988. – С. 184–189.

38. *Библиотечная* технология как объект системного анализа / М. С. Слободяник // Информатика и науковедение : крат. тез. докл. и сообщ. к I Всесоюз. науч. конф., 1–4 июня 1988 г. / Гос. ком. СССР по вычисл. технике и информатике, Правл. Союза науч. и инж. о-в СССР, Ин-т истории естествознания и техники АН СССР [и др.]. – Тамбов : Тамбов. фил. Моск. гос. ин-та культуры, 1988. – С. 209.

39. *Библиотечная* технология как объект системного анализа / М. С. Слободяник // Проблемы автоматизации библиотечно-библиографических процессов в академических библиотеках : сб. науч. тр. – М., 1988. – С. 134–137.

40. *О межведомственной* интеграции библиотек Украинской ССР в условиях научно-технического прогресса / Н. И. Сенченко,

Л. И. Костенко, М. С. Слободяник // Интеграция библиотечной науки и практики в Украинской ССР / М-во культуры УССР, Гос. респ. б-ка УССР им. КПСС. – К., 1988. – С. 12–15.

41. **Основные** положения концепции автоматизации Центральной научной библиотеки АН Украинской ССР / Н. И. Сенченко, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник // Проблемы автоматизации библиотечно-библиографических процессов в академических библиотеках : сб. науч. тр. – М., 1988. – С. 134–137.

42. **Пути** межведомственной интеграции библиотек Украинской ССР в условиях автоматизации / Н. И. Сенченко, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник // Информатика и науковедение : крат. тез. докл. и сообщ. к I Всесоюз. науч. конф., 1–4 июня 1988 г. / Гос. ком. СССР по вычисл. технике и информатике, Правл. Союза науч. и инж. о-в СССР, Ин-т истории естествознания и техники АН СССР [и др.]. – Тамбов : Тамбов. фил. Моск. гос. ин-та культуры, 1988. – С. 73.

43. **Пути** создания рациональной системы библиотечно-библиографического обслуживания читателей в условиях автоматизации / М. С. Слободяник // Информационно-библиотечное обслуживание учёных : сб. науч. тр. – М., 1988. – С. 11–27.

44. **Развитие** научной организации труда в ЦНБ АН УССР : итоги, перспективы / М. С. Слободяник, В. Г. Попроцкая // Оптимизация информационно-библиотечных технологий : сб. науч. тр. / ГПНТБ СО АН СССР. – Новосибирск, 1988. – С. 35–44. – Библиогр. : с. 42–44.

45. **Структура** и организация системы повышения квалификации сотрудников библиотеки / А. А. Чекмарёв, М. С. Слободяник // Актуальные проблемы подготовки кадров в области искусства и культуры в свете перестройки высшего и среднего специального образования в Украине : тез. докл. респ. науч.-теорет. конф. – Николаев, 1988. – Секция 4. – С. 103–104.

* * *

46. **Теоретико-методологические** исследования развития библиотечно-библиографических процессов в условиях научно-технического прогресса : совершенствование системы обслуживания читателей ЦНБ им. В. И. Вернадского АН УССР в условиях автоматизации библиотеки : отчёт о НИР (заключ.) № 02880078277 / М. С. Слободяник (рук.), В. Г. Попроцкая, Т. П. Павлуша [и др.] ; Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского АН УССР. – К., 1988. – 110 с.

1989

47. **Основные** направления развития Центральной научной библиотеки им. В. И. Вернадского АН УССР / Н. И. Сенченко, Л. А. Дубровина, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник. – К., 1989. – 12 с. – Препринт.

* * *

48. **Автоматизация** как фактор формирования и развития республиканской системы специальных библиотек / М. С. Слободяник // Автоматизированные библиотечные информационные системы : тез. докл. и сообщ. III науч. семинар. – Новосибирск, 1989. – С. 138–139.

49. **Библиотечные** исследования республиканской системы академических библиотек / М. С. Слободяник // Роль библиотек в развитии общества : тез. докл. и сообщ. междунар. науч. конф., Киев, 10–13 окт. 1989 г. – К., 1989. – Вып. 1. – С. 100–102.

50. **Библиотечному** делу – интенсивное развитие / Л. А. Дубровина, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник // Роль библиотек в развитии общества : тез. докл. и сообщ. междунар. науч. конф., Киев, 10–13 окт. 1989 г. – К., 1989. – Вып. 1. – С. 4–7.

51. **Инновационная** библиотечная технология : пути реализации / М. С. Слободяник // Прогрессивные библиотечные технологии : организация и управление : сб. науч. тр. / Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского АН УССР. – К. : Наук. думка, 1989. – С. 36–46.

52. **Интенсификация** библиографического обеспечения научных исследований : поиски, решения / М. С. Слободяник // Совершенствование отраслевой библиографии в условиях ускорения научно-технического прогресса : межвуз. сб. науч. тр. / Моск. гос. ин-т культуры. – М. : МГИК, 1989. – С. 43–50.

53. **Историко-культурные** фонды библиотек как объект междисциплинарных исследований / Л. А. Дубровина, М. С. Слободяник // Роль библиотек в развитии общества : тез. докл. и сообщ. Междунар. науч. конф., Киев, 10–13 окт. 1989 г. – К., 1989. – Вып. 1. – С. 33–35.

54. **Организация** платных услуг в крупной научной библиотеке / М. С. Слободяник, В. Г. Попроцкая // Прогрессивные библиотечные технологии : организация и управление : сб. науч. тр. / Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского АН УССР. – К. : Наук. думка, 1989. – С. 99–110.

55. **Ориентируясь** на практику / М. С. Слободяник // Сов. библиотековедение. – 1989. – № 4. – С. 52–54.

56. **Основные** направления автоматизации системы библиотек АН УССР / Н. И. Сенченко, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник // Автоматизация и механизация библиотечно-библиографических процессов : сб. науч. тр. / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К. : Наук. думка, 1989. – С. 9–13.

57. **Развитие** системы повышения квалификации как фактор интенсификации библиотечной деятельности / М. С. Слободяник // Формирование структуры кадров современных научных библиотек : сб. науч. тр. / АН СССР, Сиб. отд-ние, ГПНТБ. – Новосибирск, 1989. – С. 129–137. – Библиогр. : с. 136–137.

58. **Сводный** электронный каталог республиканских библиотек / Н. И. Сенченко, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник, М. В. Пийтер // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1989. – № 9. – С. 17–18.

59. **Совершенствование** технологии обработки документов в крупной научной библиотеке / М. С. Слободяник // Сов. библиотековедение. – 1989. – № 3. – С. 37–44.

* * *

60. **Теоретико-методологические** исследования развития библиотечно-библиографических процессов в условиях научно-технического прогресса. Совершенствование технологии библиотечной обработки документов : технологический и экономический аспекты : отчёт о НИР (заключ.) № 02900047740 / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского ; М. С. Слободяник (рук.), В. Г. Попроецкая, И. П. Антоненко. – К., 1989. – 118 с.

1990

61. **Анализ** профессиональных информационных потребностей ученых и специалистов академических НИУ / М. С. Слободяник // Библиотечно-информационные системы : сб. науч. тр. / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 108–119.

62. **Инновационный** процесс как фактор интенсификации развития научных библиотек / М. С. Слободяник // Перспективы развития библиотечного дела в Украинской ССР : тез. докл. и сообщ. респ. науч. конф., 16–18 окт. 1990 г. / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К., 1990. – Ч. 2. – С. 30–31.

63. **Перспективы** развития Центральной научной библиотеки им. В. И. Вернадского АН УССР / Н. И. Сенченко, Л. А. Дубровина, Л. И. Костенко, М. С. Слободяник // Библиотечно-информационные

системы : сб. науч. тр. / АН УССР, ЦНБ им. В. И. Вернадского. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 4–8.

64. *Сущность* и содержание НОТ в библиотеке / М. С. Слободяник // Библиотеки АН УССР : сб. науч. тр. / АН УССР, ЦНБ им. В. И. Вернадского. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 21–28.

65. *Функциональный* подход к исследованию научной библиотеки / М. С. Слободяник // Перспективы развития библиотечного дела в Украинской ССР : тез. докл. и сообщ. респ. науч. конф., 16–18 окт. 1990 г. / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К., 1990. – Ч. 1. – С. 15–17.

* * *

66. *Инновационный* процесс в библиотеке : организационно-экономический аспект : отчёт о НИР (заключ.) / М. С. Слободяник (рук.), В. Г. Попроцкая, И. П. Антоненко ; АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К., 1990. – 30 с.

1991

67. *Библиотечная* инноватика : постановка проблемы / М. С. Слободяник // Современные проблемы совершенствования деятельности сельскохозяйственных библиотек в библиотечно-библиографическом обеспечении аграрной науки и производства : тез. докл. и сообщ. на науч.-практ. конф., Киев, 26–27 нояб. 1991 г. / О-во «Знание» Украины, ЦНСХБ ЮО ВАСХНИЛ [и др.]. – К., 1991. – С. 13–14.

68. *Выработка* стратегии деятельности библиотек Украины / М. С. Слободяник // Сов. библиотековедение. – 1991. – № 4. – С. 28–34.

69. *Інформаційні* потреби читачів академічної бібліотеки / М. С. Слободяник, О. О. Тарнопольська // Бібліотекознавство і бібліографознавство : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харк. ін-т культури. – Х., 1991. – Вип. 30. – С. 19–27.

70. *Научная* библиотека в условиях рыночной экономики (к разработке «стратегии выживания» / М. С. Слободяник // Деятельность органов научно-технической информации республики в период перехода к рыночной экономике : тез. докл. и сообщ. респ. науч.-техн. конф., Винница, 29–30 окт. 1991 г. / Респ. информ. об-ние «УкрНТИ», АН Украины, Винниц. центр НТИ. – К., 1991. – С. 77–79.

71. *О некоторых* проблемах развития терминологии библиотечного дела на Украине / М. С. Слободяник, Л. М. Пахольченко // Библиотека – информатизация – наука : тез. докл. и сообщ. респ. науч. конф., Киев, 8–10 окт. 1991 г. / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К., 1991. – Ч. 2. – С. 41–43.

72. **Основні** напрямки реалізації інформаційно-комунікативної функції наукової бібліотеки / М. С. Слободяник // Культура і національна самосвідомість : проблеми теорії та завдання практики : тези наук.-практ. конф. працівників культури та науковців України, 12 груд. 1991 р. / Всеукр. т-во «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т підвищення кваліфікації працівників культури. – К., 1991. – С. 59–61.

73. **Республиканская** межведомственная научная конференция «Перспективы развития библиотечного дела в УССР» / М. С. Слободяник // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1991. – № 6. – С. 38–40.

74. **Системные** исследования информационной инфраструктуры науки / М. С. Слободяник // Библиотека – информатизация – наука : тез. докл. и сообщ. респ. науч. конф., Киев, 8–10 окт. 1991 г. / АН УССР, Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского. – К., 1991. – С. 61–62.

75. **Системные** исследования информационной инфраструктуры науки / М. С. Слободяник // Информатика и науковедение : тез. докл. II Всесоюз. науч. конф., Тамбов, 10–15 сент. 1991 г. – Тамбов, 1991. – С. 151–152.

76. **Сучасні** проблеми НОП в великих бібліотеках / М. С. Слободяник, В. В. Матусевич // Хмельницькому – 500 : тез. наук.-теорет. конф., Хмельницький, 1991 р. – Хмельницький, 1991. – С. 118–119.

77. **Теоретические** и организационные аспекты подготовки к внедрению нового хозяйственного механизма в научной библиотеке / М. С. Слободяник, В. Г. Попроцкая // Управление научной библиотекой в условиях НТР : сб. науч. тр. / СО АН СССР, ГПНТБ. – Новосибирск, 1991. – С. 14–25.

1992

78. **Концепція** розвитку бібліотечної справи в Україні : проект / М. І. Сенченко, Л. А. Дубровіна, Л. Й. Костенко, М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1992. – 16 с.

* * *

79. **Библиотековедение** историческое / М. С. Слободяник // Специальные исторические дисциплины : учеб. пособие / В. О. Замлинский, М. Ф. Дмитриенко, Т. А. Балабушевич, М. С. Слободяник. – К. : НМК ВО, 1992. – С. 56–63.

80. **Бібліотека** – Інформація – Наука : респ. наук. конф., Київ, 8–10 жовт. 1991 р. : інформація / М. С. Слободяник, А. О. Чекмарьов // Вісн. АН України. – 1992. – № 3. – С. 99–100.

81. **Розвиток** фондознавчих досліджень в Інституті бібліотекознавства / М. С. Слободяник // Дослідження фондів наукових бібліотек України. Сучасний стан та перспективи розвитку : тез. доп. Першої наук. сесії Ін-ту бібліотекознавства, Київ, 29 жовт. 1992 р. – К., 1992. – С. 6–7.

82. **Типологический** анализ библиотек в информационной инфраструктуре науки / М. С. Слободяник // Теоретико-методологические проблемы библиотечно-библиографической науки и практики : межвуз. сб. науч. тр. / Моск. гос. ин-т культуры. – М. : МГИК, 1992. – С. 106–111.

1993

83. **Організація** діяльності бібліотек : учб.-метод. посіб. для студ. бібл. ф-тів вузів культури / В. О. Ільганаєва, В. Я. Онуфрієва, М. С. Слободяник, В. Г. Попроцька. – Х., 1993. – 108 с.

* * *

84. **Використання** математичного моделювання для дослідження і оптимізації системи обслуговування читачів / М. С. Слободяник, П. С. Шпиґа // Удосконалення системи обслуговування читачів наукової бібліотеки : тез. доп. другої наук. сес. Ін-ту бібліотекознавства, Київ, 17 черв. 1993 р. / АН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1993. – С. 15–16.

85. **До підсумків** II Надзвичайного з'їзду бібліотекарів України / М. С. Слободяник, А. Г. Бровкін // Бібл. вісн. – 1993. – № 1–2. – С. 67–69.

86. **Методологічні** аспекти дослідження наукової бібліотеки / М. С. Слободяник // Бібл. вісн. – 1993. – № 1–2. – С. 7–12.

87. **Наукова** бібліотека : побудова інформаційно-функціональної моделі / М. С. Слободяник // Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті : тези доп. Міжнар. наук. конф. / АН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1993. – Ч. 1. – С. 80–81.

88. **Первая** научная сессия Института библиотековедения на Украине / М. С. Слободяник, В. Г. Попроцкая // Библиотековедение. – 1993. – № 2. – С. 115–117.

89. **Розвиток** бібліотеки в системі наукових комунікацій / М. С. Слободяник // Развитие национальной системы НТИ стран СНГ, Центральной и Восточной Европы в новых общественно-политических и социально-экономических условиях : тез. докл. и сообщ. Междунар. науч.-практ. конф. – К., 1993. – Ч. 1. – С. 80–81.

90. **Система** обслуговування читачів наукової бібліотеки як об'єкт комплексного бібліотекознавчого дослідження / М. С. Слободяник

// Удосконалення системи обслуговування читачів наукової бібліотеки : тез. доп. Другої наук. сес. Ін-ту бібліотекознавства, Київ, 17 черв. 1993 р. / АН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1993. – С. 3–5.

91. *Справжнє* покликання / М. С. Слободяник // Бібл. вісн. – 1993. – № 3–4. – С. 72–75.

1994

92. *Бібліотека* та її роль у системі наукових комунікацій / М. С. Слободяник // Бібл. вісн. – 1994. – № 2. – С. 2–16.

93. *Вдосконалення* системи бібліотечно-інформаційного обслуговування історичних досліджень академічної бібліотеки / М. С. Слободяник, Л. О. Туровська // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні : тези наук.-практ. конф. / НАН України, Ін-т укр. археографії [та ін.]. – К., 1994. – С. 141–144.

1995

94. *Автоматизована* система Центральної наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського НАН України : ескізний проект / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, М. С. Слободяник. – К., 1995. – 30 с.

95. *Наукова* бібліотека : еволюція структури і функцій / М. С. Слободяник ; НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського ; [ред. Н. Солонська, Л. Сушко]. – К. : ред. журн. «Бібл. вісн.», 1995. – 268 с.

Рец. : Шрайберг Я. Л. [Рецензія] / Я. Л. Шрайберг // Науч. и техн. б-ки. – 1996. – № 6. – С. 56–57.

96. *Наукова* бібліотека : еволюція структури і функцій в період освоєння інформаційних технологій : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук. : спец. 05.25.03. «Бібліотекознавство, бібліографознавство» / М. С. Слободяник ; НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1995. – 410 с.

97. *Наукова* бібліотека : еволюція структури і функцій в період освоєння інформаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук. : спец. 05.25.03. «Бібліотекознавство, бібліографознавство» / М. С. Слободяник ; НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1995. – 45 с.

1996

98. *Інститут* бібліотекознавства НБУ ім. В. І. Вернадського / М. С. Слободяник, В. В. Матусевич // Інформація і ринок. – 1996. – № 4. – С. 10–12.

99. **Міжнародна** наукова конференція «Бібліотечно-бібліографічні класифікації та інформаційно-пошукові системи» / М. С. Слободяник // Інформація і ринок. – 1996. – № 1. – С. 31–32.

100. **Наукове** забезпечення формування Національного бібліотечного фонду України / М. С. Слободяник // Стратегія комплектування фондів наукової бібліотеки : тези доп. міжнар. наук. конф., Київ, 8–10 жовт. 1996 р. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1996. – С. 3–4.

101. **Формування** бібліотечної моделі науки : постановка проблеми, шляхи реалізації / М. С. Слободяник // Стратегія комплектування фондів наукової бібліотеки : тези доп. міжнар. наук. конф., Київ, 8–10 жовт. 1996 р. – К., 1996. – С. 40–41.

1997

102. **Вагомий** внесок у вузівську підготовку бібліографів / М. С. Слободяник // Бібл. вісн. – 1997. – № 4. – С. 40.

103. **Стратегія** комплектування національного бібліотечного фонду України / М. С. Слободяник // Создание, интеграция, использование информационных ресурсов инновационного развития : тез. докл. междунар. конф. / Укр. ин-т науч.-техн. и экон. информ. – К., 1997. – С. 14–17.

1998

104. **Автоматизована** система Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки : концепція / М. С. Слободяник, О. Б. Виноградова, Л. Й. Костенко. – К., 1998. – 16 с.

105. **Інформатизація** агропромислового комплексу : проблеми та шляхи вирішення / П. Т. Саблук, В. П. Ситник, М. Я. Дем'яненко [та ін.] ; Ін-т аграр. економіки УААН ; за ред. П. Т. Саблука, В. П. Ситника, М. Я. Дем'яненка, М. Ф. Кропивка. – К., 1998. – 89 с.

Авторами також є : М. Ф. Кропивко, М. І. Асаула, М. Г. Бетлій, В. М. Бондаренко, В. О. Власенко, М. М. Гаврилюк, В. В. Дерлеменко, Ю. І. Івашкевич, А. М. Кандиба, Ю. С. Коваленко, О. В. Крисальний, Н. М. Крисюк, І. М. Криворучко, І. Р. Кузьмич, Б. М. Кулик, М. М. Титаренко, М. А. Пехота, О. В. Пічкур, В. І. Похіленко, Г. М. Пустовіт, Т. А. Романенко, **М. С. Слободяник**, Б. К. Скирта, О. А. Стратілат, С. О. Тивончук, Г. Г. Хурманець, В. К. Ярмолицький.

106. **Організація** діяльності бібліотек : [навч. посіб. для студ. ф-ту «Бібліотекознавство та інформатика»] / В. О. Ільганаєва, М. С. Слободяник ; М-во культури та мистецтв України, Харк. держ. акад. культури. – Х. : Діскус, 1998. – 83 с.

* * *

107. *До історії* діяльності Тимчасового комітету для заснування Національної бібліотеки української держави / М. С. Слободяник // Бібл. вісн. – 1998. – № 4. – С. 30–34.

108. *Информационно-деятельностная* модель регіональної бібліотеки / М. С. Слободяник // Региональные аспекты информационно-культурологической деятельности : тез. докл. Междунар. науч. конф., Краснодар-Новороссийск, 16–18 сент. 1998 г. – Краснодар, 1998. – С. 181–183.

109. *Комітет* для заснування Національної бібліотеки Української держави : основні напрямки і результати діяльності / М. С. Слободяник // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921 рр.) : зб. наук. пр. / Нац. парламент. б-ка України [та ін.]. – К., 1998. – С. 108–117.

110. *Організація* та методика науково-дослідної діяльності : підруч. для вузів) / М. С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 1998. – № 11. – С. 18–20.

1999

111. *Інформаційна* мережа електронних сільськогосподарських бібліотек України : ескізний проект / М. С. Слободяник, О. Б. Виноградова, Л. Й. Костенко. – К., 1999. – 19 с.

* * *

112. *Бібліотека* майбутнього починається сьогодні / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 1999. – № 4. – С. 28–29.

113. *Інформаційне* супроводження наукових досліджень з питань землеробства / М. С. Слободяник, Г. Г. Хурманець // Зб. наук. пр. Ін-ту землеробства УААН. – К., 1999. – Вип. 4. – С. 115–117.

114. *Інформаційне* супроводження наукових досліджень з питань землеробства / М. С. Слободяник, Г. Г. Хурманець // Землеробство ХХІ століття – проблеми та шляхи вирішення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ–Чабани, 8–10 черв. 1999 р. / УААН, М-во агропром. комплексу України, Держ. ком. України по земельних ресурсах, Ін-т землеробства УААН. – К. : Нора-Прінт, 1999. – С. 12–13.

115. *Концептуальні* засади розвитку ЦНСГБ УААН в умовах інформатизації / М. С. Слободяник // Інформаційні ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві : зб. наук. пр. / УААН, Ін-т аграр. економіки, Всеукр. спілка інформ. фахівців АПК. – К., 1999. – № 1. – С. 212–214.

116. **Перспективная** модель научной библиотеки / М. С. Слободяник // Інформаційна та культурологічна освіта на зламі тисячоліть : матеріали міжнар. конф. до 70 річчя ХДАК / Харк. держ. акад. культури. – Х., 1999. – Ч. 2. – С. 99–105.

117. **Трансформація** змісту діяльності національної бібліотеки в період формування інформаційного суспільства / М. С. Слободяник // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Х. : ХДАК, 1999. – Вип. 1 : Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика. – С. 30–38.

2000

118. **Лідер** вітчизняного книгознавства / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2000. – № 3. – С. 29–31.

119. **Методологічні** засади розвитку вищої бібліотечної освіти в Україні / М. С. Слободяник // Філософія освіти ХХІ ст. : проблеми і перспективи : зб. наук. пр. методол. семінару, 22 листоп. 2000 р. – К. : Знання, 2000. – Вип. 3. – С. 475–478.

120. **Наталя** Миколаївна Кушнарєнко / М. С. Слободяник // Бібл. вісн. – 2000. – № 6. – С. 33–38.

121. **Сучасний** стан і перспективи розвитку джерельної бази історії аграрної науки в Україні / В. Буркат, М. Слободяник // Бібл. вісн. – 2000. – № 1. – С. 38–43.

122. **Формування** інформаційної мережі електронних сільськогосподарських бібліотек України / М. С. Слободяник // Інформаційні ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві : зб. наук. пр. / УААН, Ін-т аграр. економіки, Всеукр. спілка інформ. фахівців АПК. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 32–40.

2001

123. **Библиотека** в условиях информатизации общества : концептуальная модель развития / М. С. Слободяник // Библиотечное дело – 2001 : российские библиотеки в мировом информационном и интеллектуальном пространстве : материалы 6-й Междунар. науч. конф., Москва, 26–27 апр. 2001 г. – М., 2001. – Ч. 1. – С. 39–41.

124. **Бібліографознавець**. Педагог. Особистість / М. С. Слободяник // Професор Довгопола Олена Павлівна. Життєвий і творчий шлях : біобібліогр. покажч. [наук. пр. за 1955–1996 рр.] / УААН, ЦНСГБ. – К. : ІАЕ УААН, 2001. – С. 81–84. – Пам'яті вченого, педагога, бібліографознавця.

125. **Высшее** библиотечное образование : теоретико-методологические аспекты развития / М. С. Слободяник // Библиотеки и

ассоциации в меняющемся мире : новые технологии и новые формы сотрудничества : материалы 8-й Междунар. конф. «Крым 2001». – М., 2001. – Т. 1. – С. 453–456.

126. *Джерелознавство* історії аграрної науки / М. С. Слободяник // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2001. – Вип. 3 : Джерелознавчі дисципліни. – С. 326–333.

127. *Концептуальна* модель гібридної бібліотеки / М. С. Слободяник // Нові обличчя бібліотек та організацій : від надії до партнерства і професіоналізму. – Судак, 2001. – С. 79–81.

128. *Концептуальні* засади розвитку вищої бібліотечної освіти / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2001. – № 1. – С. 23–24.

129. *Концептуальні* засади формування автоматизованої системи «Здобутки Української академії аграрних наук» / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2001. – № 2. – С. 21.

2002

130. *Бібліографознавець*. Педагог. Особистість / М. С. Слободяник // Професор Довгопола Олена Павлівна. Життєвий і творчий шлях : біобібліогр. покажч. [наук. пр. за 1955–1996 рр.] / УААН, ЦНСГБ. – 2-ге вид., доп. – К., 2002. – С. 81–84. – Пам'яті вченого, педагога, бібліографознавця.

131. *Бібліотечна* наука в Україні : до підсумків десятирічного розвитку / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2002. – № 1. – С. 6–13.

132. *Концептуальні* засади формування електронної бібліотеки університету / М. С. Слободяник // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире. Новые технологии и новые формы сотрудничества : материалы 9-й Междунар. конф. «Крым 2002». – М., 2002. – Т. 1. – С. 257–259.

133. *Обережно* : Плагіат! / М. С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 2002. – № 8. – С. 20.

134. *Развитие* библиотечной науки в Украине / М. С. Слободяник // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. – 2002. – № 4. – С. 44–48.

135. *Теоретико-методологічні* засади формування електронних бібліотек / М. С. Слободяник // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2002. – Вип. 5 : Архіви – складова інформаційних ресурсів суспільства. – С. 41–44.

2003

136. *Документознавство* : робоча програма для студ. спец. 7.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; уклад. М. С. Слободяник. – К. : ДАКККиМ, 2003. – 39 с.

137. *Міжнародна* інформація : програма для студ. спец. 7.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; уклад. М. С. Слободяник. – К. : ДАКККиМ, 2003. – 24 с.

* * *

138. *До питання* про структуру і проблематику сучасного документознавства / М. С. Слободяник // Документознавство та інформаційна діяльність : наука, освіта, практика. – К., 2003. – С. 51–52.

139. *Документно-інформаційна* сфера України : проблеми наукового забезпечення і підготовки кадрів / М. С. Слободяник // Документознавство та інформаційна діяльність : наука, освіта, практика / Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2003. – С. 7–9.

140. *Концепція* наукового журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2003. – № 4. – С. 41.

141. *О концепции* журнала «Библиотечный форум Украины» / М. С. Слободяник, И. Н. Якобсон // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире : новые технологии и новые формы сотрудничества : тр. 10-й юбил. междунар. конф. «Крым – 2003», Автоном. Респ. Крым (Украина), 7–15 июня 2003 г. / ГПНТБ России. – М., 2003. – Т. 2. – С. 608–609.

142. *Подвижник* бібліотечної інформатики : [про Л. Й. Костенка – керівника центру комп'ютерних технологій НБУ ім. В. І. Вернадського] / М. С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 2. – С. 54–55.

143. *Системно-функциональная* модель бібліотеки / М. С. Слободяник // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире : новые технологии и новые формы сотрудничества : тр. 10-й юбил. междунар. конф. «Крым – 2003», Автоном. Респ. Крым (Украина), 7–15 июня 2003 г. / ГПНТБ России. – М., 2003. – Т. 2. – С. 759–760.

144. *Структура* сучасного документознавства / М. С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 4. – С. 18–21.

2004

145. *Документологія* : зміст, перспективи / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 4. – С. 4–9.

146. *Документологія* як наукова і навчальна дисципліна / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–26 трав. 2004 р. / М-во культури і мистецтв України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2004. – С. 12–15.

147. *Електронний* фонд бібліотеки ВНЗ : постановка проблеми / М. С. Слободяник // Освіта України. – 2004. – № 44–45. – С. 10.

148. *Інформаційне* забезпечення процесу реформування вищої освіти в Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 2. – С. 4–7.

149. *Історичні* дослідження в сучасному українському бібліотекознавстві : тенденції і перспективи / М. С. Слободяник, С. Л. Зворський // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 3. – С. 13–19.

150. *Концепція* та пріоритетна проблематика журналу / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 1. – С. 7–8.

151. *Пріоритетні* напрями дослідження електронної бібліотеки / М. С. Слободяник // Інформаційно-культурологічна та мистецька освіта : стан та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук. конф., 12–13 жовт. 2004 р. / Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2004. – С. 43–45.

152. *Радість* пізнання і наукового пошуку / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2004. – № 4. – С. 31–32.

153. *Современные* проблемы библиотекосведения в Украине / М. С. Слободяник // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. – 2004. – № 1. – С. 44–48.

154. *Формування* електронної бібліотеки як бібліотекознавча проблема / М. С. Слободяник // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Х., 2004. – Вип. 14. – С. 116–127.

2005

155. *Науково-дослідна* діяльність : робоча програма для студ. спец. 7.020105 «Документознавство та інформ. діяльність» / М. С. Слободяник,

Я. О. Чепуренко ; Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : ДАКККиМ, 2005. – 19 с.

* * *

156. *Архіви* і бібліотеки в сучасному суспільстві : проблема збереженості документальної історичної пам'яті / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 4. – С. 4–5.

157. *Вибір* і обґрунтування теми дисертаційного дослідження / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 3. – С. 12–15.

158. *Галузеве* документознавство : перспективні напрями досліджень / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–18 трав. 2005 р. / М-во освіти і науки України, М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2005. – С. 5–8. – 60-річчю Великої Перемоги присвячується.

159. *Журнал* : рік минулий, рік новий : [Підсумки першого року життя наук. журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 1. – С. 4–6.

160. *Людина* справи (до ювілею проф. Миколи Івановича Сенченка) / М. С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 2005. – № 4. – С. 55–56.

161. *Новий* погляд на історію Національної книжкової скарбниці України / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2005. – № 3. – С. 27–28. – Рец. на кн. : Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1918–1941 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – К., 1998. – Вип. 1 : 1918–1941. – 332 с.

162. *Перспективи* формування фундаментальної науки о документе / М. С. Слободяник // Библиотечное дело – 2005 : деятельность библиотек и развитие информационной культуры общества : материалы Десятой междунар. науч. конф. – М., 2005. – С. 305–306.

2006

163. *До питання* структуризації комунікаційних наук / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 2. – С. 4–6.

164. *Документологія* : проблематика фундаментальних досліджень / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство.

Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. / М-во освіти і науки України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності. – К., 2006. – С. 3–4.

165. *Рік* минулий – рік прийдешній / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 1. – С. 4–5.

2007

166. *Міжнародна* інформація : навч.-метод. посіб. / М. С. Слободяник, М. Б. Проценко ; Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : ДАКККиМ, 2007. – 107 с.

* * *

167. *Бібліотечна* справа України : стратегічні напрями розвитку / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 4–5.

168. *Возможности* развития идей Юрия Сергеевича Зубова в науках информационно-коммуникационного цикла / М. С. Слободяник // Проблемы информационной культуры : сб. ст. / Междунар. акад. информатизации, Отд-ние информ. культуры [и др.] – Краснодар, 2007. – Вып. 14 : Наследие Ю. С. Зубова в соврем. науке. – С. 75–80.

169. *Деякі* підсумки і плани на 2007 рік / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 1. – С. 4–5.

170. *Итоги* развития библиографоведения определены : ясны ли перспективы / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 1. – С. 91–95. – Рец. на кн. : Российское библиографоведение : итоги и перспективы. – М., 2006. – 682 с.

171. *Інформаційне* забезпечення процесу реформування вищої освіти в Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 2. – С. 3–4.

172. *Оновлений* склад редакційної колегії та редакційної ради журналу : [«Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 3. – С. 66–69.

173. *Професійний* форум в академії : [Міжнар. наук. конф. «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність»]

/ М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 3. – С. 66–69.

174. **Размышления** о несостоявшейся «дискуссии»: [об учебнике Н. Н. Кушнарченко «Документоведение»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 33–37.

175. **Формування** загальної теорії документа: історія, сучасність, перспективи / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 трав. 2007 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності. – К., 2007. – С. 3–4.

2008

176. **«Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»** – журнал ДАКККіМ / М. С. Слободяник // Українська архівна енциклопедія / Держкомархів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2008. – С. 182–183.

177. **Деякі** підсумки 2008 року / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 4. – С. 12–13.

178. **Дискусия** должна стать конструктивной / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 2. – С. 98–100.

179. **До підсумків** 2007 року / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 1. – С. 6–7.

180. **До підсумків** п'ятого міжнародного форуму в академії [ДАКККіМ] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 4. – С. 83–87.

181. **Документологія** / М. С. Слободяник // Українська архівна енциклопедія / Держкомархів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2008. – С. 385–386.

182. **Нове** видання з управлінського документознавства / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2008. – № 1. – С. 39–40. – Рец. на кн.: Бездрабко В. В. Управлінське документознавство / В. В. Бездрабко. – К.: Четверта хвиля. 2006. – 208 с.

183. **Размышления** о несостоявшейся «дискуссии» / М. С. Слободяник // Документационная наука в информационном

обществе : сб. материалов третьего заоч. науч.-практ. семинара. – Саратов, 2008. – С. 9–17.

184. **Стратегічні** пріоритети розвитку бібліотечної справи в Україні / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2008. – С. 5–6.

185. **Уточнення** поняття „документ” в контексті розвитку понятійного апарату документознавства / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2008. – С. 78–79.

2009

186. **Базова** модель бібліотеки як соціально-комунікаційної інституції / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 4. – С. 5–6.

187. **До питання** структуризації документознавства / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 19–21 трав. 2009 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2009. – С. 3–4.

188. **Науковий** журнал у системі професійних комунікацій [про журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»] / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 19–21 трав. 2009 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2009. – С. 264–267.

189. **Оновлений** склад редакційної колегії та редакційної ради журналу : [«Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 2. – С. 5–6.

190. **П'ять** років у системі професійних комунікацій : [огляд публ. журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» за 2004–2008 роки] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 1. – С. 4–7.

191. **Шостий** міжнародний форум в академії [ДАКККиМ] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 3. – С. 80–86.

2010

192. **Бібліотека.** Документ. Комунікації : вибр. пр. До 60-річчя від дня народж. і 35-річчя наук. діяльн. / М. С. Слободяник ; [уклад. О. Кириленко ; за наук. ред. В. Г. Чернеця]. – К. : Ліра-К, 2010. – 306 с. : іл., портр.

193. **Українське** бібліотекознавство (1991–2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, ДЗ «Нац. парлам. б-ка України» ; [уклад. М. С. Слободяник, О. А. Політова ; наук. ред. та авт. вступ. ст. М. С. Слободяник]. – К. : НПБУ, 2010. – 166 с.

* * *

194. **До підсумків** ювілейного року / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 1. – С. 5–6.

195. **Как сегодня** готовят документоведов-референтов? : [интервью] / М. С. Слободяник ; беседовала И. А. Иванченко // Слободяник М. С. Бібліотека. Документ. Комунікації : вибр. пр. До 60-річчя від дня народж. і 35-річчя наук. діяльн. / М. С. Слободяник. – К. : Ліра-К, 2010. – С. 159–170.

196. **Проблемное** поле документологических исследований / М. С. Слободяник // Документ как социокультурный феномен : сб. материалов IV Всерос. науч.-практ. конф. с междунар. участием, Томск, 29–30 окт. 2009 г. / Томский гос. ун-т. – Томск : ТГУ, 2010. – С. 16–20.

197. **Тенденції** розвитку українського бібліотекознавства на зламі століть / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : Проблеми науки, освіти, практики : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 трав. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформац. діяльності. – К., 2010. – С. 3–8.

198. **Українське** бібліотекознавство на зламі століть / М. С. Слободяник // Українське бібліотекознавство (1991–2008) : наук.-доп. бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, ДЗ «Нац. парлам. б-ка України». – К., 2010 – С. 5–20.

2011

199. **Міжнародна** інформація : навч.-метод. комплекс для студ. спец. 6.020105 «Документознавство та інформ. діяльність» / М. С. Слободяник. – К. : НАКККиМ, 2011. – 50 с.

* * *

200. **Вища** освіта з кадрового документування / М. С. Слободяник // Кадровик. Трудове право і упр. персоналом. – 2011. – № 5. – С. 94–97.

201. **До підсумків** діяльності журналу 2010 року [журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 1. – С. 6–8.

202. **До підсумків** міжнародного професійного форуму в Академії [про Міжнар. наук.-практ. конф. «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 1. – С. 95–99.

203. **Основные** направления, результаты развития библиотечного дела в современной Украине / М. С. Слободяник // Библиотечное дело – 2011 : библиотечно-информационная деятельность в условиях модернизации общества : материалы XVI Междунар. науч. конф., Москва, 27–28 апр. 2011 г. – М., 2011. – С. 32–35.

204. **Стандарт** як чинник відповіді документознавчої освіти на виклики часу / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів VIII міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав. 2011 р. / М-во культури України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності. – К. : НАКККиМ, 2011. – С. 136–138.

205. **Становлення** та розвиток вищої документознавчої освіти в Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 3. – С. 4–5.

206. **Чи можливе** порозуміння представників різних сфер науково-практичної діяльності в новому дискурсі пізнання / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 4. – С. 59–60. – Рец. на кн. : Социальные коммуникации : (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник / [авт.-сост. : В. А. Ильганаева]. – Х. : Гор. тип., 2009. – 391 с.

2012

207. **Українське** документознавство (1991–2011) : наук.-доп. бібліогр. покажч. / М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України ; уклад. М. С. Слободяник, О. А. Політова ; наук. ред. та авт. вступ. ст. М. С. Слободяник. – К. : Нац. парлам. б-ка України, 2012. – 176 с.

* * *

208. *Документознавство* в сучасній Україні / М. С. Слободяник // Українське документознавство (1991–2011): наук. допом. бібліогр. покажч. / М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України. – К., 2012 – С. 5–17.

209. *Компетентісний* підхід до підготовки магістрів зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / М. С. Слободяник // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття: зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 13–15 верес. 2012 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Упр. освіти і науки, Одес. обл. держ. адмін. [та ін.]. – Одеса: Друк, 2012. – С. 16–19.

210. *Основні* напрями розвитку документознавства в сучасній Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 4–15.

211. *Роздуми* бібліографа з приводу рецензії професора Г. М. Швецової-Водки / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 1. – С. 68–71.

212. *Етапи* розвитку вищого документоведческого образования в Украине / М. С. Слободяник // Документ: история, теория, практика: материалы V Всерос. науч.-практ. конф. с междунар. участием / Том. гос. ун-т. – Томск: изд-во Том. ун-та, 2012. – С. 19–23.

2013

213. *О концепциях* и структуре документоведения / М. С. Слободяник // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 12–14 верес. 2013 р. / М-во освіти і науки України, Одес. обл. держ. адмін., Одес. обл. рада [та ін.]. – Одеса: Друк, 2013. – С. 18–25.

214. *Педагогічні* засади розвитку вищої документознавчої освіти в Україні / М. С. Слободяник // Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Донецьк, 3–5 квіт. 2013 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т, Донец. обл. держ. адмін. [та ін.]. – Донецьк: Юго-Восток, 2013. – С. 23–26.

215. *Формування* концептуальних засад сучасного документознавства / М. С. Слободяник // Термінологія документознавства та сучасних галузей знань: зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. і права. – К.: КНУКІМ, 2013. – Вип. 7. – С. 172–177.

2014

216. *Документознавство* та інформаційна діяльність : хрестоматія. У 2-х ч. / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Ін-т менеджменту, Каф. документознавства та інформ.-аналіт. діяльності ; [уклад. М. С. Слободяник, О. М. Збанацька, В. В. Добровольська]. – К. : [НАКККиМ], 2014. – Ч. 1, вип. 1. – 227 с. – До 10-річчя засн. каф.

217. *Документознавство* та інформаційна діяльність : хрестоматія. У 2-х ч. / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Ін-т менеджменту, Каф. документознавства та інформ.-аналіт. діяльності ; [уклад. М. С. Слободяник, О. М. Збанацька, В. В. Добровольська]. – К. : [НАКККиМ], 2014. – Ч. 1, вип. 2. – 223 с. – До 10-річчя засн. каф.

218. *Документознавство* та інформаційна діяльність : хрестоматія. У 2-х ч. / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Ін-т менеджменту, Каф. документознавства та інформ.-аналіт. діяльності ; [уклад. М. С. Слободяник, О. М. Збанацька, В. В. Добровольська]. – К. : [НАКККиМ], 2014. – Ч. 2, вип. 1. – 257 с. – До 10-річчя засн. каф.

219. *Документознавство* та інформаційна діяльність : хрестоматія. У 2-х ч. / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Ін-т менеджменту, Каф. документознавства та інформ.-аналіт. діяльності ; [уклад. М. С. Слободяник, О. М. Збанацька, В. В. Добровольська]. – К. : [НАКККиМ], 2014. – Ч. 2, вип. 2. – 265 с. – До 10-річчя засн. каф.

* * *

220. *Вчений*, управлінець, бібліотекар Віталій Володимирович Дерлеменко / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2014. – № 1. – С. 31–32.

221. *Теоретичні* засади підготовки сучасних документознавців / М. С. Слободяник // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 11–13 верес. 2014 р. / М-во освіти і науки України, Одес. облдержадмін. [та ін.]. – Одеса : Грінь Д. С., 2014. – С. 19–21.

2015

222. *Сутнісні* функції документа / М. С. Слободяник // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 10–12 верес. 2015 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Упр. освіти і науки, Одес. обл. держ. адмін. [та ін.]. – Одеса : Друк, 2015. – С. 42–43.

ПРАЦІ, ОПУБЛІКОВАНІ ЗА ЙОГО НАУКОВОЮ РЕДАКЦІЄЮ

1. **Планирование**, учёт и анализ использования рабочего времени : метод. рекомендации / АН УССР, ЦНБ ; сост. В. Г. Попроцкая, А. С. Штепанек ; отв. ред. М. С. Слободяник. – К., 1987. – 32 с. – Библиогр. : с. 29–31.
2. **Совершенствование** деятельности библиотек научных учреждений на современном этапе : рекомендации / АН УССР, ЦНБ ; сост. А. А. Свобода, И. А. Заричняк, Н. И. Смаглова ; науч. ред. М. С. Слободяник. – К., 1987. – 35 с.
3. **Прогрессивные** библиотечные технологии : организация и управление : сб. науч. тр. // ЦНБ АН УССР им. В. И. Вернадского ; отв. ред. М. С. Слободяник. – К. : Наук. думка, 1989. – 140 с.
4. **Роль** библиотек в развитии общества : тез. докл. и сообщ. междунар. науч. конф., Київ, 10–13 окт. 1989 г. / отв. ред. М. С. Слободяник. – К., 1989. – 142 с.
5. **Библиотека** – информатизация – наука : тез. докл. и сообщ. респ. науч. конф., Киев, 8–10 окт. 1991 г. / АН УССР. Центр. науч. б-ка им. В. И. Вернадского ; редкол. : М. С. Слободяник [и др.]. – К., 1991. – с.
6. **Дослідження** фондів наукових бібліотек України. Сучасний стан та перспективи розвитку: тез. доп. Першої наук. сес. Ін-ту бібліотекознавства, Київ, 29 жовт. 1992 р. / наук. ред. М. С. Слободяник. – К., 1992. – 40 с.
7. **Советское** библиотековедение : науч. сб. / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина ; М. С. Слободяник [член редкол.]. – М. : Кн. палата, 1992. 1992, № 1–6.
8. **Бібліотекознавство** : теорія, історія, організація діяльності бібліотек : [підруч. для бібл. ф-тів ін-тів культури та училищ культури по спец. 05.25.03] / [В. О. Ільганаєва та ін. ; за ред. М. С. Слободяника, В. О. Ільганаєвої]. – Х. : Основа, 1993. – 194 с.
9. **Наукова** бібліотека в сучасному соціокультурному контексті : тез. доп. Міжнар. наук. конф., 12–15 жовт. 1993 р. / АН України, ЦНБ ім. В. І. Вернадського ; редкол. : О. С. Онищенко (відп. ред.), М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1993. – Ч. 1. – 119 с. ; Ч. 2. – С. 120–258.
10. **Удосконалення** системи обслуговування читачів наукової бібліотеки : тез. доп. другої наук. сес. Ін-ту бібліотекознавства / АН України, ЦНБ ім. В. І. Вернадського ; наук. ред. М. С. Слободяник. – К., 1993. – 48 с.

11. *Бібліотечний* вісник : наук.-теорет. та практ. журн. / Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського ; редкол. : О. С. Онищенко (відп. ред.), М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1994–1995.

1994, № 1–6

1995, № 1–6

12. *Бібліотечно-бібліографічні* класифікації та інформаційно-пошукові системи : тез. доп. Міжнар. наук. конф., 10–12 жовт. 1995 р. / НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського ; редкол. : О. С. Онищенко (відп. ред.), М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1995. – 108 с.

13. *Материалы* рабочего совещания директоров научных библиотек и информационных центров академий наук и членов Международной ассоциации академий наук и академий наук стран Балтии / науч. ред. А. С. Онищенко ; отв. за вып. : М. С. Слободяник. – К., 1996. – 61 с.

14. *Стратегія* комплектування фондів наукової бібліотеки : тез. доп. Міжнар. наук. конф., 8–10 жовт. 1996 р. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; редкол. Л. А. Дубровіна, М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1996. – 136 с.

15. *Ярошук В. П.* Обслуговування читачів : аспекти оновлення / наук. консультант М. С. Слободяник. – Рівне, 1997. – 87 с.

16. *Бібліотечна* планета : щокварт. наук.-вироб. журн. / Нац. парлам. б-ка України ; М. С. Слободяник [член редкол.]. – К., 1998.

1998, № 1–4.

17. *Кулешов* Микола Миколайович (1890–1968), академік, український вчений в галузі рослинництва : біобібліогр. покажч. / УААН, ЦНСГБ ; упоряд. В. М. Грама, Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова ; відп. за вип. М. С. Слободяник. – К., 1998. – 84 с. – (Сер. «Біобібліографія вчених-аграріїв України» ; кн. 1).

18. *Агропромисловий* комплекс України : реф. журн. / УААН, ДНСГБ ; уклад. : А. Абрамова, З. Кирпаль, М. Курилко, О. Мудрук, С. Поплавська, Л. Романчук, Г. Хурманець ; редкол. : М. В. Зубець (голов. ред.), В. П. Буркат, М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1999.

Вип. 1. – 102 с.

Вип. 2. – 110 с.

19. *Бібліографічні* покажчики сільськогосподарської літератури, підготовлені бібліотеками науково-дослідних установ УААН та сільськогосподарських вищих навчальних закладів Мінагропрому України. 1969–1999 : ретросп. наук.-допом. бібліогр. покажч. / УААН, ЦНСГБ ; [уклад. Т. Ф. Дерлеменко, З. І. Варга ; наук. ред. М. С. Слободяник]. – К., 1999. – 54 с.

20. **Буркат** Валерій Петрович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1963–1998 роки / УААН, ЦНСГБ, Ін-т розведення і генетики тварин ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова, Л. А. Кириленко, З. І. Варга ; наук. ред. М. С. Слободяник ; авт. вступ. ст. М. В. Зубець. – К. : Аграр. наука, 1999. – 88 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

21. **Вісник** Книжкової палати : наук.-практ. журн. Щомісячник / Кн. палата України ; редкол. : М. І. Сенченко, Г. Г. Асєєв, В. В. Васильєв, ..., М. Ф. Слободяник [та ін.]. – К., 1999–2015.

1999, № 1–12	2008, № 1–12
2000, № 1–12	2009, № 1–12
2001, № 1–12	2010, № 1–12
2002, № 1–12	2011, № 1–12
2003, № 1–12	2012, № 1–12
2004, № 1–12	2013, № 1–12
2005, № 1–12	2014, № 1–12
2006, № 1–12	2015, № 1–8
2007, № 1–12	

22. **Вісник** Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка ; М. С. Слободяник [член редкол.]. – Х. : ХДАК, 1999–2014.

1999. – Вип. 1 : Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика. – 187 с.

2000. – Вип. 2–4	2008. – Вип. 22–23
2001. – Вип. 5–8	2009. – Вип. 24–28
2002. – Вип. 9–10	2010. – Вип. 29–31
2003. – Вип. 11	2011. – Вип. 32–34
2004. – Вип. 12–15	2012. – Вип. 35–38
2005. – Вип. 16	2013. – Вип. 39–41
2006. – Вип. 17–18	2014. – Вип. 42–45
2007. – Вип. 19–21	

23. **Зубець** Михайло Васильович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1966–1999 роки / УААН, ЦНСГБ, Ін-т розведення і генетики тварин ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова, Л. А. Кириленко, З. І. Варга ; наук. ред. М. С. Слободяник ; авт. вступ. ст. М. В. Гладій. – К. : Аграр. наука, 1999. – 148 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

24. **Інформація** і ринок : теорет. та наук.-практ. журн. / Укр. акад. інф-ки [та ін.] ; редкол. : М. М. Єрмошенко (голов. ред.), М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 1999.

1999, № 1–6

25. **Коваленко** Петро Іванович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1967–1998 роки / УААН, ЦНСГБ, Ін-т гідротехніки і меліорації ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова, Л. Ф. Самусова ; наук. ред. М. С. Слободяник ; авт. вступ. ст. М. В. Зубець. – К. : Аграр. наука, 1999. – 68 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

26. **Кравченко** Микола Антонович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1934–1999 роки / УААН, ЦНСГБ ; упоряд. В. П. Буркат, Т. Ф. Дерлеменко, З. І. Варга, К. А. Найдено, Д. В. Устиновський ; наук. ред. М. В. Зубець, М. С. Слободяник. – К. : Аграр. наука, 1999. – 88 с. – (Сер. «Біобібліографія вчених-аграріїв України» ; кн. 2).

27. **Лісовий** Михайло Павлович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1959–1999 роки / УААН, ЦНСГБ, Ін-т захисту рослин ; упоряд. О. В. Манько, Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова ; наук. ред. М. С. Слободяник ; вступ. ст. О. В. Манька. – К. : Аграр. наука, 1999. – 62 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

28. **Малинин** Олег Алексеевич : биобиблиогр. указ. / УААН, Ін-т експерим. і клінич. вет. медицини ; под общ. ред. М. С. Слободяника. – Х., 1999. – 38 с. – (Матеріали к библиографии деятелей с.-х. науки).

29. **Мартиненко** Іван Іванович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1954–1993 роки / УААН, ЦНСГБ, Нац. аграр. ун-т ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова, Л. А. Кириленко ; наук. ред. М. С. Слободяник ; авт. вступ. ст. М. В. Зубець, Д. О. Мельничук. – К. : Аграр. наука, 1999. – 88 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

30. **Наукові** праці Іванівської дослідно-селекційної станції. 1901–1997 рр. : наук.-допом. бібліогр. покажч. / УААН, ЦНСГБ, Ін-т цукр. буряків, Іванів. досл.-селекц. ст. ; упоряд. Г. В. Кулик, Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова ; наук. консультант А. С. Лейбович ; авт. вступ. ст. В. Ф. Панченко ; наук. ред. М. С. Слободяник. – К., 1999. – 45 с. – (До 100-річчя Іванів. досл.-селекц. ст.).

31. **Пересипкін** Володимир Федорович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1938–1998 роки / УААН, ЦНСГБ, Нац. аграр. ун-т ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, Д. В. Устиновський, Л. А. Кириленко ; наук. ред. М. С. Слободяник ; вступ. ст. В. Я. Хоменка. – К. : Аграр. наука, 1999. – 88 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

32. **Сільськогосподарські** книги : поточ. бібліогр. покажч. / УААН, ЦНСГБ, Нац. публ. б-ка України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, А. С. Щиголь (ЦНСГБ

УААН) ; у підгот. покажч. приймали участь : Т. І. Вилегжаніна, Н. В. Дика (НПБУ), І. П. Антоненко, О. В. Ісаєва (НБУВ) ; наук. ред. М. С. Слободяник. – К., 1999. – Вип. 1. – 92 с.

33. **Член-кореспондент** Української академії аграрних наук Ситник Віктор Петрович : до 60-річчя від дня народж. першого віце-президента Укр. акад. аграр. наук : [біобібліогр. покажч.] / УААН, ЦНСГБ ; упоряд. Т. Ф. Дерлеменко, Л. А. Кириленко, Л. Д. Полякова ; наук. ред. М. С. Слободяник ; авт. вступ. ст. М. В. Зубець. – К. : Аграр. наука, 1999. – 88 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

34. **Інформаційні** ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві : зб. наук. пр. / УААН, Ін-т аграр. економіки, Всеукр. спілка інформ. фахівців АПК ; редкол. : П. Т. Саблук (голов. ред.), В. В. Дерлеменко, М. С. Слободяник [та ін.]. – К., 2000. – № 2. – 307 с.

35. **Юрчишин** Володимир Васильович : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1956–1999 роки / УААН, ЦНСГБ, Ін-т аграр. економіки ; упоряд. Л. О. Степаненко, Л. Г. Сливкіна, Т. Ф. Дерлеменко, Л. Д. Полякова, Д. В. Устиновський ; наук. ред. М. С. Слободяник ; вступ. ст. О. М. Онищенко, В. М. Трегобчука, О. М. Шестопись. – К. : ІАЕ УААН, 2000. – 112 с. : портр. – (Біобібліогр. сер. «Академіки Укр. акад. аграр. наук»).

36. **Боряк Т. Г.** Документальна спадщина української еміграції в Європі : Празький архів (1945–2010) / Т. Г. Боряк ; наук. ред. М. С. Слободяник. – Ніжин, 2001. – 543 с.

37. **Документознавство** та інформаційна діяльність : наука, освіта, практика : матеріали наук. конф., 18 груд. 2002 р. / Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; голов. ред. М. С. Слободяник. – К. : ДАКККіМ, 2003. – 100 с.

38. **Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія** = Library Science. Record Studies. Informology : наук. журн. / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; голов. ред. М. С. Слободяник. – К., 2004–2013.

2004, № 1–4

2009, № 1–4

2005, № 1–4

2010, № 1–4

2006, № 1–4

2011, № 1–4

2007, № 1–4

2012, № 1–4

2008, № 1–4

2013, № 1–4

39. **Галузевий** стандарт вищої освіти України : освітньо-кваліфікаційна характеристика «бакалавр» за спеціальністю 6.020100 «Документознавство та інформаційна діяльність» напряму підготовки

0201 «Культура» / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; М. С. Слободяник [член робочої групи]. – К., 2004. – 70 с.

40. *Документознавство*. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–26 трав. 2004 р. / М-во культури і мистецтв України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; [редкол. : М. С. Слободяник (голова) та ін.]. – К. : ДАКККиМ, 2004. – 212 с.

41. *Документознавство*. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–18 трав. 2005 р. / М-во освіти і науки України, М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; [редкол. : М. С. Слободяник (голова) та ін.]. – К., 2005. – Ч. 1. – 242 с. – 60-річчю Великої Перемоги присвячується.

42. *Документознавство*. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16–18 трав. 2006 р. / М-во освіти і науки України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв ; редкол. : М. С. Слободяник (голова) [та ін.]. – К., 2006.

43. *Документознавство*. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 18–19 жовт. 2007 р. / М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності ; [редкол. : М. С. Слободяник (голова) та ін.]. – К. : ДАКККиМ, 2007. – 355 с.

44. *Бібліотечна справа і бібліотекознавство України (2001–2005) : наук.-допом. бібліогр. покажч.* / М-во культури і туризму України, Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України», Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [упоряд. О. А. Політов ; наук. ред. М. С. Слободяник]. – К., 2008. – 235 с.

45. *Документознавство*. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. / М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності ; [редкол. : М. С. Слободяник (голова) та ін.]. – К. : ДАКККиМ, 2008. – 254 с.

46. *Документознавство*. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 19–21 трав. 2009 р. / М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр.

та інформ. діяльності ; [редкол. : М. С. Слободяник (голова) та ін.]. – К. : ДАКККіМ, 2009. – 319 с.

47. **Малик Г. Д.** Компетентісний підхід у професійній освіті : теорія, практика : навч.-метод. посібник / Г. Д. Малик ; наук. консультант М. С. Слободяник. – Івано-Франківськ, 2009. – 261 с.

48. **Документознавство.** Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 трав. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформац. діяльності ; [редкол. : М. С. Слободяник (голова) та ін.]. – К. : [б. в.], 2010. – 299 с.

49. **Українське** бібліотекознавство (1991–2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, ДЗ «Нац. парлам. б-ка України» ; [уклад. М. С. Слободяник, О. А. Політова ; наук. ред. та авт. вступ. ст. М. С. Слободяник]. – К. : НПУ, 2010. – 166 с.

50. **Документознавство.** Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав. 2011 р. / М-во культури України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності ; [редкол. : М. С. Слободяник (наук. ред.) та ін.]. – К. : НАКККіМ, 2011. – 243 с. : табл.

51. **Інформаційна** освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 8–10 верес. 2011 р. / Одес. нац. політехн. ун-т ; редкол. : В. Г. Спрінсян, Т. Ф. Коляда-Березовська, Н. І. Масі, ..., М. С. Слободяник [та ін.]. – Одеса : Симэкс-принт, 2011. – 190 с.

52. **Інформаційні** технології і системи в документознавчій сфері : І міжнар. наук.-практ. конф., 30 берез. – 1 квіт. 2011 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т, Донец. обл. держ. адмін. [та ін.] ; редкол. : В. М. Андрієнко (голова), М. С. Слободяник [та ін.]. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 215 с.

53. **Інформаційна** освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 13–15 верес. 2012 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Упр. освіти і науки, Одес. обл. держ. адмін. [та ін.] ; редкол. В. Г. Спрінсян (голов. ред.), М. С. Слободяник [та ін.]. – Одеса : Симэкс-принт, 2012. – 433 с.

54. **Інформаційні** технології і системи в документознавчій сфері : І міжнар. наук.-практ. конф., Донецьк, 3–5 квіт. 2012 р. / М-во освіти і

науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т, Донец. обл. держ. адмін. [та ін.] ; редкол. : В. М. Андрієнко (голова), М. С. Слободяник [та ін.]. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 140 с.

55. **Українське** документознавство (1991–2011) : наук.-доп. бібліогр. покажч. / М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України ; уклад. М. С. Слободяник, О. А. Політова ; наук. ред. та авт. вступ. ст. М. С. Слободяник. – К. : Нац. парлам. б-ка України, 2012. – 176 с.

56. **Інформаційна** освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 12–14 верес. 2013 р. / М-во освіти і науки України, Одес. обл. держ. адмін., Одес. обл. рада [та ін.] ; редкол. В. Г. Спрінсян (голов. ред.), М. С. Слободяник, В. М. Андрієнко [та ін.]. – Одеса : Симэкс-принт, 2013. – 439 с.

57. **Інформаційні** технології і системи в документознавчій сфері : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Донецьк, 3–5 квіт. 2013 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т, Донец. обл. держ. адмін. [та ін.] ; редкол. : В. М. Андрієнко (голова), М. С. Слободяник [та ін.]. – Донецьк : Юго-Восток, 2013.

58. **Інформаційна** освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 11–13 верес. 2014 р. / М-во освіти і науки України, Одес. обл. держ. адмін., Одес. обл. рада [та ін.] ; редкол. Г. О. Оборський (голов. ред.), М. С. Слободяник [та ін.]. – Одеса : Грінь Д. С., 2014. – 504 с.

59. **Інформаційні** технології і системи в документознавчій сфері : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Донецьк, 2–4 квіт. 2014 р. / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т, Донец. обл. держ. адмін. [та ін.] ; редкол. : В. М. Андрієнко (голова), М. С. Слободяник [та ін.]. – Донецьк : Юго-Восток, 2014.

Розділ 3

НАУКОВА ШКОЛА

Дисертації, підготовлені під науковим керівництвом:

а) на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук

1. **Кириленко О. Г.** Еволюція наукових уявлень про бібліотечну технологію в Україні (80–90-ті рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. Г. Кириленко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1996. – 23 с.
2. **Черепуха Л. О.** Регіональна система бібліотечно-бібліографічного забезпечення вчителів історії (80–90-ті рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. О. Черепуха ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1996. – 25 с.
3. **Ярошук В. П.** Система обслуговування читачів обласних універсальних наукових бібліотек України (80–90-ті рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. П. Ярошук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1997. – 24 с.
4. **Виноградова О. Б.** Науково-методична діяльність публічних бібліотек України (70–90-ті рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. Б. Виноградова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1998. – 16 с.
5. **Коваль Т. В.** Журнали України 1917–1928 рр. у фонді Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського як історико-книгознавче джерело : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. Б. Виноградова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1998. – 17 с.
6. **Пинда Л. А.** Українські сільськогосподарські журнали Східної Галичини як джерело бібліографічної інформації : 20–30-ті роки ХХ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. А. Пинда ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1999. – 17 с.

7. **Зворський С. Л.** Видавнича та бібліотечна діяльність Київського товариства «Просвіта» (1906–1920 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. Л. Зворський ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2000. – 18 с.

8. **Прокопенко Л. С.** Бібліографічна секція Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та закладів як осередок дослідження національної бібліографії (1965–2002 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. С. Прокопенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2004. – 18 с.

9. **Петрова І. О.** Документаційне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні : сучасний стан та перспективи розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / І. О. Петрова ; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2008. – 19 с.

10. **Рудюк В. В.** Система керування електронною документацією у Федеративній Республіці Німеччина (1990–2006 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / В. В. Рудюк ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2008. – 19 с.

11. **Кравцова О. А.** Архівний портал ЮНЕСКО : засада створення, структура, інформаційний ресурс : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / О. А. Кравцова ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2009. – 19 с.

12. **Збанацька О. М.** Архівні інформаційно-пошукові системи: розширення пошукових можливостей (1991–2008 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / О. М. Збанацька ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2010. – 18 с.

13. **Климчук Л. В.** Документальні ресурси краєзнавчих досліджень Поділля (1991–2010 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / Л. В. Климчук ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2012. – 12 с.

**б) на здобуття наукового ступеня кандидата
наук із соціальних комунікацій**

14. **Вилегжаніна М. В.** Нормативно-правові акти в комунікаційному середовищі сучасної України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / М. В. Вилегжаніна ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 18 с.

15. **Якімюк (Юхименко) Ю. П.** Комунікаційна система документаційного забезпечення управління вищим навчальним закладом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / Ю. П. Якімюк (Юхименко) ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 19 с.

16. **Добровольська В. В.** Керування документацією в органах управління культурою України : соціально-комунікаційний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / В. В. Добровольська ; М-во культури України ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2012. – 16 с.

17. **Матвієнко А. Т.** Документально-інформаційне забезпечення туристичної галузі в Україні : соціально-комунікаційний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / А. Т. Матвієнко ; М-во культури України ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2012. – 15 с.

Розділ 4 **РЕПРЕЗЕНТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ**

А. Офіційне опонування дисертацій

1. **Маркелова Л. А.** Проблемно-ориентированные библиотечно-библиографические ресурсы как информационная база комплексных научных исследований (на примере научно-технической программы «Борьба с алкоголизмом») : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук / Л. А. Маркелова ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1989. – 16 с.

2. **Добко Т. В.** Масові бібліотеки України в культурному розвитку суспільства 80-х років : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. В. Добко ; НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1994. – 20 с.

3. **Шарафутдін.** Основні підходи до створення системи підготовки кадрів на Мадагаскарі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Шарафутдін. – К., 1994. – 19 с.

4. **Махмуд Х.** Історія, сучасний стан і перспективи розвитку Арабських національних бібліотек : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Х. Махмуд. – К., 1995. – 26 с.

5. **Кулешов С. Г.** Типологія наукових документів. Історія та сучасний стан : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. Г. Кулешов ; Київ. держ. ін-т культури. – К., 1997. – 46 с.

6. **Маркова В. А.** Бібліотечне обслуговування етнічних меншин України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. А. Маркова ; Харк. держ. ін-т культури. – Х., 1998. – 17 с.

7. **Христова Н. М.** Науково-довідковий апарат архівів та рукописних підрозділів бібліотек в Україні у 1929–1990 рр. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. М. Христова ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 1999. – 18 с.

8. **Воскобойнікова-Гузєва О. В.** Наукові видання в структурі фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1918–1999 рр.) як об'єкт історико-бібліотекознавчого дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2000. – 19 с.

9. **Шемаєва Г. В.** Трансформація галузевої інформаційно-бібліотечної системи в умовах інформатизації (на прикладі галузі ветеринарної медицини) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Г. В. Шемаєва ; Харк. держ. акад. культури. – К., 2000. – 16 с.

10. **Кобелєв О. М.** Бібліометричний аналіз розвитку українського бібліотекознавства в 1970–1990-ті рр. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. М. Кобелєв ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2001. – 20 с.

11. **Ляхоцький В. П.** Видавнича, архівно-археографічна та бібліотечно-бібліографічна діяльність Івана Огієнка (митрополита Іларіона) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. П. Ляхоцький ; Укр. держ. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2001. – 28 с.

12. **Мяскова Т. Е.** Історія комплектування та сучасний склад колекційних фондів бібліотеки Київського університету св. Володимира (1834–1927 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. Е. Мяскова ; НАН України, Ін-т рукопису Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2001. – 17 с.

13. **Мищак І. М.** Розвиток архівної справи в Україні (1943 – середина 60-х років) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні іст. дисципліни» / І. М. Мищак ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 17 с.

14. **Блажкевич А. Л.** Краєзнавча бібліографія Галичини : становлення та розвиток (XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / А. Л. Блажкевич ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 19 с.

15. **Бородіна Г. Г.** Мережа бібліотек Півдня України : формування та тенденції розвитку (XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Г. Г. Бородіна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 21 с.

16. **Денисенко С. О.** Інтеграція краєзнавчих фондів бібліотек регіону в умовах інформатизації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. О. Денисенко ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2003. – 20 с.

17. **Марчук Ю. М.** Забезпечення регіональних органів управління ситуативною інформацією : бібліографознавчий підхід : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Ю. М. Марчук ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 21 с.

18. **Купченко В. П.** Науково-методичні засади комплектування державного архіву (на прикладі Державного архіву м. Києва) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / В. П. Купченко ; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2004. – 20 с.

19. **Лучанська В. В.** Формування системи інформаційно-бібліотечного забезпечення екологічної сфери Кримського регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. В. Лучанська ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2004. – 20 с.

20. **Антоненко І. Є.** Керування документацією за кордоном : історія, законодавство, теоретичні основи та технології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / І. Є. Антоненко ; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2005. – 20 с.

21. **Апшай Н. І.** Стратегічні орієнтири розвитку бібліотек вищих навчальних закладів в умовах реформування освіти в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. І. Апшай ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2005. – 21 с.

22. **Коваль Т. М.** Еволюція структури читацького складу наукової бібліотеки (у 90-х роках ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. М. Коваль ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2005. – 19 с.

23. **Палєха Ю. І.** Культура діловодства в сучасних установах України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / Ю. І. Палєха ; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2005. – 16 с.

24. **Пашков О. М.** Автоматизація бібліотек України : історико-бібліотекознавчий аспект (II половина XX – початок XXI ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. М. Пашков ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2005. – 19 с.

25. **Тупчієнко-Кадирова Л. Г.** Музичний документ : визначення поняття, класифікація та методика описування (на прикладі творчої спадщини композитора Ю. С. Мейтуса (1903–1997) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / Л. Г. Тупчієнко-Кадирова ; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К. : УНДІАСД, 2005. – 20 с.

26. **Булах Т. Д.** Бібліотечна селекція документів в умовах інформатизації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. Д. Булах ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2006. – 20 с.

27. **Давидова І. О.** Інноваційна політика бібліотек України : зміст та стратегія розвитку в інформаційному суспільстві : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / І. О. Давидова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2008. – 50 с.

28. **Жукова В. П.** Професійно-діяльнісне середовище бібліотеки: чинники формування, структура й управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. П. Жукова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2009. – 20 с.

29. **Бездрабко В. В.** Становлення і розвиток документознавства в Україні (друга половина XX – початок XXI ст.) : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / В. В. Бездрабко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2010. – 36 с.

30. **Колесникова Т. О.** Комунікаційні моделі діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. О. Колесникова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2012. – 22 с.

31. **Стрішенець Н. В.** Розвиток бібліотечно-інформаційної терміносистеми США (кінець XX – початок XXI ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 27.00.03 «Книгознавство,

бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. В. Стрішенець ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2012. – 39 с.

32. **Артамонова Н. О.** Система інформаційно-бібліотечного та патентного забезпечення медичної науки України : генезис, структура, стратегії розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. О. Артамонова ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2013. – 39 с.

33. **Добко Т. В.** Довідково-бібліографічна діяльність бібліотек НАН України : трансформація змісту, форм і методів під впливом зміни інформаційно-комунікаційного середовища (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. В. Добко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 33 с.

34. **Дригайло С. В.** Система обслуговування газетними фондами в умовах зростання інформаційних потреб читачів : досвід Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (1991–2010) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. В. Дригайло ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 15 с.

35. **Копанєва Є. О.** Наукометричні технології в електронній бібліотеці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Є. О. Копанєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 15 с.

36. **Кунанець Н. Є.** Система бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів з особливими потребами в Україні : історія, методологічні засади, перспективи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. Є. Кунанець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 39 с.

37. **Бірюкова Т. Л.** Бібліотека в системі документних комунікацій: функціональний аспект [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Бірюкова Тетяна Леонідівна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2015. – 16 с.

Б. Рецензування монографій і навчальної літератури

1. **Сердюк О. П.** Основи управління комунікативним процесом : підручник / О. П. Сердюк. – К., 1998. – 239 с.
2. **Швецова-Водка Г. М.** Бібліографічні ресурси України : загальна характеристика : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – Рівне, 2000. – 205 с.
3. **Давидова І. О.** Інформаційний ринок : організація, маркетинг, управління : навч. посіб. / І. О. Давидова ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2001. – 136 с.
4. **Палеха Ю. І.** Управлінське документування : навч. посіб. У 2-х ч. / Ю. І. Палеха. – К., 2001. – Ч. 2 : Кадрове діловодство (зі зразками сучасних ділових паперів). – 230 с.
5. **Євтух М. Б.** Соціальна педагогіка : підручник / М. Б. Євтух, О. П. Сердюк. – К. : МАУП, 2002. – 232 с.
6. **Кушнарєнко Н. М.** Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. – К. : Вікар, 2003. – 328 с.
7. **Новоженова Т. А.** Методологические основания общей теории библиографии : монографія / Т. А. Новоженова. – Краснодар, 2003. – 308 с.
8. **Палеха Ю. І.** Управлінське документування : навч. посіб. У 2-х ч. / Ю. І. Палеха – 3-тє вид., доп. – К., 2003. – Ч. 1 : Ведення загальної документації (зі зразками сучасних ділових паперів) – 380 с.
9. **Новальська Т. В.** Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) : монографія / Т. В. Новальська. – К., 2005. – 252 с.
10. **Власова Г. В.** Аналітико-синтетична переробка інформації : навч. посіб. / Г. В. Власова, В. І. Лутовинова, Л. І. Титова. – К. : ДАКККіМ, 2006. – 290 с.
11. **Палеха Ю. І.** Культура діловодства : навч. посіб. / Ю. І. Палеха. – К., 2006. – 193 с.
12. **Пашкова В. С.** Національні бібліотечні асоціації. 1876–2008 : монографія / В. С. Пашкова. – Х. : Акта, 2009. – 336 с.
13. **Кобєлев О. М.** Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобєлев. – Х. : ХДАК, 2012. – 246 с.
14. **Якимюк Ю. П.** Комунікаційна система документаційного забезпечення управління вищим навчальним закладом : монографія / Ю. П. Якимюк. – К., 2013. – 191 с.
15. **Національна** бібліографічна система виявлення та розповсюдження сільськогосподарської науково-технічної інформації, інтегрованої у світовий ринок інформаційних ресурсів і послуг / В. А. Вергунов, В. В. Дерлеменко, О. Є. Тарабрін, О. В. Капралюк. – Вінниця : ФОП Корзун Ю.Д., 2015. – 505 с.

В. Участь в організації професійних форумів

1. **VI Научная** конференция молодых специалистов ЦНБ АН УССР, 15 апреля 1987 г.

Керівник секції бібліотекознавства.

2. **Роль** библиотек в развитии общества : Междунар. науч. конф., Киев, окт. 1989 г.

Відповідальний секретар оргкомітету, керівник секції.

3. **VII научно-практическая** конференция молодых специалистов ЦНБ АН УССР им. В. И. Вернадского, 23 мая 1989 г.

Керівник секції бібліотекознавства і бібліографознавства.

4. **Библиотека** – Информатизация – Наука : Респ. науч. конф., 8–10 окт. 1991 г.

Керівник секції «Бібліотечно-информационные ресурсы науки».

5. **Надзвичайний** з'їзд бібліотекарів України, Київ, 22–23 листоп. 1991 р.

Відповідальний секретар оргкомітету, член редакційної комісії.

6. **Наукова** бібліотека в сучасному соціокультурному контексті : Міжнар. наук. конф., Київ, 12–15 жовт. 1993 р.

Відповідальний секретар оргкомітету, керівник симпозиуму «Інформаційно-функціональна модель наукової бібліотеки».

7. **Бібліотеки** в розвитку історичної науки : наук.-практ. конф., Київ, 2–4 жовт. 1994 р.

Керівник секції «Забезпечення інформаційних потреб історичної науки бібліотечно-бібліографічними методами».

8. **Бібліотечно-бібліографічні** класифікації та інформаційно-пошукові системи : Міжнар. наук. конф., Київ, 10–12 жовт. 1995 р.

Відповідальний секретар оргкомітету, керівник секції «Каталогізація : традиційні і новітні технології».

9. **Актуальні** питання впровадження інформаційних технологій у документально-комунікаційній сфері : Третій міжнар. семінар, Харків, 11–13 верес. 1996 р.

Член Програмного комітету.

10. **Культура** України : стан, проблеми, тенденції розвитку : Всеукр. наук.-практ. конф. 26 листоп. 1996 р.

Керівник секції «Бібліотечна справа в Україні стан та тенденції розвитку».

11. **Стратегія** комплектування фондів наукової бібліотеки : Міжнар. наук. конф., Київ, 8–10 жовт. 1996 р.

Науковий керівник секції «Стан і проблеми розробки моделі комплектування фондів наукової бібліотеки».

12. **Автоматизована** інформаційно-бібліотечна мережа в галузі ветеринарної медицини України : проблеми та перспективи : Міжнар. семінар, Харків, 2–5 листоп. 1998 р.

Член оргкомітету, керівник секції «Корпоративна система галузевої інформаційно-бібліотечної мережі на основі розподільної бази даних».

13. **Вузівські** бібліотеки на порозі XXI століття. Впровадження нових технологій : Міжнар. конф. в рамках заходів ЮНЕСКО, Київ, 20–23 трав. 1998 р.

Член програмного Комітету.

14. **Інформаційні** ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві : Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 21–22 жовт. 1998 р.

Член оргкомітету, керівник секції «Удосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування».

15. **Соціальні** комунікації : розвиток в інформаційному просторі : Міжнар. наук. конф., Харків, 7–9 жовт. 1998 р.

Член оргкомітету.

16. **Інформаційні** ресурси і їх використання в агропромисловому комплексі : Всеукр. наук. конф., Київ, 16–18 листоп. 1999 р.

Член оргкомітету, науковий керівник семінару «Інформаційно-бібліотечне забезпечення аграрної науки і виробництва».

17. **Інформаційно-документаційне** забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України : наук.-практ. семінар, Київ, січень 2002 р.

Голова оргкомітету.

18. **Документознавство** та інформаційна діяльність : наука, освіта, практика : наук. конф., Київ, 18 груд. 2002 р.

Голова оргкомітету.

19. **Документознавство.** Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 2004–2011 рр.

Голова оргкомітету.

20. **Інформаційна** освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття : Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 2011–2014 рр.

Співголова редколегії.

21. **Інформаційні** технології і системи в документознавчій сфері : Міжнар. наук.-практ. конф., 2011–2014 рр.

Член редколегії.

Розділ 5

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. **Кривошта Т. К.** Внедрение передового опыта информационно-библиотечного обслуживания / Т. К. Кривошта // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1979. – № 8. – С. 44.

Про впровадження у практику результатів досліджень М.С. Слободяника.

2. **V Всесоюзная** конференция аспирантов вузов НИИ искусства и культуры «Ленинское теоретическое наследие и актуальные проблемы культуры и искусства общества развитого социализма» // Сов. библиография. – 1981. – № 1. – С. 85.

Про нагородження М.С. Слободяника Почесною грамотою Міністерства культури Узбецької РСР за кращу доповідь на конференції.

3. **Бабич В. С.** Итоговая конференция в Киевском институте культуры / В. С. Бабич, Е. П. Довгополая // Сов. библиография. – 1986. – № 6. – С. 67–70.

З доповіддю «Совершенствование системы библиотечно-библиографического обслуживания учёных и специалистов АН УССР» виступив М.С. Слободяник. – С. 68.

4. **Забашта И. Н.** Системный анализ библиотечных процессов : особенности применения при автоматизации на малых ЭВМ : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотековедение, библиографоведение и книговедение» / И. Н. Забашта ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1986. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 4.

5. **Гаврилко С. И.** Сообщение о работе научно-практической конференция молодых специалистов, посвящённой XX съезду ВЛКСМ, апр. 1987 г. / С. И. Гаврилко // Сов. библиотековедение. – 1987. – № 6. – С. 78–79.

Про участь у конференції М.С. Слободяника. – С. 79.

6. **Литвинов А. В.** Теоретические и организационные основы комплексного библиотечного и информационного обслуживания специалистов в проектных институтах : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотековедение, библиографоведение и книговедение» / А. В. Литвинов ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1988. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

7. **Мотылёв В. М.** Основы количественных исследований в библиотечной теории и практике / В. М. Мотылёв. – Л. : Наука. Ленингр. отд-ние, 1988. – 197 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 37–39.

8. **Маркелова Л. А.** Проблемно-ориентированные библиотечно-библиографические ресурсы как информационная база комплексных научных исследований (на примере научно-технической программы «Борьба с алкоголизмом») : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотечноеведение, библиографоведение и книговедение» / Л. А. Маркелова ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1989. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 4.

9. **Про створення** Тимчасової міжвідомчої робочої групи по розробці «Концепції бібліотечної справи в Українській РСР» : дод. до розпорядження М-ва культури УРСР № 123-р, 14 серп. 1990 р. – [Б.м., 1990].

М. С. Слободяник – член робочої групи.

10. **Павлова Л. П.** Совершенствование технологии – путь к прогрессу / Л. П. Павлова // Сов. библиотековедение. – 1991. – № 6. – С. 67–69. – Рец. на кн. : Прогрессивные библиотечные технологии : организация и управление. – К., 1989.

Про статті М.С. Слободяника, його роботу як наукового редактора. – С. 70–71.

11. **Шалимова С. В.** Социально-политические аспекты управленческой подготовки библиотечных кадров в высшей школе : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук : спец. 09.00.02 «Диалектика и методология познания» / С. В. Шалимова ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – М., 1991. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

12. **Агеева Т. И.** Влияние компьютеризации на технологию обработки литературы (на примере вузовской библиотеки) : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотечноеведение, библиографоведение и книговедение» / Т. И. Агеева ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1993. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1.

13. **Карпова Л. П.** Перша наукова сесія Інституту бібліотекознавства / Л. П. Карпова, В. Г. Попроцька // Бібл. вісн. – 1993. – № 1–2. – С. 69–71.

Про доповідь М.С. Слободяника. – С. 69.

14. *[Коротка інформація про М. С. Слободяника та його портрет як члена редколегії журналу «Бібліотечний вісник»]* // Бібл. вісн. – 1993. – № 1–2. – С. 85 : портр.

15. *Попроцька В. Г.* Друга наукова сесія Інституту бібліотекознавства / В. Г. Попроцька // Бібл. вісн. – 1993. – № 3–4. – С. 45–47.

Про доповідь М.С. Слободяника.

16. *Чергова* конференція засновників Асоціації бібліотек України // Бібл. вісн. – 1993. – № 5–6. – С. 75.

Про обрання М.С. Слободяника членом Президії Асоціації бібліотек України, головою Комітету з науково-дослідної роботи.

17. *Дерлеменко В. В.* Зарубежные библиографические базы данных по сельскому хозяйству : анализ и проблемы использования в Украине : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотековедение и библиографоведение» / В. В. Дерлеменко ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1994. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 4.

18. *Добко Т. В.* Масові бібліотеки України в культурному розвитку суспільства 80-х років : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. В. Добко ; НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського. – К., 1994. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3–4.

19. *Шарафутдін.* Основні підходи до створення системи підготовки кадрів на Мадагаскарі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Шарафутдін ; Київ. держ. ін-т культури. – К., 1994. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

20. *Матусевич В.* Баликівські читання. До 100-річчя Д. А. Балики / В. Матусевич // Бібл. вісн. – 1995. – № 2. – С. 35–36.

Про участь М.С. Слободяника – С. 35.

21. *Махмуд Х.* Історія, сучасний стан і перспективи розвитку Арабських національних бібліотек : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Х. Махмуд. – К., 1995. – 26 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6–7.

22. **Столяров Ю. Н.** Прорыв в новое качество / Ю. Н. Столяров // Библиотека. – 1995. – № 11. – С. 51–53. – Рец. на кн : Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для вузів / В. О. Ільганаєва, Г. Д. Ковальчук, Т. П. Самійленко [та ін.]. – Х. : Основа, 1993. – 193 с.

Про М. С. Слободяника – редактора цього видання.

23. **У вченій** раді ЦНБ ім. В. І. Вернадського // Бібл. вісн. – 1995. – № 6. – С. 3.

Інформація про захист докторської дисертації М. С. Слободяника.

24. **Бабич В. С.** Українська бібліотечна асоціація : документи і матеріали / В. С. Бабич, В. С. Пашкова. – К., 1996. – 30 с.

М. С. Слободяник – керівник круглого столу «Наукові дослідження в галузі бібліотечної справи». – С. 23.

25. **Ільганаєва В. О.** Бібліотечна освіта в контексті еволюції системи соціальних комунікацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографознавство» / В. О. Ільганаєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1996. – 44 с.

Про праці М. С. Слободяника. – С. 6, 9.

26. **Ільганаєва В. О.** Бібліотечна освіта : нова парадигма розвитку / В. О. Ільганаєва. – К., 1996. – 253 с.

Про праці М. С. Слободяника. – С. 4, 14, 15, 16, 24.

27. **Кириленко О. Г.** Еволюція наукових уявлень про бібліотечну технологію в Україні (80–90-ті рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. Г. Кириленко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1996. – 23 с.

Про праці М. С. Слободяника. – С. 4.

28. **Ківшар Т. І.** Український книжковий рух : книговидання та книгопоширення (1917–1923 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографознавство» / Т. І. Ківшар ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1996. – 46 с.

Про праці М. С. Слободяника. – С. 13.

29. **Ківшар Т. І.** Український книжковий рух як історичне явище (1917–1923 рр.). – К. : Логос, 1996. – 344 с.

Про праці М. С. Слободяника. – С. 12.

30. **Матеріали** робочого совещання директорів научних бібліотек і інформаційних центрів академій наук і членів Міжнародної асоціації академій наук і академій наук країн Балтії / науч. ред. А. С. Онищенко ; отв. за вып. : М. С. Слободяник. – К., 1996. – 61 с.

Виступ М. С. Слободяника. – С. 29–30.

31. **Чорна О. М.** Інформаційно-бібліографічне забезпечення вчителів загальноосвітніх шкіл в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографознавство» / О. М. Чорна ; Київ. держ. ін-т культури. – К., 1996. – 26 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8.

32. **Абакумова Н. П.** Совершенствование библиотечно-информационного обслуживания учёных и специалистов агропромышленного комплекса (на примере ЦНСХБ) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотековедение, библиографоведение и книговедение» / Н. П. Абакумова ; Моск. гос. ин-т культуры. – М., 1997. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

33. **Кулешов С. Г.** Типологія наукових документів. Історія та сучасний стан : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. Г. Кулешов ; Київ. держ. ін-т культури. – К., 1997. – 46 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8.

34. **Муха Л. В.** Бібліотечні колекції та зібрання в системі історико-культурних фондів : реконструкція і реєстраційний опис : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. В. Муха ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1997. – 26 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8.

35. **Бандилко Л. Ф.** Історія бібліотечної справи Волині (1939–1985) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. Ф. Бандилко ; Київ. держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

36. **Васильєв О.** Міжнародна конференція «Вузівські бібліотеки на порозі ХХІ століття : впровадження нових технологій» / О. Васильєв // Вісн. Кн. палати. – 1998. – № 5. – С. 32.

Про участь у роботі конференції М.С. Слободяника.

37. **Виноградова О. Б.** Перший Всеукраїнський день бібліотек у Центральній науковій сільськогосподарській бібліотеці Української академії аграрних наук / О. Б. Виноградова // Бібл. планета. – 1998. – № 2. – С. 9.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 9.

38. **Дубровіна Л. А.** Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1918–1941 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – К. : НБУВ, 1998. – 335 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6, 53.

39. **Ільганаєва В. О.** Бібліотекознавство : конспект лекцій (для студ. ф-тів бібліотекознавства та інформатики спец. 7.020102 «Бібліотекознавство та бібліографія») / В. О. Ільганаєва. – Х. : ХДАК, 1998. – 69 с.

Про праці М.С. Слободяника.

40. **Лутовінова В. І.** Українська рекомендаційна бібліографія (історичні та теоретико-методичні засади) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. І. Лутовінова ; Київ. держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

41. **Маркова В. А.** Бібліотечне обслуговування етнічних меншин України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. А. Маркова ; Харк. держ. ін-т культури. – Х., 1998. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 7.

42. **Огляд** науково-дослідної роботи наукових бібліотек та інститутів культури України у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства і основ книгознавства за 1991–1995 рр. / уклад. Л. М. Любаренко, О. О. Мостипан ; відп. ред. А. П. Корнієнко. – К., 1998. – 135 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 10, 15, 46, 53.

43. **Остапов А. И.** Библиотека в контексте коммуникативно-познавательных потребностей (когнитивный подход) : автореф. дис. на соиск. учён. степени д-ра пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотечноеведение, библиографоведение и книговедение» / А. И. Остапов ; Краснодар. гос. акад. культуры и искусств. – М., 1998. – 33 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5, 7.

44. **Пашкова В. С.** Інтелектуальна свобода та доступ до інформації в бібліотеках : зарубіж. досвід / В. С. Пашкова. – К., 1998. – 70 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8.

45. **Чепуренко Я. О.** Державне забезпечення розвитку системи обов'язкового примірника творів друку України (1917–1997) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Я. О. Чепуренко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1998. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

46. **Бібліотекознавець і бібліографознавець Михайло Семенович Слободяник** : біобібліогр. покажч. / М-во культури і мистецтв України ; Нац. парлам. б-ка України ; уклад. Р. С. Жданова, О. Г. Кириленко. – К., 1999. – 39 с. – (Видатні діячі укр. книги ; вип. 14).

47. **Виноградова О.** Шляхи удосконалення координації діяльності сільськогосподарських бібліотек України / О. Виноградова // Бібл. планета. – 1999. – № 2. – С. 25–26.

Про М.С. Слободяника. – С. 26.

48. **Каліберда Н. Ю.** Система обслуговування читачів Національної бібліотеки України. Історія формування та тенденції розвитку (1918 – поч. 90-х років) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. Ю. Каліберда ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 1999. – 18 с.

Про М.С. Слободяника. – С. 2, 5.

49. **Поздоровляємо ювіляра** // Вісн. Кн. палати. – 1999. – № 12. – С. 43–44.

До 50-річчя М.С. Слободяника.

50. **Савіна З.** Наукові здобутки бібліотек у 1998 році / З. Савіна // Бібл. планета. – 1999. – № 1. – С. 13.

Про участь М.С. Слободяника у науково-практичній конференції «Бібліотечна наука у соціально-економічному середовищі». – С. 13.

51. **Слободяник Михайло Семенович** // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі / Кн. палата України. – К., 1999. – С. 128–129.

52. **Установчі** збори добровільного об'єднання громадян «Всеукраїнська Спілка інформаційних фахівців АПК», 7 груд. 1998 р. // Інформаційні ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві : зб. наук. пр. / УААН, Ін-т аграр. економіки, Всеукр. спілка інформ. фахівців АПК. – К., 1999. – С. 229.

Про обрання М.С. Слободяника членом ради Спілки.

53. **Філіпова Л. Я.** Бібліографічні системи України в інформаційно-комп'ютерному середовищі : теорія, організація, технологія : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. Я. Філіпова ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 1999. – 34 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

54. **Воскобойнікова-Гузєва О. В.** Наукові видання в структурі фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1918–1999 рр.) як об'єкт історико-бібліотекознавчого дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2000. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

55. **Павлуша Т. П.** Бібліотекознавець Михайло Слободяник / Т. П. Павлуша // Бібл. вісн. – 2000. – № 4. – С. 55–56.

56. **Пилко И. С.** Библиотечная технология. Общий курс : учеб. пособие / И. С. Пилко. – Кемерово : КемГАКИ, 2000. – 178 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 69.

57. **Башун О. В.** Трансформація універсальної бібліотеки як культурно-інформаційного центру регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. В. Башун ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : КНУКіМ, 2001. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6, 8.

58. **Кобелєв О. М.** Бібліометричний аналіз розвитку українського бібліотекознавства в 1970–1990-ті рр. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. М. Кобелєв ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2001. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

59. **Пилко И. С.** Библиотека как система : технологический поход : автореф. дис. на соиск. науч. степени д-ра пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотечноеведение, библиографоведение и книговедение» / И. С. Пилко ; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. – М. : МГУКИ, 2001. – 44 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3, 11.

60. **Сищенко С. В.** Книгознавча підготовка фахівців у системі вищої бібліотечно-бібліографічної освіти України : теоретико-методологічні засади : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец.

07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. В. Сищенко ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2001. – 21 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

61. **Сорока М. Б.** Становлення та розвиток системи реферування української наукової літератури (1991–2000 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / М. Б. Сорока ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2001. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 7.

62. **Виноградова О. Б.** Визначення перспектив розвитку системи підвищення кваліфікації працівників інформаційно-документаційної сфери / О. Б. Виноградова // Студії з архів. справи та документознавства. – 2002. – Т. 8. – С. 251–255.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 252.

63. **Виноградова О. Б.** Інформаційно-документаційне забезпечення діяльності вищих навчальних закладів – об'єктивна необхідність / О. Б. Виноградова // Вісн. Кн. палати. – 2002. – № 5. – С. 34–36.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 34.

64. **Євтух М. Б.** Соціальна педагогіка : підручник / М. Б. Євтух, О. П. Сердюк. – К. : МАУП, 2002. – 232 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

65. **Загуменна О. І.** Становлення та розвиток книготорговельної бібліографії в Україні (XVIII–XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. І. Загуменна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2002. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

66. **Конюкова І. Я.** Розвиток бібліотечної професії в Україні : сучасні концепції та напрями : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / І. Я. Конюкова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2002. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 3, 10, 12, 13.

67. **Ляшенко Л. В.** Вивчення, забезпечення та розвиток інформаційних потреб бібліотекарів в умовах формування інформаційного суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. В. Ляшенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2002. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 6.

68. **Мищак І. М.** Розвиток архівної справи в Україні (1943 – середина 60-х років) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні іст. дисципліни» / І. М. Мищак ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 17 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8.

69. **Мозгова В. П.** Бібліотеки ліцеїв України : становлення та розвиток (XIX–XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. П. Мозгова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2002. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

70. **Павлуша І. А.** Створення та розвиток електронних бібліотек в Україні : бібліотекознавчий аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / І. А. Павлуша ; НАН України; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2002. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

71. **Сидоренко А. І.** Формування документного масиву для публічних бібліотек мовами національних меншин : етнорегіональний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / А. І. Сидоренко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2002. – 21 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 4.

72. **Тимошкина Е. Н.** Специфика библиотечно-библиографического обеспечения научных работников агропромышленного комплекса : автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотековедение, библиографоведение и книговедение» / Е. Н. Тимошкина ; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. – М. : МГУКИ, 2002. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

73. **Швецова Г. М.** Документ і книга в системі соціальних комунікацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Г. М. Швецова ; НАН України; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2002. – 32 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

74. **Блажкевич А. Л.** Красзнавча бібліографія Галичини : становлення та розвиток (XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство,

бібліотекознавство, бібліографознавство» / А. Л. Блажкевич ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3, 6.

75. **Бородіна Г. Г.** Мережа бібліотек Півдня України : формування та тенденції розвитку (XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Г. Г. Бородіна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 21 с.

Про праці М. С.Слободяника. – С. 6.

76. **Васюк О. В.** Інформаційно-бібліографічне забезпечення юристів в умовах формування правової держави : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. В. Васюк ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

77. **Гайсинюк Н. А.** Педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. А. Гайсинюк ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 23 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

78. **Денисенко С. О.** Інтеграція краєзнавчих фондів бібліотек регіону в умовах інформатизації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. О. Денисенко ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2003. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

79. **Клюев В. К.** Под сенью Академии (10 лет Отделению «Библиотековедение» Международной академии информатизации) / В. К. Клюев // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. – 2003. – № 4. – С. 48–53.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 49.

80. **Кулешов С.** Новый взгляд на структуру документознания / С. Кулешов // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 10. – С. 24–27.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 24, 26.

81. **Лаврик О. Л.** Академическая библиотека в современной информационной среде / О. Л. Лаврик. – Новосибирск : ГПНТБ СО РАН, 2003. – 251 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

82. **Лаврик О. Л.** Академические библиотеки : состояние и модель развития в современной информационной среде : автореф. дис. на соиск. учён. степени д-ра пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотековедение, библиографоведение и книговедение» / О. Л. Лаврик ; Гос. публ. науч.-техн. б-ка Сиб. отд-ния РАН. – М. : РГБ, 2003. – 59 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 5, 6.

83. **Пасмор Н. П.** Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів юридичного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. П. Пасмор ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2003. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 3, 6.

84. **Слободяник Михайло Семенович** // Українські історики ХХ століття : біобібліогр. довід. / НАН України, Ін-т історії України. – К., 2003. – С. 293–294. – (Сер. «Укр. історики» ; вип. 2, ч. 1).

85. **Власова Г. В.** Проблеми та шляхи розвитку документно-інформаційної сфери суспільства / Г. В. Власова, М. Б. Проценко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 2. – С. 90–94.

Про підготовку та участь М.С. Слободяника у міжнародній науково-практичній конференції. – С. 91, 94.

86. **Кушнарченко Н.** Новий стан інституціалізації науки про документ / Н. Кушнарченко // Студії з архівної справи та документознавства. – 2004. – Т. 14. – С. 126–130.

Відзначається внесок М.С. Слободяника у розвиток документознавства. – С. 127.

87. **Кушнарченко Н. М.** Складові змісту спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» : питання методології / Н. М. Кушнарченко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 1. – С. 15–21.

Ім'я М.С. Слободяника назване серед лідерів українського документознавства. – С. 17.

88. **Лучанська В. В.** Формування системи інформаційно-бібліотечного забезпечення екологічної сфери Кримського регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. В. Лучанська ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2004. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

89. **Матвійчук О. Е.** Діяльність шкільних бібліотек по забезпеченню інформаційних потреб старшокласників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. Е. Матвійчук ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : КНУКіМ, 2004. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 7, 8.

90. **Михайло Семенович Слободяник** : біобібліогр. покажч. / уклад. М. Б. Проценко ; авт. вступ. ст. М. І. Сенченко, Г. В. Власова. – К. : Кн. палата України, 2004. – 40 с.

91. **Прокопенко Л. С.** Бібліографічна секція Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та закладів як осередок дослідження національної бібліографії (1965–2002 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. С. Прокопенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2004. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

92. **Рогова П. І.** Педагогічні бібліотеки України (II пол. XIX – 20-ті рр. XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / П. І. Рогова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2004. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 7.

93. **Слободяник** Михаил Семёнович // Кто есть кто на академическом Олимпе : справочник / Междунар. акад. информатизации, Отд-ние «Библиотекосведение». – М., 2004. – С. 125–128.

94. **Швецова-Водка Г.** Структура документознавства і його місце серед суміжних наукових дисциплін / Г. Швецова-Водка // Студії з архівної справи та документознавства. – 2004. – Т. 14. – С. 120–125.

Аналізується структура документознавства, запропонована М.С. Слободяником. – С. 120, 123, 124.

95. **Апшай Н. І.** Стратегічні орієнтири розвитку бібліотек вищих навчальних закладів в умовах реформування освіти в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. І. Апшай ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2005. – 21 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 5.

96. **Єрмолаєва Г. А.** Розвиток здібностей до управлінської діяльності у фахівців бібліотечної сфери : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство,

бібліотекознавство, бібліографознавство» / Г. А. Єрмолаєва ; Київ. ун-т культури і мистецтв. – К. : КНУКіМ, 2005. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 2.

97. **Карпенко О. О.** Трансформація навчальної книги в умовах інформатизації вищої освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. О. Карпенко ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2005. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

98. **Палєха Ю. І.** Культура діловодства в сучасних установах України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / Ю. І. Палєха ; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2005. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

99. **Бейліс Л. І.** Українська бібліотечна періодика 1991–2005 років : основні тенденції розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. І. Бейліс ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2006. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 5.

100. **Кулаковська Т. О.** Бібліотечно-інформаційна система НАН України (20-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. О. Кулаковська ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2006. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 5.

101. **Соляник А. А.** Система документопостачання фондів бібліотек України : теоретико-методологічний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / А. А. Соляник ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2006. – 45 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5, 11.

102. **Вергунов В. А.** Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН: історія і сьогодення. До 75 –річчя Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки УААН як наукової установи / В. А. Вергунов. – К: Аграр. наука, 2007 – 480 с. – (Іст.-бібліогр. сер. «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 20).

Про М.С. Слободяника. – С. 235.

103. **Мельникова Т. Н.** Экономические ресурсы сельскохозяйственных библиотек регионального отраслевого научного комплекса : автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. пед. наук : спец. 05.25.03 «Библиотечковедение и библиографоведение» / Т. Н. Мельникова ; Гос. публ. науч.-техн. б-ка Сиб. отд-ния РАН. – Новосибирск : ГПИТБ СО РАН, 2007. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

104. **Новальська Т. В.** Вивчення читача в українському бібліотекознавстві (друга половина ХІХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. В. Новальська ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2007. – 40 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 13.

105. **Швецова-Водка Г. М.** Документознавство : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Знання, 2007. – 398 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 185, 186, 189, 193, 194, 195, 203.

106. **Давидова І. О.** Інноваційна політика бібліотек України : зміст та стратегія розвитку в інформаційному суспільстві : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / І. О. Давидова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2008. – 50 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6, 7, 15, 17.

107. **Дубровіна Л. А.** Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991 / Л. А. Дубровіна, О. С. Семенченко. – К. : НБУВ, 2008. – 373 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 269, 274, 276, 290, 297, 298, 318, 322, 323, 327, 330.

108. **Олійник О. В.** Інформаційні технології дистанційного навчання у вищій бібліотечній освіті США : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. В. Олійник ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2008. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

109. **Пасмор Н. П.** Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів вищих начальних закладів юридичного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец.

07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. П. Пасмор ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2008. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 3, 5, 6.

110. **Рудюк В. В.** Система керування електронною документацією у Федеративній Республіці Німеччина (1990–2006 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / В. В. Редюк ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2008. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника – С. 8.

111. **Солов'яненко Д. В.** Інтернет-технології бібліотечного сервісу в Україні : становлення і розвиток (1990-ті рр. – початок ХХІ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Д. В. Солов'яненко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2008. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

112. **Чекмарьова Л. О.** Веб-сайт обласної державної адміністрації України як документально-інформаційна система : засади функціонування, структура, зміст : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.10 «Документознавство, архівознавство» / Л. О. Чекмарьова ; Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К. : УНДІАСД, 2008. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

113. **Чжао Лін.** Національна бібліотека в стратегіях подолання цифрової нерівності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. О. Чекмарьова ; Харк. держ. акад. культури. – Х : ХДАК, 2008. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3.

114. **Ярошенко Т. О.** Електронний журнал в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : друга половина ХХ – початок ХХІ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т.О. Ярошенко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2008. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 6.

115. **Бездрабко В. В.** Документознавство в Україні : інституалізація та сучасний розвиток : (монографія). – К. : Четверта хвиля, 2009. – 720 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 210–212, 225–228, 253–259, 267–270, 432–436, 449–451.

116. **Бездрабко В. В.** Документознавчі ідеї М. С. Слободяника / В. В. Бездрабко // Історіографічні ескізи з документознавства, або Персональний текст про персональні тексти : (монографія). – К. : Четверта хвиля, 2009. – С. 149–167.

117. **Виноградова О. Б.** Науковець, практик, педагог (до 60-річчя М. С. Слободяника) / О. Б. Виноградова // Вісн. Кн. палати. – 2009. – № 12. – С. 35–36.

118. **Дубровіна Л. А.** Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – К., 2009. – 530 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 458, 459, 468, 470, 473–475.

119. **Жукова В. П.** Професійно-діяльнісне середовище бібліотеки : чинники формування, структура й управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. П. Жукова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2009. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3, 6.

120. **Кравцова О. А.** Архівний портал ЮНЕСКО : засада створення, структура, інформаційний ресурс : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / О. А. Кравцова ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2009. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 3, 4.

121. **Палєха Ю. І.** Загальне документознавство : навч. посіб. / Ю. І. Палєха, Н. О. Леміш. – 2-ге вид. доп. і перероб. – К. : Ліра К, 2009. – 434 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5, 38, 48–50.

122. **Творчий** пошук не знає меж : до ювілею М. С. Слободяника / ред. ж-лу // Бібл. планета. – 2009. – № 4. – С. 34–35.

123. **Шемаєва Г. В.** Бібліотека в системі наукових комунікацій : коеволюційні процеси розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Г. В. Шемаєва ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2009. – 42 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5, 11.

124. **Бесіда** із учителем : [інтерв'ю] / бесіду вела О. Б. Виноградова // Слободяник М. С. Бібліотека. Документ. Комунікації : вибр. пр. / М. С. Слободяник. – К. : Ліра-К, 2010. – С. 210–217.

125. **Дубова С. В.** Підготовка документознавців для сфери державного управління України (1998–2008 рр.) : автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / С. В. Дубова ; Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : ДАКККиМ, 2010. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

126. **Дубровина Л. А.** Внесок М. С. Слободяника у формування нової концепції розвитку Центральної наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського у 1986–1991 рр. / Л. А. Дубровина // Слободяник М. С. Бібліотека. Документ. Комунікації : вибр. пр. / М. С. Слободяник. – К. : Ліра-К, 2010. – С. 242–252.

127. **Збанацька О. М.** Архівні інформаційно-пошукові системи: розширення пошукових можливостей (1991–2008 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / О. М. Збанацька ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2010. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8.

128. **Кобєлев О. М.** Бібліометричний аналіз наукової діяльності М. С. Слободяника / О. М. Кобєлев // Слободяник М. С. Бібліотека. Документ. Комунікації : вибр. пр. / М. С. Слободяник. – К. : Ліра-К, 2010. – С. 218–230.

129. **М. С. Слободянику – 60** : [вітання колективу НБУВ] // Бібл. вісн. – 2010. – № 1. – С. 59–60.

130. **Пашкова В. С.** Еволюція національних бібліотечних асоціацій (1876–2009) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. С. Пашкова ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2010. – 42 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 4.

131. **Швецова-Водка Г. Н.** Документ в свете ноокоммунологии : науч.-практ. пособ. / Г. Н. Швецова-Водка. – М. : Литера, 2010. – 284 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 313, 316, 317, 326.

132. **Вилегжаніна М. В.** Нормативно-правові акти в комунікаційному середовищі сучасної України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / М. В. Вилегжаніна ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника – С. 2, 6.

133. **Малик Г. Д.** Педагогічні умови реалізації компетентісного підходу у професійній підготовці майбутнього документознавця : автореф.

дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / Г. Д. Малик ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К., 2011. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 4.

134. **Маркова В. А.** Книжкова комунікація : теорія, історія, перспективи розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / В. А. Маркова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2011. – 36 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 4.

135. **Шелестова А. М.** Навчальна документація в інтегрованому інформаційно-комунікаційному просторі вищого навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / А. М. Шелестова ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 18 с.

Про праці М. С. Слободяника. – С. 6, 7.

136. **Якімюк (Юхименко) Ю. П.** Комунікаційна система документаційного забезпечення управління вищим навчальним закладом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / Ю. П. Якімюк (Юхименко) ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 7.

137. **Горова С. В.** Періодичні електронні видання в системі бібліотечно-інформаційних ресурсів (на базі аналізу інтернет-видань кінця ХХ – початку ХХІ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. В. Горова ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2012. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

138. **Гранчак Т. Ю.** Бібліотека в системі політичної комунікації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. Ю. Гранчак ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2012. – 35 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 9.

139. **Добровольська В. В.** Керування документацією в органах управління культурою України : соціально-комунікаційний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних

комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / В. В. Добровольська ; М-во культури України ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2012. – 16 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

140. **Кобелєв О. М.** Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобелєв. – Х. : ХДАК, 2012. – 246 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6, 10.

141. **Ковтанюк Ю. С.** Електронне документознавство в Україні : сутність наукового напрямку, історія формування, перспективи розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / Ю. С. Ковтанюк ; Укр. наук.-досл. ін-т архів. справи та документознавства. – К., 2012. – 18 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 1, 7, 8, 11.

142. **Колесникова Т.О.** Комунікаційні моделі діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. О. Колесникова ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2012. – 22 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 6.

143. **Кудлай В. О.** Документаційне забезпечення системи управління якістю на промисловому виробництві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / В. О. Кудлай ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : НАКККиМ, 2012. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

144. **Лобузін К. В.** Технології організації знаннєвих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія / К. В. Лобузін. – К. : НБУВ, 2012. – 252 с.

Про монографію М.С. Слободяника. – С. 29–30.

145. **Матвієнко А. Т.** Документально-інформаційне забезпечення туристичної галузі в Україні : соціально-комунікаційний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / А. Т. Матвієнко ; М-во культури України ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2012. – 15 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

146. **Сокур Л. А.** Державна політика України у сфері діловодства (1917–2010) : основні риси й напрями : автореф. дис. на здобуття наук.

ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / Л. А. Сокур ; Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. – К. : НАКККиМ, 2012. – 19 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

147. **Артамонова Н. О.** Система інформаційно-бібліотечного та патентного забезпечення медичної науки України : генезис, структура, стратегії розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. О. Артамонова ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2013. – 39 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5, 10.

148. **Добко Т. В.** Довідково-бібліографічна діяльність бібліотек НАН України : трансформація змісту, форм і методів під впливом зміни інформаційно-комунікаційного середовища (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Т. В. Добко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 33 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 9, 10.

149. **Добко Т. В.** Довідково-бібліографічна діяльність наукових бібліотек України : становлення та розвиток (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.) / Т. В. Добко. – К. : НБУВ, 2013. – 376 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 42, 70.

150. **Дригайло С. В.** Система обслуговування газетними фондами в умовах зростання інформаційних потреб читачів : досвід Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (1991–2010) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / С. В. Дригайло ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 15 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

151. **Кобєлев О. М.** Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України : теоретико-методологічні засади розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / О. М. Кобєлев ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2013. – 34 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 8, 10.

152. **Копанєва Є. О.** Наукометричні технології в електронній бібліотеці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство,

бібліотекознавство, бібліографознавство» / Є. О. Копанєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 15 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 5.

153. **Кунанець Н. Є.** Система бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів з особливими потребами в Україні : історія, методологічні засади, перспективи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. Є. Кунанець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 39 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 11.

154. **Польовик С. М.** Формування та розвиток бібліотечно-архівної колекції Фонду президентів України як спеціалізованого документного фонду : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / С. М. Польовик ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2013. – 15 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6.

155. **Чуприна Л. А.** Оперативна інтернет-інформація як чинник розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. А. Чуприна ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2013. – 23 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2, 7.

156. **Якимюк Ю. П.** Комунікаційна система документаційного забезпечення управління вищим навчальним закладом : монографія / Ю. П. Якимюк. – К., 2013. – 191 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 6, 20, 27.

157. **Віват ювіляру!** (про М. С. Слободяника) / О. М. Збанацька, В. В. Добровольська // Бібл. планета. – 2014. – № 4. – С. 39.

158. **Воскобойнікова-Гузєва О. В.** Бібліотечно-інформаційна сфера України в контексті соціальних трансформацій кінця 20 століття – 10 років 21 ст. : концепції стратегічного розвитку, динаміка змін, перспектива : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук із соціальних комунікацій : спец. 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2014. – 36 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 12.

159. **Воскобойнікова-Гузєва О. В.** Стратегія розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України : генезис концепції, модернізація / О. В. Воскобойнікова-Гузєва. – К. : НБУВ, 2014. – 362 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 30, 76, 106, 284, 311.

160. **Збанацька О. М.** Творчий шлях науковця, педагога, наставника (до 65-річчя М. С. Слободяника) / О. М. Збанацька, О. Г. Кириленко, В. В. Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – № 4. – С. 4–7.

161. **М. С. Слободянику** – 60 // Бібл. вісн. – 2010. – № 1. – С. 59–60.

162. **Сивак О. А.** Формування професійних компетентностей майбутніх документознавців у процесі навчання інформативних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / О. А. Сивак ; Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2014. – 20 с.

Про праці М.С. Слободяника. – С. 2.

163. **Бірюкова Т. Л.** Бібліотека в системі документних комунікацій: функціональний аспект [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Бірюкова Тетяна Леонідівна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2015. – 16 с.

Про М.С. Слободяника. – С. 2–3.

Розділ 6 З НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ

Слободяник Михайло Семенович

Передрук з видання: Слободяник М. С. Проблемное поле документологических исследований / М. С. Слободяник // Документ как социокультурный феномен : сб. материалов IV Всерос. науч.-практ. конф. с междунар. Участием, Томск, 29–30 окт. 2009 г. – Томск : ТГУ, 2010. – С. 16–20.

ПРОБЛЕМНОЕ ПОЛЕ ДОКУМЕНТОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

В современном документоведении активно обсуждаются предложения известных ученых Ю.Н. Столярова и Н.Н. Кушнарченко о переименовании науки о документе в широкий контексте в документологию и сохранении за наукой про управленческую документацию названия – документоведение. Бурные дискуссии, происходящие по этому предложению в профессиональной среде, к сожалению, имеют ярко выраженный эмоционально – личностный характер. Это обусловлено тем, что в публикациях Ю.Н. Столярова, с нашей точки зрения, отсутствует целостное видение документологии, что является необходимым условием для продуктивного обсуждения этой проблемы.

Мы рассматриваем документологию как теоретическую часть целостной науки о документе – документоведения, которая изучает документ как основной элемент документной инфраструктуры общества, в широком контексте (управленческая документация, издания, неопубликованные документы, которые приравниваются к публикациям). В соответствии с разрабатываемым нами информационным подходом наука о документе имеет сложный объект – Документ – Потребитель. Ее предметом являются закономерности функционирования документов и документообразований, как каналов документальных коммуникаций, ориентированных на удовлетворение потребностей общества в целом и конкретного пользователя в текущей и ретроспективной документной информации. Предлагаемый объект и предмет подчеркивают определяющую роль содержательной информационной составляющей документа, что дает основания считать информологию фундаментальной наукой для документоведения.

Документология (теория документоведения) делится на две составляющие – общая и отраслевые, которые отличаются содержательной частью документов, документного потока и документообразований (микротоков, массивов, ресурсов, фондов), ориентированных на удовлетворение универсальных и отраслевых информационных потребностей пользователей.

Общая и отраслевые документологии в свою очередь делятся на фундаментальную и прикладную составляющие, которые в свою очередь состоят из теоретической и исторической частей.

Остановимся детальнее на проблематике общей документологии. Прежде всего в проблемном поле этих исследований выделяются изучение документной инфраструктуры общества, науки о документе и непосредственно документа. Первоочередным является развитие категориально–понятийного аппарата науки. В этой проблематике приоритетное значение имеет обоснование базового, наиболее широкого понятия документ и определение на этой теоретической базе основных видов документов, которые относятся к архивной, деловой, информационной и другим видам деятельности.

Фундаментальными проблемами документологии являются обоснование структуры и функций науки о документе и определения ее места в системе наук; разработка теоретико-методологического инструментария; определение и обоснование законов и закономерностей нашей науки; формирование целостной системы знаний про документ, его функции, структуру, признаки и свойства; классификация и типология документов и документообразований и проведение документологического и информационного анализа выделенных групп.

Расширение объекта науки позволяет включить в сферу документологических исследований новые направления: анализ закономерностей и сущностных особенностей документной инфраструктуры общества; изучение структуры и содержание документных потребностей и разработку и реализацию систем и методов документного обеспечения основных категорий потребителей информации; особенности документной деятельности в различных социальных сферах и институтах, включая производство, распространение и использование документной информации; разработка прогрессивных технологий реализации документных процессов.

Следует обосновать сущность, содержание, структуру, функции и основные направления трансформации системы документальных коммуникаций, разработать ее классификацию и провести комплексный документологический анализ выделенных групп, исследовать коммуникационный процесс и разработать его концептуальную модель, анализ которой позволит повысить теоретический уровень исследования системы документальных коммуникаций и определить общее и особенное в ее реализации в архивах, библиотеках, органах НТИ и других социальных институтах этой системы.

Среди основных теоретических проблем документологии: обоснование сущности, свойств, структуры и функций документных потоков, их классификация и комплексный анализ выделенных групп, определение и обоснование общих закономерностей и особенностей функционирования документных потоков; системное исследование мирового, национального, отраслевых потоков и проблемно-тематических микропотоков документов; проведение мониторинга документных потоков; обоснование специфики потоков и массивов управленческих документов и разработка теоретико-методического инструментария их многоаспектного анализа; разработка и реализация моделей документных потоков и массивов.

Заметное место в документологии занимает изучение информационных

ресурсов как части документной инфраструктуры обществ. В этом исследовательском направлении целесообразно изучать широкий круг проблем: социальное назначение, структуру и функции информационных ресурсов, принципы и теоретикометодологические основы их организации, сохранности и обеспечения эффективного использования; общее и особенное в организации и использовании информационных ресурсов архивов, музеев, библиотек и органов НТИ; принципы и технологию формирования электронных информационных ресурсов. Межотраслевое значение имеет научно обоснованное решение проблемы обеспечения физической сохранности документов, прежде всего артефактов.

Формирование информационного общества актуализирует комплекс исследований электронных документов в широком значении (электронные публикации и электронная документация). Эти исследования следует посвятить следующим основным проблемам: обоснованию закономерностей функционирования электронных документов и их роли в системе коммуникаций; классификация электронных документов и комплексное изучение выделенных групп; анализ структуры, функций, признаков, свойств и сущностных особенностей электронных документов; изучение электронных публикаций – монографий, учебников, журналов, как документной базы электронной библиотеки и перспективных каналов коммуникации; изучение особенностей использования электронных документов основными категориями потребителей информации; изучение баз данных как специфической совокупности электронных документов; теоретико-методические проблемы формирования системы электронной документации, ее классификации и структуризации; теоретические основы формирования электронных архивов и библиотек; управления процессами создания, сохранности, распространения и защиты электронных документов; правовые вопросы обеспечения эффективного функционирования систем электронных публикаций и документации; возможности Интернет в организации и активизации использования электронных документов.

Документология призвана решить и широкий круг проблем, традиционного (управленческого) документоведения. Среди них: обоснование сущности, структуры и функций управленческого документа и определение закономерностей и особенностей его функционирования в документной инфраструктуре общества; классификация и типология управленческих документов и комплексный документологический анализ выделенных видов и типов документации, изучение потребностей в управленческих документах и их использования основными категориями потребителей информации; мониторинг потоков и массивов управленческой документации; формирование и обеспечение доступности управленческих баз данных; развитие теоретико-методических основ производства управленческой документации. Предстоит разработать теоретико-методологические основы развития деловодства в информационном обществе.

В исторической части документологии целесообразно исследовать историю нашей науки и документа как ее центрального объекта. Особенности

внимание следует уделить периодизации и историко-документологической реконструкции выделенных периодов и их основных этапов. Важным направлением такой реконструкции является проведение мониторинга развития документологического знания. Представляется целесообразным проведение комплексного исследования артефакта как источника историко-культурной информации.

Историческая часть документологии охватывает и широкий круг проблем исследования истоков и генезиса системы и отдельных каналов документальных коммуникаций. Необходимо разработать периодизацию и осуществить историко-документологическую реконструкцию основных этапов развития документных потоков; проанализировать историю их изучения и влияние на содержание и структуру документных потоков социально-политических процессов; определить сущностные особенности потока и массивов историко-культурных документов.

Целесообразно изучение артефактов и их роли в духовном прогрессе общества, историю библиотечных и архивных собраний и коллекций. Перспективно исследование генезиса носителей информации, истории развития электронных публикаций и документации, разработка критериев и технологии формирования электронных версий историко-культурных фондов библиотек и архивов, обоснование соотношения электронных и традиционных библиотек и архивов.

Следует также изучать историю создания и развития управленческой документации и генезис основных видов управленческих документов; особенности развития управленческой документации на различных этапах развития общества. Необходимо осуществить реконструкцию истории деловодства и провести анализ его состояния и развития на различных этапах развития общества.

Рассмотрим проблемное поле прикладных исследований, которые оказывают непосредственное влияние на практику. Приоритетными являются: разработка научно обоснованного инструментария управления документацией, стандартизация и унификация деловодных процессов и их технологии в традиционном и электронном форматах.

Исследование документных потоков характеризуется ярко выраженной прикладной направленностью. Их результаты должны быть направлены на: разработку стратегии и методик удовлетворения информационных потребностей основных категорий потребителей информации; обеспечение качественного формирования документных фондов и баз данных, определение информационной ценности универсальных и отраслевых источников информации.

Среди основных прикладных проблем исследования электронных документов выделяются: организация электронного документооборота; стандартизация, унификация и регламентация процессов создания, регистрации, распространения и сохранности электронной документации; теоретические и организационно-технологические основы формирования электронных архивов и библиотек.

Важними прикладними проблемами традиционного документоведения, которые должны получить дальнейшее развитие являются: развитие государственной политики в сфере деловодства и управления документацией и ее законодательное и методическое обеспечение; развитие государственной классификации документации и разработка типологической схемы служебной документации; дальнейшая унификация деловодных процессов и форм служебной документации; развитие научно-методических основ разработки номенклатуры дел и проведения экспертизы ценности служебной документации; теоретико-методическое обеспечение развития систем электронного деловодства.

Инфраструктурный характер деловодства обуславливает ее практическое значение для различных отраслей. Это является объективной предпосылкой развития отраслевой документологии. Важными условиями развития этого перспективного направления является также особенности отраслевых потоков и массивов документов и структура и содержание информационных потребностей пользователей.

Автор выражает надежду, что заинтересованное профессиональное обсуждение данной публикации будет способствовать уточнению и расширению проблемного поля документологических исследований и сохранению целостности науки о документе.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Слободяник Михайло Семенович

Передрук з видання: Слободяник М. С. Основні напрями розвитку документознавства в сучасній Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 4–15.

Визначальне значення для розвитку українського документознавства має здобуття нашою державою незалежності. За ці двадцять років побудована розвинута інфраструктура документознавства, основними складовими якої є підготовка наукових кадрів, документознавча освіта, система професійних видань, проведення документознавчих форумів.

1994 р. у структурі Держкомархіву України була організована спеціалізована наукова установа Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (далі – УНДІАСД). Одним із пріоритетних напрямів діяльності цього інституту є проведення документознавчих досліджень. Цього самого року почалася вишівська підготовка фахівців за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність». 2003 р. спеціальність «Документознавство, архівознавство» була включена до переліку наукових спеціальностей ВАК України з історичних наук. 2007 р. вона була включена і до складу соціально-комунікаційних наук. Спеціалізовані ради зі спеціальності «Документознавство, архівознавство»

успішно працюють при Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського (далі – НБУВ), Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККиМ) та УНДІАСД.

В Україні виходить низка фахових часописів, у яких дослідники мають можливість оприлюднити результати наукових розвідок.

Помітне місце в інфраструктурі українського документознавства займають професійні форуми. Найбільш активно цей напрям реалізовувався у НАКККиМ, де були проведені 8 міжнародних конференцій «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики». На жаль, 2012 р. ця конференція (сподіваюся, тимчасово) не відбулася. Систематично почали проводити міжнародні конференції КНУКиМ, Одеський національний політехнічний університет і Донецький національний університет.

Формування розгорнутої інфраструктури сприяло активізації документознавчих розвідок, які проводить значна група дослідників. Найбільш активно і результативно працюють на терені українського документознавства професори В.В. Бездрабко, С.Г. Кулешов, Н.М. Кушнарєнко, М.С. Слободяник, Г.М. Швецова-Водка.

В Україні сформувалися дві документознавчі школи, лідерами яких є С.Г. Кулешов і М.С. Слободяник. До наукової школи С.Г. Кулєшова в основному входять дослідники, що працюють в архівній системі України. Спираючись на вітчизняну практику. Вони активно розвивають традиційні для колишнього СРСР напрями документознавчих досліджень. У межах цієї наукової школи успішно захистили кандидатські дисертації І.Є. Антоненко, О.М. Загорецька, Н.О. Леміш, Ю.І. Палєха, С.В. Сельченкова. 2012 р. завершують роботу над дисертаціями Г.С. Терещук, Ю.С. Ковтанюк, В.В. Горєва.

До наукової школи М.С. Слободяника переважно входять дослідники, що працюють у вишах України. Ця школа в основному розвиває інформаційну концепцію документознавства, приділяючи значну увагу дослідженню ролі електронних документів у розвитку системи соціальних комунікацій. У межах даної школи захистили кандидатські дисертації та успішно працюють на терені документознавства кандидати наук М.В. Вилєгжаніна, О.М. Збанацька, О.А. Кравцова, І.О. Петрова, В.В. Рудюк, Ю.П. Якимюк (Юхименко). 2012 р. завершують роботу над дисертаціями А.Т. Матвієнко, Л.В. Климчук, В.В. Добровольська.

Аналіз основних напрямів розвитку документознавства в Україні здійснено на основі підготовленого автором спільно з О.А. Політовою бібліографічного покажчика «Українське документознавство (1991-2011 роки)», який схвалено до друку Національною парламентською бібліотекою України.

Нами виділено такі основні напрями сучасного українського документознавства: теорія і методологія документознавства; історія документознавства; теорія документа; керування документацією; електронне документознавство; документознавча професіологія.

У численних публікаціях аналізуються також фахові часописи, професійні документознавчі форуми, внесок персоналій у розвиток документознавства.

Найбільш активно в українському документознавстві розробляються теоретико-методологічні проблеми науки. До цього напрямку можна віднести також питання документознавчої термінології; зарубіжного і галузевого документознавства, теорії документальних комунікацій, теорії документальних потоків.

Розвитку теорії документознавства присвячені фундаментальні монографії і докторські дисертації В.В. Бездрабко [6, 12], С.Г. Кулешов [44, 45, 52], Г.М. Швецової-Водки [108-111].

Монографічний рівень викладу матеріалу властивий для підручників Н.М. Кушнарєнко [54] і Г.М. Швецової-Водки [109, 111], які відбивають авторське бачення науки про документ. Відзначимо, що наявність значної кількості підручників і навчальних посібників із документознавства, які ґрунтуються на протилежних концептуальних поглядах, суттєво ускладнює засвоєння навчального матеріалу студентами. Очевидно, настав час для створення підручника, в якому було б викладене усталене знання і проаналізована різниця у концептуальних підходах до документознавства провідних українських та зарубіжних учених.

Сучасний рівень розвитку вітчизняної теорії українського документознавства значною мірою відображає українська архівна енциклопедія. Позитивно оцінюючи цей важливий проект, слід відзначити, що з переважної більшості дискусійних питань документознавства у ньому на енциклопедичному рівні відображена лише позиція провідних співробітників УНДІАСД.

Водночас у сучасному українському документознавстві розвиваються чотири концепції – «архівно-діловодна» – С.Г. Кулєшова [45, 51, 53], «інформаційна» – М.С. Слободяника [84, 87, 89, 93], «ноокомунікаційна» – Г.М. Швецової-Водки [103-110], «бібліотекознавча» – (Н.М. Кушнарєнко) [54, 56]. Суттєвим є внесок у формування історіографії документознавства В.В. Бездрабко [8, 12]. Українські вчені активно відгукнулися на пропозицію знаного російського вченого Ю.М. Столярова, щодо необхідності паралельного розвитку двох наук про документ – документознавства і документології [98]. Обговорення публікацій Ю.М. Столярова привело до поляризації позицій провідних українських дослідників. Однією з причин такого становища є те, що ініціатор обговорення професор Ю.М. Столяров по суті обмежився лише постановкою проблеми. Він не окреслив меж документології, не обґрунтував її об'єкт, предмет, структуру, функції, коло документологічних досліджень. Це безумовно ускладнило обговорення даної проблеми. Проте, діапазон оцінки ідеї Ю.М. Столярова виявився досить широким – від повної підтримки і спроби подальшого розвитку у працях його учениць Н.М. Кушнарєнко [51, 57] та А.А. Соляник [94-95] – до умовного сприйняття цієї пропозиції С.Г. Кулєшовим [46]. Значна увага аналізу документології приділена у працях М.С. Слободяника, який здійснив спробу визначення структури, об'єкта,

предмета документології та проблемного поля документологічних досліджень [87, 89, 93]. Розвиваючи документологічну складову науки про документ, М.С. Слободяник категорично заперечує проти базової ідеї Ю.М. Столярова і Н.М. Кушнарєнко щодо паралельного існування документознавства і документології, і вважає ці терміни синонімічними. Значну увагу аналізу документології приділяє професор Г.М. Швецова-Водка [112]. Втім, спроба визначити документологію як комплекс наук про документ та запропонована структура цього комплексу викликає досить серйозні заперечення [84]. Плідну спробу аналізу існуючих концепцій документології здійснила В.В. Бездрабко [6, 10, 12].

Великі перспективи має пропозиція професора Г.В. Папакіна щодо формування документознавчої герменевтики [74]. Значну увагу провідні українські документознавці приділяють розвитку методології документознавства [30, 45, 55, 57, 84]. Суттєву роль у підвищенні рівня методологічної підготовки фахівців відіграла «Школа молодого дослідника», проведена на сторінках журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія».

Характерною рисою вітчизняного документознавства є висока активність обговорення нагальних проблем розвитку науки про документ, що зумовлює творчі дискусії між провідними вченими. Слід відзначити активну участь у дискусіях, які в основному відбуваються на сторінках журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» наших російських колег Е.О. Плешкевича і Ю.М. Столярова.

Найбільшою гостротою відрізняються дискусії щодо структури сучасного документознавства між С.Г. Кулешовим [49] і М.С. Слободяником [93], а також дискусія з професійних і морально-етичних проблем науки, що виникла навколо підручника Н.М. Кушнарєнко «Документоведение», в якій взяли активну участь М.А. Низовий [63], М.С. Слободяник [86, 91], Ю.М. Столяров [96, 97].

Значну увагу українські дослідники приділяють історії розвитку документознавства.

Найбільш повно і багатоаспектно ця проблематика розглядається у фундаментальних монографіях і важливих публікаціях В.В. Бездрабко [6, 8, 9, 12] і С.Г. Кулешова [44, 45, 47, 52]. Привертають увагу публікації, присвячені історії УНДІАСД, колишніх директорів цього інституту В.П. Ляхоцького та І.Б. Матяш. Проте, слід зауважити, що вивчення історії документознавства в Україні потребує більшої уваги дослідників.

Суттєвий інтерес викликають дослідження присвячені документознавчій термінології. Слід відзначити велику роль в організації активного обговорення даної проблематики професора В.В. Бездрабко, яка на базі КНУКіМ організувала шість міжнародних термінологічних наукових конференцій.

Теоретичний аналіз документознавчої термінології здійснено у навчальному посібнику М.В. Комової [38], працях В.В. Бездрабко, С.Г. Кулешова, Г.М. Швецової-Водки, В.В. Шульгіної та ін.

Заслужують підтримки публікації, що пов'язані з термінологією електронного документознавства В.В. Рудюка, М.Н. Цивіна Г.М. Швецової-Водки. На нашу думку, цей напрям у перспективі займе суттєве місце у дослідженнях документознавчої термінології.

Варто відмітити безперечне значення для розвитку документознавчої термінології здобутків вітчизняного архівознавства, зокрема фундаментальних праць: «Українська архівна енциклопедія» та «Термінологічний словник з архівознавства».

Слід позитивно оцінити посилення уваги вітчизняних дослідників до здобутків зарубіжного документознавства. Зокрема, кандидатська дисертація і публікації В.В. Рудюка присвячені аналізу системи електронного документообігу у ФРН [78]. У кандидатській дисертації І.Е. Антоненко [1] ґрунтовно проаналізовано зарубіжний досвід керування документацією та міжнародний стандарт із даної проблеми. У кандидатській дисертації О.А. Кравцової здійснено комплексний аналіз архівного порталу ЮНЕСКО та його інформаційно-документальних ресурсів [40].

Важливим напрямом розвитку вітчизняної науки про документ є галузеве документознавство, обґрунтоване М.С. Слободяником та практично реалізоване під його керівництвом у підготовці документознавців НАКККиМ [85, 92]. Найбільш активно розвиваються управлінське і юридичне документознавство.

Увагу дослідників привертає проблема класифікації управлінських документів [14, 53, 71]. Безумовне практичне значення у поєднанні з високим теоретичним рівнем мають публікації С.Г. Кулешова, присвячені перегляду Державного класифікатора управлінської документації [50]. У навчальних посібниках С.Г. Кулешова [53] і В.В. Бездрабко [14] у доступній для студентів формі викладені усталені знання з управлінського документознавства. Хочеться побажати авторам визначити співвідношення між управлінським документознавством і трактовкою науки про документ у радянському і сучасному російському документознавстві.

Юридичні документи тривалий час розглядались у межах досліджень із правознавства; зокрема у кандидатських дисертаціях. Ця ситуація почала змінюватися після появи публікацій і захисту кандидатської дисертації М.В. Вилегжаніної, яка здійснила комплексний аналіз нормативно-правових актів України [21].

Значна кількість навчальних посібників із даної проблематики зумовлена включенням документознавчих проблем правознавства до навчальних планів юридичних факультетів вишів України. Більшість посібників представляє зразки оформлення юридичних документів. Найбільш повно юридичне документування розглядається у навчальному посібнику А.В. Коржа [39].

Кандидатська дисертація та публікації Л.Г. Тупчієнко-Кадирової сприяють формуванню нового виду галузевої науки про документ – музичного документознавства [99].

Слід відзначити, що важливою особливістю галузевого документознавства є ґрунтовний аналіз особливостей змісту конкретної групи документів, що визначає їхню структуру і функції та особливості їхнього

використання в системі професійних комунікацій. Це визначає перспективи розвитку як галузевого документознавства, так і інформаційної концепції науки про документ.

Розробка теорії документальних комунікацій є однією зі стрижневих проблем вітчизняного документознавства. У межах розв'язання цієї проблеми Г.М. Швецова-Водка здійснила спробу формування ноокомунікаційної теорії документознавства. На нашу думку, запропонований підхід є перспективним, проте, на сучасному етапі автор лише починає його розробку. Вона також розглянула низку питань, присвячених теорії документальних комунікацій і місцю у цій теорії документа і книги [108-110].

Місце низки наук у системі комунікацій, а також теорії документальних комунікацій у структурі документознавства обґрунтував М.С. Слободяник [87-89, 93].

Значну увагу аналізу документа як засобу комунікацій приділяє С.Г. Кулешов [43, 48]. Проте, він не підтримує віднесення ВАК України документознавства до соціально-комунікаційних наук [43]. Українські фахівці приділяють значну увагу аналізу якісно нової системи комунікацій, що базуються на можливостях Інтернет-технологій. Ця проблематика найбільш ґрунтовно аналізується в публікаціях професора Л.Я. Філіпової [101-103], кандидатських дисертаціях А.М. Шелестової [116] та Ю.П. Якимюк [117]. Відзначимо, що подальший розвиток цього напрямку значною мірою визначає перспективи науки про документ і є необхідною умовою формування ноокомунікаційної теорії документознавства.

Питання теорії інформаційних, насамперед документальних потоків ґрунтовно проаналізовано в монографії та дисертації Д.В. Ланде [59, 60]. Галузевий зріз цієї проблеми, на прикладі історичної науки дослідила О.А. Політова [77]. Цілісне уявлення про дану проблематику дає навчальний посібник А.А. Соляник [94], дуже близький за змістом і структурою до відомого навчального посібника її вчителя Ю.М. Столярова.

Моніторинг документних потоків – предмет наукових зацікавлень О.В. Смаги. Аналіз потоку образотворчих документів здійснила М.Б. Шатрова. Проте, попри окремі успіхи цей напрям ще суттєво відстає від аналогічних наукових розвідок російських колег, які активно використовують результати аналізу галузевих потоків не лише для розробки стратегії інформаційного забезпечення науки, а й для прогнозування її розвитку, аналізу ефективності діяльності окремих дослідників і наукових шкіл. На мою думку, ця проблематика має стати однією з центральних у документознавчих дисертаційних дослідженнях.

У цілому аналіз цього напрямку досить переконливо свідчить про суттєві теоретико-методологічні здобутки українських документознавців та широту проблематики їхніх наукових розвідок.

Пріоритетним напрямом документознавства є дослідження присвячені комплексному аналізу документа. Він включає також проблеми теорії та історії документа; організаційно-розпорядчу документацію та спеціальні види документів, їх стандартизацію та уніфікацію.

Проблеми теорії документа ґрунтовно розглядаються у монографіях В.В. Бездрабко [6] і С.Г. Кулешова [44, 45], підручнику Н.М. Кушнарєнко [54]. Основи загальної теорії документа викладені у монографії російського вченого Е.О. Плешкевича; та його численних публікаціях в українських виданнях. Підходи до формування загальної теорії документа викладені у публікаціях М.С. Слободяника [84] та Г.В. Швецової-Водки [108]. Значну увагу приділяють українські документознавці проблемі класифікації документів. Найбільш повно вона розглядається у фундаментальних працях С.Г. Кулешова [44, 45, 52], Н.М. Кушнарєнко [54], Г.В. Швецової-Водки [108, 110].

Збереженню документів присвячені публікації Л.А. Дубровіної [28, 29]. Переліки документів розглядаються у кандидатській дисертації С.В. Сельченкової [83]. Місце документа в системі державного управління ґрунтовно проаналізовано у кандидатській дисертації В.Т. Савицького [79]. Навчальна документація в сучасному університеті проаналізована у кандидатській дисертації А.М. Шелестової [116]. Аналіз стану досліджень із даної проблематики дозволяє стверджувати, що в українському документознавстві створена необхідна база для формування загальної теорії документа.

Значну увагу дослідників привертає історія документа. Найбільш повно вона висвітлена у докторській дисертації О.А. Купчинського. Ґрунтовний аналіз цієї проблеми здійснено у монографії В.В. Бездрабко. Аналіз документа як історичного джерела здійснив С.Г. Кулешов. Історичний аналіз документів XVIII-XIX ст. на прикладі Чернігівської губернії здійснено у кандидатській дисертації та публікаціях Н.О. Леміш [61]. На історії експертизи цінності документів та укладанні їхніх переліків в Україні зупинялася С.В. Сельченкова [82, 83]. Проте, попри всі відзначені здобутки, фундаментальні розробки, присвячені історії документів, в Україні практично відсутні. На нашу думку, при підготовці таких робіт доцільно користуватися не лише історико-документознавчим аналізом, а й використовувати можливості теорії соціальних комунікацій.

Організаційно-розпорядча документація найбільш ґрунтовно розглянута в роботах Г.В. Беспяньської та О.М. Загорецької. Відзначимо, що вагома частина публікацій, присвячена цій проблемі, значною мірою відображена в розділі покажчика – «Управлінське документознавство».

О.М. Пазинич уперше ґрунтовно проаналізувала специфічний вид документів – дипломатичні листи [67]. Значна кількість спеціальних видів документів розглянута в Українській архівній енциклопедії С.Г. Кулешовим.

Порівняльний аналіз спеціального і галузевого документознавства дозволяє стверджувати, що спеціальне вивчає основні види документів, а галузеве аналізує документи за змістовою

ознакою. Це положення суттєво впливає на зміст сучасної структури документознавства.

Значну увагу дослідників привертає проблема стандартизації та уніфікації. Стандарти у сфері діловодства найбільш активно розглядає О.М. Загорецька [31]. Міжнародний стандарт із керування документацією

грунтовно вивчають І.А. Антоненко [1], В.В. Бездрабко [6], В.В. Добровольська [27], О.М. Тур [100]. Проблема уніфікації документів постійно знаходиться в центрі уваги С.Г. Кулешова [51, 53].

Останніми роками українські документознавці почали вивчати проблему керування документацією. Але основну увагу дослідників і досі привертає питання теорії, історії та організації діловодства, організації та технології документування; спеціального діловодства.

Проблеми керування документацією у країнах дальнього зарубіжжя репрезентовані у кандидатських дисертаціях І.Е. Антоненко [1] та В.В. Рудюка [78].

Значну увагу приділяють дослідники аналізу міжнародного стандарту з цієї проблеми [1, 100] та Національного стандарту України з керування документаційними процесами [27]. Слід відзначити неправомірність вільної трактовки назви вітчизняного стандарту, при тому що його текст в основному є перекладом міжнародного; а зроблені упорядниками національного стандарту відхилення свідчать, насамперед, про недостатню дослідженість проблеми керування документацією в Україні. Проте, вітчизняні дослідники у низці публікацій здійснили плідну спробу розробки методологічних засад вивчення керування документацією. Цій складній проблемі присвячені оригінальні публікації Г.Г. Асєєва [4], В.В. Добровольської [28], В.В. Рудюка [78].

Теоретичні проблеми діловодства розглянуті в монографії та кандидатській дисертації В.Т. Савицького [79, 80]; кандидатських дисертаціях О.М. Загорецької [31], Ю.І. Палехи [72], І.О. Петрової [75], С.В. Сельченкової [83]. Діловодство як об'єкт документознавства ґрунтовно розглядають В.В. Бездрабко та С.Г. Кулешов. Побудову оригінальної інформаційної моделі діловодних процесів здійснила Т.Г. Білова [17]. Теоретичні аспекти діловодства ґрунтовно розглянуті у працях В.Т. Савицького [78-80]. Дискусійний характер мають праці Ю.І. Палехи, що присвячені проблемі культури діловодства [72]. Питання теорії діловодства розглядаються також в окремих підручниках і навчальних посібниках Г.В. Беспяньської [15, 16], Н.І. Гончарової [25], М.В. Комової [37], С.В. Сельченкової [81, 82]. Проте, незважаючи на окремі здобутки більшість публікацій із діловодства мають яскраво виражений прикладний характер. Викликає сумнів і правомірність базового терміна, який виглядає як невдала «калька» з російської мови. До речі, наші російські колеги вже досить давно використовують на законодавчому і фаховому рівнях термін «документаційне забезпечення управління», який є більш вдалим. Але майбутнє, на моє переконання, за поняттям «керування документацією», яке вже майже 200 років має міжнародне визнання і закріплене у міжнародних стандартах.

Питання історії діловодства розглядають О.А. Купчинський, Н.О. Леміш, Ю.І. Палехою, І.Л. Синяк та ін. Слід відзначити, що представлений у низці публікацій емпіричний матеріал історичної спрямованості дає підстави для внесення пропозицій щодо підготовки узагальнюючої монографії та підручника з історії діловодства в Україні.

Яскраво виражену практичну значущість мають публікації з організації діловодства. Найбільш повно і вдало ця проблематика представлена у монографії В.Т. Савицького [80]. Серед найважливіших питань організації діловодства: раціоналізація діловодства, розробка номенклатури справ. Заслугує на увагу пропозиція Ю.І. Палехи щодо керування діловодною службою [73].

Публікації з «Організації та технології документування» мають яскраво виражений організаційно-методичний характер. Приємним винятком є монографії та кандидатська дисертація, присвячені аналізу стану цієї проблеми у сфері економіки [19, 20].

Характерною особливістю даної проблематики є її докладний виклад у навчальних виданнях.

Із проблематики «Спеціального діловодства» найбільш повно представлені публікації, що присвячені діловодству у банківських установах, органах місцевого самоврядування, вищих навчальних закладів; та опрацюванню організаційно-розпорядчих документів. Серед цих публікацій виділяються роботи І.В. Добрелі з банківського діловодства; праці Т.В. Іванової, Л.П. Піддубної, І.О. Петрової присвячені діловодству в органах місцевого самоврядування.

Проблеми кадрового діловодства знайшли найбільш повне розкриття у виданнях монографічного типу та навчальних виданнях.

Привертають увагу публікації з даної проблематики Г.В. Беспянської, О.М. Загорецької, Ю.І. Палехи.

Переважає більшість навчальних посібників підготовлено у царині діловодства. Значний внесок у теорію діловодства роблять навчальні посібники Г.В. Беспянської [15, 16], М.В. Комової [37], С.В. Сельченкової [83]; привертає увагу навчальний посібник Н.І. Гончарової, присвячений документаційному забезпеченню менеджменту [25].

Позитивним, із дидактичної точки зору, є оснащення багатьох навчальних посібників із загального, спеціального і галузевого діловодства зразками оформлення документів, які представлені як частина посібника, або як окреме видання. Проте, чимало таких зразків відрізняються від чинних в Україні стандартів, що негативно відбивається на рівні підготовки майбутніх фахівців. Тому нагальним завданням професійної спільноти є проведення фахової експертизи навчальних видань та відображення її результатів. Така робота дозволить рекомендувати для використання у навчальному процесі кращі посібники; а також позбавить недобросовісних авторів можливості калькувати російські навчальні посібники.

Аналіз даної проблеми переконливо свідчить про посилення уваги фахівців до підготовки навчальних видань. Надалі слід зробити рішучий крок спрямований на перехід від кількості до якості підручників і навчальних посібників.

Слід відзначити, що українські фахівці досить активно реагують на навчальні видання та публікації колег, але лише у незначній кількості публікацій відбувається дискусія між рецензентом і автором.

Поза активним обговоренням професійної спільноти залишається «виняткова продуктивність» окремих авторів навчальних посібників. Наприклад, після закінчення 2008 р. магістратури НАКККіМ Н.О. Леміш не лише надто оперативно 2009 р. захистила кандидатську дисертацію, а й почала видавати навчальні посібники. Зокрема, 2008 р. вона спільно з доцентом Ю.І. Палехою видала навчальний посібник «Загальне документознавство» обсягом 393 сторінки, 2009 р. «Організація загального діловодства» обсягом 458 сторінок. 2011 р. названі автори видають посібник «Історія діловодства» обсягом 324 сторінки. До того ж, 2010 р. Ю.І. Палеха видав одноосібний навчальний посібник «Документування в підприємницькій сфері (зі зразками сучасних документів)» обсягом 512 сторінок. Відзначимо, що жодна з вищевказаних дисциплін не включена до стандарту освіти за спеціальністю «документознавство та інформаційна діяльність», і це дозволяє їх увести лише у вибірккову частину навчального плану, а також має відбиватися на тиражі й обсязі навчального посібника. У цей само час Ю.І. Палеха видає навчальні посібники з іншої проблематики – «менеджменту» та «іміджеології». Вважаю, що «технологію» та професійні результати такої «виняткової продуктивності» слід серйозно обговорити у фаховому загалі.

Стрімкий розвиток електронних документів є важливою ознакою формування інформаційного суспільства. Цей процес об'єктивно зумовлює формування нового напрямку науки про документ – електронного документознавства; важливими складовими якого є електронний документообіг, автоматизація ділових процесів; електронні документні ресурси та їхні представлення у мережі Інтернет.

Теоретичні засади електронного документознавства найбільш ґрунтовно репрезентовані у фундаментальних монографіях і докторських дисертаціях Д.В. Ланде [59, 60] та О.А. Нестеренко [65]. Теоретико-методологічні аспекти цієї проблеми представлені у публікаціях В.Ю. Болдовського [18], Ю.С. Ковтанюка [36], С.Г. Кулешова [42], В.В. Рудюка [78]. В центрі уваги цих та інших дослідників загальнотеоретичні проблеми електронного документознавства, аналіз і класифікація електронних документів.

Теоретико-методологічні проблеми електронного документообігу розглядаються у кандидатській дисертації Т.Г. Білової [17] та ґрунтовних навчальних посібниках професора Г.Г. Асєєва [2, 3]. Більшість публікацій відображають технологічні питання електронного документообігу. Цьому аспекту даної проблеми присвячено низку кандидатських дисертацій [17, 78, 116, 117]. Документознавча складова цієї проблематики найбільш повно представлена в роботах Г.О. Перехрест, Л.Я. Філіпової, Ю.П. Якимюк.

Теоретико-методологічні проблеми автоматизації діловодства розглядають професор В.М. Шейко [114] та перспективна дослідниця О.В. Лаба [58]. Слід відзначити, що мірою активізації використання електронного цифрового підпису, суттєво зросте кількість і поліпшиться якість досліджень у царині електронного документознавства в цілому та електронного документообігу й автоматизації ділових процесів зокрема. Електронні документні ресурси та їхні представлення в мережі Інтернет розглядається у

низці кандидатських дисертацій. Серед них слід виділити роботи А.А. Кисельової, яка ґрунтовно проаналізувала веб-сайт Держкомархіву України [34], та О.А. Кравцової, яка комплексно вивчила архівний портал ЮНЕСКО [40]. Л.А. Чекмарьова вперше дослідила веб-сайти обласних державних адміністрацій України [105]. Комплексний підхід до аналізу інформаційних ресурсів архівів і бібліотек України представлено у ґрунтовній статті академіка НАН України О.С. Онищенка [66]. Інтернет-ресурси органів державної влади представлені Я.О. Чепуренко [106]. Оригінальний порівняльний аналіз університетських веб-сайтів здійснено у кандидатській дисертації А.М. Шелестової [116]. Можна прогнозувати, що у недалекому майбутньому аналіз інформаційних ресурсів мережі Інтернет у цілому та її українського сегмента зокрема, стане одним із пріоритетних напрямів документознавчих досліджень.

Формування документознавчої професіології є важливим показником зростання рівня науки про документ. Як складові цієї проблеми ми розглядаємо також питання безперервної документознавчої освіти і викладання спеціальних дисциплін.

Проблема документознавчої професіології найбільш повно представлена у кандидатській дисертації, довіднику Г.Д. Малик і кандидатській дисертації та публікаціях Н.С. Назаренко. Показово, що при дослідженні даної проблематики ці фахівці кваліфіковано використали пізнавальні можливості розповсюдженого у сучасній педагогіці вищої школи компетентісного підходу. Цей підхід досить кваліфіковано використовується у низці публікацій.

Найбільш ґрунтовно теоретичні проблеми документознавчої професіології розкриті у публікаціях професора О.В. Матвієнко та С.В. Мельника. Варто зазначити, що підвищення ефективності дослідження документознавчої професії неможливе без розв'язання низки проблем теорії та методології документознавства.

Українські документознавці нагромадили суттєвий досвід підготовки і підвищення кваліфікації фахівців. У даній проблематиці слід виділити роботи О.В. Матвієнко [62], Н.А. Гайсинюк [24] та Л.І. Демчини [26].

Теоретичним проблемам розвитку вищої освіти присвячені ґрунтовні публікації В.В. Бездрабко [7]; Г.В. Власової [23], В.М. Шийко і Н.М. Кушнарєнко [115], М.С. Слободяника [86, 92]. Інформаційно-комунікаційна складова підготовки майбутніх документознавців розглядається Л.Я. Філіповою [102].

Цікавий досвід вишів із підготовки документознавців висвітлено у публікаціях О.Б. Виноградової [23], Л.В. Квасюк [33], М.І. Крулькевича [41], А.А. Соляник [95], В.М. Шейко [115]. Певне заперечення викликає спроба представити документологічну складову як якісно новий рівень розвитку бібліотечної освіти [26, 56]. Адже в бібліотечному фондознавстві традиційно розглядаються всі види документів, що входять до структури бібліотечних фондів. На нашу думку, сучасна бібліотечна освіта має розвиватися на основі інформаційного підходу та враховувати творчі здобутки документознавства.

Система підвищення кваліфікації документознавців розглядається у цікавих публікаціях І.А. Іванченко та В.П. Купченко.

Значну увагу приділяють українські документознавці вдосконаленню викладання спеціальних дисциплін. Сутність і зміст низки важливих спеціальних дисциплін розглядає О.Б. Виноградова, Н.М. Кушнарєнко та інші фахівці. Переважна більшість робіт з цієї проблематики відображає значний досвід, нагромаджений багатьма викладачами різних вишів України. Можна констатувати наявність значної джерельної бази для теоретичного аналізу проблеми викладання документознавчих дисциплін.

Фахові документознавчі видання стають самостійним об'єктом дослідження. Зокрема, В.В. Бездрабко докладно аналізує навчальні видання [6, 7, 12] та фахові часописи [6, 11]. Фахівці активно відреагували на п'ятиріччя журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» [11, 76, 88, 90, 112].

Щорічно діяльність даного часопису аналізується в публікаціях його головного редактора М.С. Слободяника. Заслужену увагу дослідників привертає і видання УНДІАСД «Студії з архівної справи та документознавства». На жаль, інші документознавчі видання висвітлені лише у поодиноких публікаціях.

Враховуючи важливість фахової періодики для розвитку документознавства, вважаю доцільним запропонувати колегам – головним редакторам – підводити підсумки діяльності їхніх видань та пропонувати перспективну проблематику публікацій наступного року. Такі публікації авторитетних учених стануть важливими історіографічними фактами розвитку українського документознавства.

В українському документознавстві формується новий напрям, пов'язаний із дослідженнями внеску відомих вчених у розвиток науки про документ. Безумовним лідером цього напрямку є В.В. Бездрабко. Вона здійснила ґрунтовний аналіз наукового доробку С.Г. Кулешова, Н.М. Кушнарєнко, М.С. Слободяника, Г.В. Швецової-Водки та узагальнила одержані результати не тільки у численних публікаціях, а й на монографічному рівні [6, 8]. Публікації В.В. Бездрабко відрізняються глибоким аналізом наукового доробку відомих учених; коректністю полеміки; об'єктивним аналізом внеску колег у розвиток науки про документ. Новим для документознавства жанром є видання вибраних праць М.С. Слободяника [84]. Ця книга включає основні публікації автора з документознавства, бібліотекознавства, теорії соціальних комунікацій. Друга частина видання включає аналіз праць М.С. Слободяника та публікації про нього. З цих робіт виділяється ґрунтовний бібліометричний аналіз його творчості, здійснений О.М. Кобелевим [35]. Ювілеї провідних українських документознавців стимулювали значну кількість публікацій. Зокрема, у публікаціях проаналізована творчість С.Г. Кулешова, науковий доробок Н.М. Кушнарєнко, документознавчі здобутки М.С. Слободяника, Г.М. Швецової-Водки, К.Т. Селіверстової. Сподіваюся, що надалі кількість фахівців, яким будуть присвячені спеціальні публікації суттєво зросте.

Значну роль у розвитку документознавства відіграють професійні форуми, які постійно відбуваються в Україні. Організаторами цих форумів є відомі вчені: В.М. Андрієнко, В.В. Бездрабко, М.С. Слободяник, В.Г. Спрінсян. Найбільше відображення у публікаціях знайшли міжнародна наукова конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики», яка вже вісім раз відбулася в НАКККиМ; та міжнародний семінар з документознавчої термінології, який 5 разів було організовано у КНУКиМ. Слід відзначити високу оцінку цих форумів знаним російським документознавцем Є.О. Плешкевичем. Можна передбачити подальше планомірне і глибоке висвітлення результатів документознавчих форумів на сторінках фахових видань.

Сподіваюся, що дана стаття започаткує серію публікацій, присвячених аналізу перспективних тенденцій розвитку вітчизняного документознавства.

Використана література

1. Антоненко І. Є. Керування документацією за кордоном: історія, законодавство, теоретичні основи та технології : автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.10 / І. Є. Антоненко. – К., 2005. – 20 с.
2. Асеев Г. Г. Информационные технологии в документоведении : учеб. пособие / Г. Г. Асеев, В. Н. Шейко. – Х. : ХГИК, 1997. – 290 с.
3. Асеев Г. Г. Электронный документооборот : учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Г. Г. Асеев. – К. : Кондор, 2007. – 500 с.
4. Асеев Г. Г. Концептуальні підходи до проблем управління документацією / Г. Г. Асеев // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 11. – С. 25-28; 2008. – № 5. – С. 25-27.
5. Бездрабко В. В. Від діловодства до керування документаційними процесами: із досвіду термінологічних означень та розрізнення значень / В. В. Бездрабко // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 13-23.
6. Бездрабко В. В. Документознавство в Україні: інституціоналізація та сучасний розвиток : [монографія] / В. В. Бездрабко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 720 с.
7. Бездрабко В. В. Документознавча освіта в Україні : становлення, сучасний стан і перспективи / В. В. Бездрабко // Гілея : наук. вісн. – 2009. – Вип. 20. – С. 173-186.
8. Бездрабко В. В. Історіографічні ескізи з документознавства, або Персональний текст про персональні тексти : монографія / В. В. Бездрабко. – К. : Четвер. хвиля, 2010. – 206 с.
9. Бездрабко В. В. Історія науки про документ, або відкриття відомого : [монографія] / В. В. Бездрабко. – К. : Четверта хвиля, 2011. – 295 с.
10. Бездрабко В. В. Модерна «документологічна дискусія» у документознавстві або про роль особи й об'єктивної реальності у науці / В. В. Бездрабко // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. і права. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 9-37.
11. Бездрабко В. В. Модерний факт документознавчої «часописної науки» : [історія і зміст часопису «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»] / В. В. Бездрабко // Бібл. планета. – 2009. – № 1. – С. 17-20.
12. Бездрабко В. В. Становлення і розвиток документознавства в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 27.00.02 / В. В. Бездрабко ; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАН України. – К., 2010. – 36 с.
13. Бездрабко В. В. Термінологічні студії у сучасному вітчизняному документознавстві (1990-і – початок 2000-х рр.) / В. В. Бездрабко // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. – К., 2007. – Вип. 1. – С. 7-45.

14. Бездрабко В. В. Управлінське документознавство : навч. посіб. / В. В. Бездрабко. – К. : Четверта хвиля, 2006. – 208 с.
15. Беспянська Г. В. Діловодство : навч. посіб. для дистанц. навч. / Г. В. Беспянська. – К. : Ун-т «Україна», 2007. – 480 с
16. Беспянська Г. В. Справочинство : навч. посіб. для дистанц. навч. / Г. В. Беспянська ; наук. ред. В. В. Бездрабко ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». – [б. м.] : Ун-т «Україна», 2006. – 489 с.
17. Білова Т. Г. Моделі та інформаційна технологія процесів документообігу в системах організаційного управління : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.13.06 / Т. Г. Білова; Нац. техн. ун-т «Харків. політех. ін-т». – Х., 2009. – 19 с.
18. Болдовський В. Ю. Життєвий цикл онлайнового документа // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 8. – С. 30-33 ; Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 2. – С. 7-12.
19. Бутинець Т. А. Документування господарських фактів: теорія, методологія, комп'ютеризація : монографія / Т. А. Бутинець ; ред. Є. В. Мних ; Житомир. Інж.-техн. ін-т. – Житомир : [ЖІТІ], 1999. – 411 с.: рис., табл.
20. Бутинець Т. А. Документування в системі бухгалтерського обліку: теорія і методологія : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. / Т. А. Бутинець ; Ін-т аграр. економіки Укр. акад. аграр. наук. – К., 2001. – 21 с.
21. Вилегжаніна М. В. Нормативно-правові акти в комунікаційному середовищі сучасної України : автореф. дис. ... канд. наук із соціал. комунікацій : 27.00.02 / М. В. Вилегжаніна ; Нац. акад. кер. кадрів культури і мистец. – К., 2011. – 18 с.
22. Виноградова О. Б. Науково-методичні засади навчальної дисципліни «Діловодство» / О. Б. Виноградова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 1. – С. 65-68.
23. Власова Г. В. Проблеми і перспективи підготовки фахівців з документознавства та інформаційної діяльності / Г. В. Власова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 1. – С. 13-15.
24. Гайсинюк Н. А. Педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації суспільства : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 07.00.08 / Н. А. Гайсинюк ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – К., 2003. – 23 с.
25. Гончарова Н. І. Документаційне забезпечення менеджменту : навч. посіб. / Н. І. Гончарова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 260 с.
26. Демчина Л. І. Вища бібліотечно-інформаційна освіта в сучасній Україні : формування документологічної складової : автореф. дис. канд. наук з соціальних комунікацій : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Л. І. Демчина ; Харк. держ. академія культури. – Х., 2008. – 20 с.
27. Добровольська В. В. Вітчизняний стандарт як база формування розвитку системи керування документацією в Україні / В. В. Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 1. – С. 18-24.
28. Добровольська В. В. Проектування системи керування документацією у сфері культури / В. В. Добровольська // Моделювання регіональної економіки : зб. наук. пр. – Івано-Франківськ, 2011. – № 2 (18). – С. 269-274.
29. Дубровіна Л. А. Збереження та використання документів у бібліотеках і архівах : функціональний аспект протиріччя та його наслідки / Л. А. Дубровіна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 2. – С. 14-19.
30. Дубровіна Л. А. Методологічні засади історичних досліджень в бібліотекознавстві та документознавстві: базові принципи і поняття / Л. А. Дубровіна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 1. – С. 22-29.
31. Загорецька О. М. Нормативне та науково-методичне забезпечення організації діловодства в Україні у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. іст. наук / О. М. Загорецька; Укр. НДІ архів. справи та документознавства. – К., 2005. – 16 с.

32. Загорецька О. М. Стандартизація в галузі справочинства в Україні: невирішені проблеми / О. М. Загорецька, С. Г. Кулешов, Л. В. Кузнєцова // *Архіви України*. – 2001. – № 1/2. – С. 11-20.
33. Квасюк Л. В. Практичний компонент підготовки фахівців з документознавства та інформаційної діяльності / Л. В. Квасюк // *Наук. зап. – Острог : Вид-во нац. ун-ту «Острозька академія»*, 2010. – Вип. 2. – С. 186-193. – (Сер.: Культура та соціальні комунікації).
34. Кисельова А. А. Архівні ресурси України в глобальній інформаційній мережі: види, доступ, перспективи : автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.10 / А. А. Кисельова ; Держ. ком. арх. України, Укр. НДІ арх. справи та документознавства. – К., 2005. – 19 с.
35. Кобелєв О. М. Біобібліометричний аналіз наукової діяльності *М. С. Слободяника* / О. М. Кобелєв // *Слободяник М. С. Бібліотека. Документ. Комунікації : вибрані праці*. – К. : Ліра-К, 2010. – С. 218-230.
36. Ковтанюк Ю. Електронний документ як об'єкт дослідження електронного документознавства / Ю. Ковтанюк // *Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. Нац. ун-т культури і мистецтв*. – К. : Четверта хвиля, 2011. – Вип. 5. – С. 237-243.
37. Комова М. В. Діловодство: навч. посіб. для студ. / М. В. Комова. – Л. : Тріада плюс, 2009. – 220 с.
38. Комова М. В. Документознавча термінологія : навч. посіб. для студ. спец. «Документознавство та інформаційна діяльність» / М. В. Комова. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2003. – 167 с.
39. Корж А. В. Документознавство. Зразки документів праводілової сфери : навч. посіб. / А. В. Корж. – 3-тє вид. – К. : КНТ, 2009. – 316 с.
40. Кравцова О. А. Архівний портал ЮНЕСКО: засади створення, структура, інформаційний ресурс : автореф. дис. ... канд. іст. наук / О. А. Кравцова ; Держ. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – К., 2009. – 19 с.
41. Крулькевич М. І. Про підготовку магістрів з і спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / М. І. Крулькевич // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2005. – № 3. – С. 43-45.
42. Кулешов С. Г. Відбір веб-ресурсів для зберігання в Центральному державному електронному архіві України як наукова проблема / С. Г. Кулешов // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20-22 трав. 2008 р.* / Держ. акад. керів. Кадрів культури і мистецтв. – К., 2008. – С. 86-88.
43. Кулешов С. Г. Деякі міркування щодо віднесення наукової спеціальності «документознавство, архівознавство» до галузі науки «соціальні комунікації» / С. Г. Кулешов // *Архіви України*. – 2008. – № 3/4. – С. 100-105.
44. Кулешов С. Г. Документальні джерела наукової інформації : поняття, типологія, історія, типологічні схеми / С. Г. Кулешов ; Укр. акад. інформатики. – К. : УкрІНТЕІ, 1995. – 190 с.
45. Кулешов С. Г. Документознавство : Історія. Теоретичні основи / С. Г. Кулешов. – К. : 2000. – 162 с.
46. Кулешов С. Г. Документологія як навчальний курс та наукова дисципліна / С. Г. Кулешов // *Студії з архів. справи та документознавства*. – 2006. – Т. 14. – С. 58-61.
47. Кулешов С. Г. З історії документознавства в Україні / С. Г. Кулешов // *Студії з архів. справи та документознавства*. – 2008. – Т. 16. – С. 73-84.
48. Кулешов С. Г. Концепції документа як засобу соціальних комунікацій / С. Г. Кулешов // *Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* – 1999. – Вип. 1 : *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика*. – С. 81-88.
49. Кулешов С. Г. Новий погляд на структуру документознавства / С. Г. Кулешов // *Вісн. Книжк. палати*. – 2003. – № 10. – С. 24-27.

50. Кулешов С. Проект «Концепції перегляду структури та змісту Державного класифікатора управлінської документації (ДКУД, ДК 010-98) / С. Кулешов, О. Загорецька // Студії з архів. справи та документознавства. – 2010. – Т. 18. – С. 53-60.
51. Кулешов С. Г. Проект концепції розвитку документознавства в Україні (матеріал до обговорення) / С. Г. Кулешов // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. – К., 2007. – Вип. 9. – С. 80-100.
52. Кулешов С. Г. Типологія наукових документів: історія та сучасний стан : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.08 / С. Г. Кулешов ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського – К., 1997. – 46 с.
53. Кулешов С. Г. Управлінське документознавство : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистец. / С. Г. Кулешов. – К., 2003. – 58 с.
54. Кушнарченко Н. Н. Документоведение: учеб. для студ. вузов культуры / Н. Н. Кушнарченко. – 8-е изд., стер. – К. : Знання, 2008. – 459с. – (Сер. «Высшее образование XXI века»).
55. Кушнарченко Н. М. Загальнонаукові методи документологічних досліджень / Н. М. Кушнарченко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3. – С. 72-80.
56. Кушнарченко Н. М. Новий етап інституалізації науки про документ / Н. М. Кушнарченко // Студії з архів. справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 12. – С. 126-130.
57. Кушнарченко Н. М. Формування системи загальних та часткових законів документології як наукової дисципліни / Н. М. Кушнарченко // Вісн. Харк. держ. акад. культури: зб. наук. пр. – Х., 2007. – Вип. 21. – С. 101-108.
58. Лаба О. З досвіду впровадження електронного діловодства на підприємстві ВАТ «Івано-Франківське ОПАС-12699» / О. Лаба // Студії з архів. справи та документознавства. – 2010. – Т. 18. – С. 80-85.
59. Ланде Д. В. Основні теорії та технології інтеграції інформаційних потоків в інтернет-просторі : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 05.13.06 / Д. В. Ланде ; НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації. – К., 2006. – 35 с.
60. Ланде Д. В. Основы интеграции информационных потоков / Д. В. Ланде. – К. : Інженіринг, 2006. – 240 с.
61. Леміш Н. О. Організація діловодства в органах державної влади Чернігівської губернії (1802-1856 рр.) : автореф. дис.... канд. іст. наук: 27.00.02 / Н. О. Леміш ; Укр. НДІ архів. справи та документознавства. – К., 2009. – 17 с.
62. Матвієнко О. В. Документознавча професіологія : проблеми і перспективи / О. В. Матвієнко // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 5. – С. 30-32.
63. Низовой Н. А. Кого защищает и за что и как борется «главный документолог»? (к завершению «одной дискуссии») / Н. А. Низовой // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 2. – С. 75-87.
64. Назаренко Н. С. Формування комунікативної компетентності майбутніх документознавців у процесі вивчення гуманітарних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н.С. Назаренко ; Ін-т вищої освіти АПН України. – К., 2008. – 20 с.
65. Нестеренко О. В. Теоретичні та методологічні основи побудови автоматизованих інформаційно-аналітичних систем органів державної влади : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 05.13.06 / О. В. Нестеренко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2006. – 41 с.
66. Онищенко О. С. Документально-інформаційні ресурси архівів та бібліотек – спільна база для розвитку науки, освіти, культури / О. С. Онищенко // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. наук. зб. : – К. : [Б.в.], 2001. – Вип. 4: Студії на пошану Руслана Пирога. – С. 163-173.
67. Пазинич О. М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.15 / О. М. Пазинич ; НАН України. Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні. – К., 2001. – 20 с.

68. Палеха Ю. І. Документування в підприємницькій сфері (зі зразками сучасних документів) : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Ю. І. Палеха. – К. : Ліра-К., 2010. – 512 с.
69. Палеха Ю. І. Загальне документознавство : навч. посіб. / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. – К. : Ліра-К, 2008. – 393 с.
70. Палеха Ю. І. Історія діловодства : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Ю. Палеха, Н. Леміш. – К. : Ліра-К, 2011. – 324 с. : рис., табл., фотогр. – (Б-чка документознавця).
71. Палеха Ю. І. Класифікація управлінських документів в організації / Ю. І. Палеха // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. праць. – 2007. – Вип. 9. – С. 100-109.
72. Палеха Ю. І. Культура діловодства в сучасних установах України: становлення, технологія, організація, керування : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.10 / Ю. І. Палеха ; НАН України ; Укр. НДІ архів. справи та документознавства. – К., 2005. – 18 с.
73. Палеха Ю. І. Організація загального діловодства : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. – К. : Ліра-К, 2009. – 458 с.
74. Папакін Г. В. Чи потрібна документознавча герменевтика, або про розширення наукового інструментарію документознавства / Г. В. Папакін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 4. – С. 14-21.
75. Петрова І. О. Документаційне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.10 / І. О. Петрова ; Держ. ком. архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. – К., 2008. – 19 с.
76. Плешкевич Е. А. Юбилей журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» / Е. А. Плешкевич // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 1. – С. 24-25.
77. Політова О. А. Вторинна документальна інформація з історії України в бібліографічних посібниках і архівних довідниках 90-х рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.02 / О. А. Політова ; Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. – К., 2009. – 19 с.
78. Рудюк В. В. Система керування електронною документацією у Федеративній Республіці Німеччина (1990-2006 рр.) : автореф. дис... канд. іст. наук : 27.00.02 / В. В. Рудюк ; Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. – К., 2008. – 19 с.
79. Савицький В. Т. Документаційне забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування України: автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / В. Т. Савицький ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. – Л., 2006. – 20 с.
80. Савицький В. Т. Документаційне забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування України : монографія / В. Т. Савицький ; за ред. В. М. Олуйка. – К., 2008. – 324 с.
81. Сельченкова С. В. Діловодство: практ. посіб. / С. В. Сельченкова. – К. : Інгунабула, 2009. – 480 с.
82. Сельченкова С. В. Експертиза цінності управлінських документів: історія, теорія, методика : наук.-метод. посіб. / С. В. Сельченкова, К. Т. Селіверстова ; Укрдержархів, УНДІАСД. – К. ; Рівне, 2011. – 170 с.
83. Сельченкова С. В. Переліки документів у діловодстві: історія, класифікація, концептуальні та методичні засади підготовки : автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.10 / С. В. Сельченкова; Держ. ком. архів. України. Укр. НДІ архів. справи та документознавства. – К., 2005. – 20 с.
84. Слободяник М. С. Бібліотека. Документ. Комунікації: вибрані праці / М. С. Слободяник ; уклад. О. Г. Кириленко, наук. ред. В. Г. Чернець. – К. : Ліра-К., 2010. – 308 с.
85. Слободяник М. С. Галузеве документознавство : перспективні напрями досліджень / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна

діяльність : проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 17-18 трав. 2005 р. – К. : [Б.в.], 2005. – С. 5-8.

86. Слободяник М. С. Дискуссия должна стать конструктивной / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 2. – С. 98-100.

87. Слободяник М. С. Документологія : Зміст. Перспективи / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 4. – С. 4-9.

88. Слободяник М. С. До питання структуризації комунікаційних наук / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 2. – С. 4-6.

89. Слободяник М. С. Проблемное поле документологических исследований / М. С. Слободяник // Документ как социокультурный феномен: сб. матер. IV Всерос. науч.-практ. конф. с междунар. Участием (Томск, 29-30 окт. 2009 г.). – Томск : ТГУ, 2010. – С. 16-20.

90. Слободяник М. С. П'ять років у ситемі професійних комунікацій : [огляд публ. журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.» за 2004-2008 роки] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 1. – С. 4-7.

91. Слободяник М. С. Размышления о несостоявшейся «дискуссии»: [об учеб. Н. Н. Кушнarenко «Документоведение»] / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 33-37.

92. Слободяник М. С. Стандарт як чинник відповіді документознавчої освіти на виклики часу / М. С. Слободяник // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів VIII міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17-19 трав. 2011 р. – К. : НАКККиМ, 2011. – С. 136-138.

93. Слободяник М. С. Структура сучасного документознавства / М. С. Слободяник // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 4. – С. 18-21.

94. Соляник А. А. Документні потоки та масиви: навч. посіб. для вищ. навч. закладів культури і мистецтв / А. А. Соляник ; Харк. Держ. академія культури. – Х. : [Б.в.], 2000. – 112 с.

95. Соляник А. А. Предмет и задачи документологии как научной и учебной дисциплины / А. А. Соляник // Освіта, культура та мистецтво в добу цивілізаційної глобалізації : матеріали між нар. наук. конф., 22-23 листоп. 2007 р. / Харк. держ акад. культури. – Х., 2007. – С. 217-219.

96. Столяров Ю. Н. О месте под солнцем и борьбе за научную истину: (в продолжение одной дискуссии) / Ю. Н. Столяров // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 28-33.

97. Столяров Ю. Н. Почему документологическая дискуссия не состоялась? / Ю. Н. Столяров // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 2. – С. 88-98.

98. Столяров Ю. М. Фундаментальність документології як науки / Ю. М. Столяров // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – 2008. – Вип. 23. – С. 72-80.

99. Тупчієнко-Кадирова Л. Г. Музичний документ: визначення поняття, класифікація та методика описування (на прикладі творчої спадщини композитора Ю. С. Мейтуса (1903-1997): автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.10 / Л. Г. Тупчієнко-Кадирова ; Держ. ком. арх. України. Укр. НДІ арх. справи та документознавства. – К., 2005. – 20 с.

100. Тур О. М. Міжнародні й зарубіжні стандарти з інформації та документації як чинник розвитку процесу національної стандартизації / О. М. Тур // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17-19 трав. 2011 р. – К. : НАКККиМ, 2011. – С. 15-17.

101. Філіпова Л. Я. Документально-електронні комунікації в умовах інформатизації освіти / Л. Я. Філіпова // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ ст. : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. – Одеса : ОНПУ, 2009. – С. 18-20.
102. Філіпова Л. Я. Інтернет-технології в системі підготовки фахівців зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / Л. Я. Філіпова // Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Донецьк, 30 берез.-1 квіт. 2011 р. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – С. 141-143.
103. Філіпова Л. Я. Інформаційно-комунікативні прояви ресурсного потенціалу інтернету / Л. Я. Філіпова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 2. – С. 44-48.
104. Філіпова Л. Я. Системи управління електронним документообігом: загальні поняття термінології, організації, технології (зарубіжний досвід) / Л. Я. Філіпова // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 4. – С. 15-18.
105. Чекмарьова Л. О. Веб-сайт обласної державної адміністрації України як документально-інформаційна система: засади функціонування, структура, зміст : автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.10 / Л. О. Чекмарьова; Укр. НДІ архів. справи та документознавства. – К., 2008. – 19 с.
106. Чепуренко Я. О. Інтернет-ресурси органів державної влади України: формування, структура, наповнення / Я. О. Чепуренко // Студії з архів. справи і документознавства. – 2003. – Т. 10. – С. 91-95.
107. Шатрова М. Б. Документні ресурси української бібліографії образотворчого мистецтва (1996-2005) : склад, зміст, особливості розвитку : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.03 / М. Б. Шатрова; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. – К., 2010. – 18 с.
108. Швецова-Водка Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Г. М. Швецова-Водка. – Рівне, 2001. – 438 с.: іл.
109. Швецова-Водка Г. Н. Документ в свете ноокоммунологии : науч.-практ. пособие / Г. Н. Швецова-Водка. – М. : Информ. центр сотрудничества «Литера», 2010. – 381 с. – (Сер. «Соврем. б-ка» ; вып. 65).
110. Швецова Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.08 / Г. М. Швецова; НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2002. – 32 с.
111. Швецова-Водка Г. Н. Общая теория документа и книги: учеб. пособ. / Г. Н. Швецова-Водка. – К. : Знання; М. : Рыбари, 2009. – 487 с.
112. Швецова-Водка Г. М. Розвиток поглядів щодо поняття «документологія» / Г. М. Швецова-Водка // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. – К., 2010. – Вип. 4. – С. 82-89.
113. Швецова-Водка Г. М. Склад сучасної терміносистеми документознавства / Г. М. Швецова-Водка // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. і права. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 68-75.
114. Шейко В. Електронне діловодство в Україні: проблеми та завдання впровадження / В. Шейко // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 1. – С. 17-19.
115. Шейко В. Підготовка фахівців у галузі документознавства та інформатики : здобутки і проблеми / В. Шейко, Н. Кушнарченко // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 6. – С. 23-25.
116. Шелестова А. М. Начальна документація в інтегрованому інформаційно-комунікаційному просторі вищого навчального закладу : автореф. дис. ... канд. наук із соціал. комунікацій : 27.00.02 / А. М. Шелестова; Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 18 с.
117. Якимюк Ю. П. Комунікаційна система документального забезпечення управління вищим навчальним закладом : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.02 / Ю. П. Якимюк; Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2011. – 19 с.

ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК*

Бібліотекознавство 26, 27, 28, 36, 37, 40, 42, 46, 48, 49, 50, 60, 65, 67, 68, 71, 73, 78, 79, 80, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 98, 106, 107, 109, 110, 131, 134, 140, 149, 153, 156, 159, 161, 165, 183, 192, 193, 197, 198, 203, 207, 208

Бібліографознавство 16, 18, 20, 21, 22, 24, 27, 34, 46, 52, 58, 59, 60, 170, 211

Книгознавство 118, 140

Документознавство. Документологія 136, 137, 138, 139, 140, 144, 145, 146, 158, 159, 162, 164, 167, 174, 175, 176, 178, 179, 181, 182, 185, 187, 196, 210, 213, 215, 216, 217, 218, 219

Бібліотечне та інформаційно-бібліотечне обслуговування 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 33, 43, 46, 52, 54, 55, 60, 61, 69, 74, 75, 80, 84, 90, 93, 99, 171

Бібліотечна освіта та кадри 26, 27, 31, 32, 34, 45, 57, 89, 102, 119, 125, 128, 133, 136, 137, 139, 148, 155, 157, 171, 195, 199, 200, 204, 205, 209, 212, 214, 221

Бібліотечна технологія та наукова організація праці 29, 30, 38, 39, 44, 51, 54, 59, 60, 64, 76, 96, 97, 142, 143

Бібліотека в умовах інформатизації та ринку 33, 54, 62, 66, 67, 70, 77, 95, 96, 97, 105, 117, 123, 135, 151, 154

Наукова бібліотека: сутність функції і структура 28, 29, 30, 36, 40, 41, 47, 56, 62, 63, 65, 66, 72, 87, 83, 86, 87, 92, 95, 96, 97, 108, 112, 127, 143

* Посилання даються на номери хронологічного покажчика наукових праць. До предметно-тематичного покажчика включаються як загальні поняття, так і конкретні теми, предмети. Якщо в публікаціях розглядаються кілька предметів (тем), то з метою різнобічного розкриття змісту публікацій застосовується метод повторного відображення у відповідних предметно-тематичних рубриках.

Фондознавство 3, 31, 32, 35, 53, 81, 100, 103, 147

Соціальні комунікації 72, 89, 92, 163, 186, 188, 190, 206

Історико-бібліографознавче та бібліографічне забезпечення аграрної науки 19, 23, 105, 111, 113, 114, 115, 121, 122, 126, 129

Діяльність наукових фахових журналів 172, 176, 177, 188, 189, 190, 194, 201

Персоналії 91, 118, 120, 124, 130, 142, 152, 160, 168, 220

Концептуальні засади розвитку бібліотек та бібліотекознавства (концепції, програми, проекти) 41, 78, 94, 101, 103, 104, 111, 115, 116, 123, 127, 128, 129, 132, 140, 141, 150, 167, 169, 170, 184, 213, 215

Авторське свідоцтво 9

Підручники, навчальні посібники 83, 106, 110, 166, 174, 199, 216, 217, 218, 219

Науково-допоміжні покажчики 19, 192, 193, 207

Регламентуючо-методичні матеріали 26, 27, 30, 31, 32, 83, 199

Науково-практичні професійні форуми 73, 80, 99, 173, 180, 191, 202

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абдукадыров А.** 6
Авербух С.Л. 1, 2, 3, 4
Адылов С.М. 25
Антоненко И.П. 60, 66
Асаула М.І. 105
Балабушевич Т.А. 79
Бездрабко В.В. 182
Бетлій М.Г. 105
Бойко И.Б. 9
Бондаренко В.М. 105
Бровкін А.Г. 85
Буркат В.П. 121
Быстрова Г.К. 20
Виноградова О.Б. 104, 111
Власенко В.О. 105
Гаврилюк М.М. 105
Гурьянова Н.Д. 3
Дадаева Р.Д. 26
Дем'яненко М.Я. 105, 105 (ред.)
Демьяненко С.Н. 4
Дерлеменко В.В. 105
Дзюба В.М. 9
Дмитриенко М.Ф. 79
Добровольська В.В. 216, 217, 218, 219
Дубинская Светлана Андреевна 20
Дубровіна Л.А. (Дубровина Л.А.) 47, 50, 53, 63, 78, 161
Замлинский В.А. 79
Збанацька О.М. 216, 217, 218, 219
Зворський С.Л. 149
Иванченко И.А. 195
Івашкевич Ю.І. 105
Ільганаєва В.О. 83, 106
Кандиба А.М. 105
Кириленко О.Г. 192
Коваленко Ю.С. 105
Коломиец Петр Еремеевич 31, 32
Костенко Л.Й. (Костенко Л.И.) 36, 40, 41, 42, 47, 50, 56, 58, 63, 78, 94, 104, 111
Кохановский Л.Н. 3, 4, 10, 13
Криворучко І.М. 105
Крисальний О.В. 105
Крисюк Н.М. 105
Кропивко М.Ф. 105, 105 (ред.)
Кузьмич І.Р. 105
Кулаковская Т.Л. 36
Кулик Б.М. 105
Малахов В.С. 9
Маматов М.М. 28
Мартынова Е.В. 25
Матусевич В.В. 76, 98
Мудрук А.С. 6
Муравская Т.А. 35
Олейниченко О.К. 31, 32
Онищенко О.С. 161
Онуфрієва В.Я. 83
Павлуша Т.П. 46
Пахольченко Л.М. 71
Пехота М.А. 105
Пийтер М.В. 58
Пилянкевич Л.И. 7 (ред.)
Пічкур О.В. 105
Політова О.А. 193, 207
Попроцька В.Г. (Попроцкая В.Г.) 44, 46, 54, 60, 66, 77, 83, 88
Похіленко В.І. 105
Проценко (Сорока) М.Б. 166
Пустовіт Г.М. 105
Романенко Т.А. 105
Саблук П.Т. 105, 105 (ред.)
Свобода А.А. 36
Сенченко М.І. (Сенченко Н.И.) 40, 41, 42, 47, 56, 58, 63, 78
Сидоренко Т.В. 3
Ситник В.П. 105, 105 (ред.)

Скирта Б.К. 105
Смаглова Н.И. 36
Солонська Н. 95 (ред.)
Стратілат О.А. 105
Сушко Л. 95 (ред.)
Тарнопольська О.О. 69
Тивончук С.О. 105
Титаренко М.М. 105
Ткаченко В.Г. 31, 32
Трубников С.А. 20
Туровська Л.О. 93
Фридман Б.А. 7 (ред.)
Хурманець Г.Г. 105, 113, 114
Чекмарьов А.О. (Чекмарёв А.А.) 45,
80, 94
Чепуренко Я.О. 155
Чернець В.Г. 192 (ред.)
Шпиґа П.С. 84
Шполянська А.Л. 34
Якобсон І.Н. 141
Ярмолицький В.К. 105

ЗМІСТ

<i>Вергунов В.А.</i> ЗНАНИЙ БІБЛІОТЕКОЗНАВЕЦЬ, ДОКУМЕНТОЗНАВЕЦЬ, ПЕДАГОГ.....	4
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ	10
Розділ 1. СПОГАДИ ПРО ВЧЕНОГО	
<i>Вилегжаніна Т.І.</i> З великою вдячністю другу і колезі.....	13
<i>Виноградова О.Б.</i> Науковець, педагог, учитель.....	14
<i>Добровольська В.В.</i> Педагогу і наставнику.....	17
<i>Дубровіна Л.А.</i> Щоб віддати справжню данину його пам'яті, довелося б написати велику книгу.....	18
<i>Збанацька О.М.</i> Спогади про кафедру, наукового керівника та останні його розробки.....	20
<i>Ильганаева В. А.</i> Слово пам'яті о Михайле Семёновиче Слободянике.....	26
<i>Кириленко О.Г.</i> Слово на згадку про вчителя.....	28
<i>Криворучко І.М.</i> Дорога Світлано Давидівно!.....	29
<i>Мазурицкий А.М.</i> В пам'ять о друге.....	31
<i>Палеха Ю.І.</i> Пам'яті відомого вченого.....	33
<i>Філіппова Н.П.</i> Натхненному вчителю.....	34
СЛОБОНИАДА	
[вірші, присвячені М.С. Слободянику, написані його другом <i>А.М. Мазурицьким</i>].....	36
СВІТЛИНИ З ЖИТТЯ	40
Роділ 2. БІБЛІОГРАФІЯ ДРУКОВАНОЇ СПАДЩИНИ	51
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ.....	51
ПРАЦІ, ОПУБЛІКОВАНІ ЗА ЙОГО НАУКОВОЮ РЕДАКЦІЄЮ	77
Розділ 3. НАУКОВА ШКОЛА	85
Дисертації, підготовлені під науковим керівництвом:	85
а) на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук...	85
б) кандидата наук із соціальних комунікацій.....	87
Розділ 4. РЕПРЕЗЕНТАЦІЙНА НАУКОВА РОБОТА	88
А. Офіційне опонування дисертацій.....	88
Б. Рецензування монографій і навчальної літератури.....	93
В. Участь в організації професійних форумів.....	94
Розділ 5. ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ	95
Розділ 6. З НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ	119
<i>Слободяник М.С.</i> Проблемное поле документологических исследований.....	119
<i>Слободяник М.С.</i> Основні напрями розвитку документознавства в сучасній Україні.....	123
ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК.....	142
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	144

Серія
«Біобібліографія діячів науки, освіти, культури України»

Заслужений працівник культури України Дерлеменко Таміла Федорівна : біобібліогр. покажч. НАУК. пр. за 1987–2014 рр. (до 70-річчя від дня народж.) / НААН, ННСГБ ; уклад. В. А. Вергунов, О. П. Анікіна, Л. А. Кириленко ; наук. ред.. В. А. Вергунов. Вінниця : ТОВ «Ніланд-ЛТД», 2014. – 78 с. – (Кн. 1).

Професор Михайло Семенович Слободяник (1949–2015) : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1974–2015 роки / НААН, ННСГБ ; уклад. В. А. Вергунов, В. В. Добровольська, О. П. Анікіна, Л. М. Татарчук, Л. А. Кириленко ; авт. вступ. ст. В. А. Вергунов. – К., 2015. – 149 с. – (Кн. 2).



НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Професор
СЛОБОДЯНИК
МИХАЙЛО СЕМЕНОВИЧ
(1949–2015)

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за 1974–2015 роки

Укладачі:

ВЕРГУНОВ Віктор Анатолійович – доктор сільськогосподарських наук,
професор, заслужений працівник сільського господарства України, член-
кореспондент НААН,

ДОБРОВОЛЬСЬКА Вікторія Василівна – кандидат наук із соціальних
комунікацій, доцент, член-кореспондент АНВО України,

АНІКІНА Ольга Петрівна – кандидат історичних наук,

ТАТАРЧУК Людмила Михайлівна,

КИРИЛЕНКО Людмила Антонівна

Літ. редактор **ДОБРОВОЛЬСЬКА Вікторія Василівна**

Коректори, технічні редактори **АНІКІНА Ольга Петрівна,**

КИРИЛЕНКО Людмила Антонівна

Верстка **АНІКІНОЇ Ольги Петрівни**

Підписано до друку 11.09.15.

Формат 84х60/16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Умов. друк. арк. 9,50. Обл.-вид. арк. 8,84.

Наклад 300 прим.

Віддруковано з оригіналів замовника.

ФОП Корзун Д.Ю.

21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.

Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000.

e-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>